

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Jan Engelmann

Dovolání

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.

Katedra trestního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 4. 7. 2021

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 171 996 znaků včetně mezer.

Jan Engelmann
diplomant

V Praze dne 4. 7. 2021

Děkuji prof. JUDr. Pavlu Šámalovi, Ph.D. za ochotu, vstřícnost a cenné rady při vedení mé diplomové práce. Zároveň bych tímto rád poděkoval své rodině za podporu, kterou mi při psaní této práce poskytla.

Obsah

1. Úvod	1
2. Základní charakteristika dovolání	2
3. Přípustnost dovolání	4
3.1. Podmínky přípustnosti	4
3.2. Rozhodnutí, proti kterým je dovolání přípustné.....	6
3.3. Nepřípustnost dovolání	12
4. Dovolací důvody.....	14
4.1. § 265b odst. 1 písm. a)	17
4.2. § 265b odst. 1 písm. b).....	20
4.3. § 265b odst. 1 písm. c)	22
4.4. § 265b odst. 1 písm. d).....	24
4.5. § 265b odst. 1 písm. e)	27
4.6. § 265b odst. 1 písm. f).....	28
4.7. § 265b odst. 1 písm. g).....	30
4.8. Extrémní nesoulad.....	33
4.9. § 265b odst. 1 písm. h).....	43
4.10. § 265b odst. 1 písm. i).....	46
4.11. § 265b odst. 1 písm. j).....	47
4.12. § 265b odst. 1 písm. k).....	48
4.13. § 265b odst. 1 písm. l).....	50
4.14. § 265b odst. 2	53
5. Dovolací řízení	55
5.1. Podání dovolání.....	55
5.2. Rozhodnutí o dovolání	58
6. Závěr.....	62
7. Seznam použitých zkratk	64
8. Seznam použitých zdrojů.....	65
9. Název diplomové práce v českém jazyce, abstrakt v českém jazyce, klíčová slova	71
10. Název diplomové práce v anglickém jazyce, abstrakt v anglickém jazyce, key words ...	72

1. Úvod

Dovolání jako institut mimořádného opravného prostředku je českému trestnímu řízení znám již 20 let. Nejedná se tedy o institut zcela nový a neprobádaný. Za tuto dobu bylo o dovolání podrobně pojednáno jak v komentářové literatuře, knižních publikacích tak odborných člancích. Přesto se však domnívám, především s ohledem na chystanou rekonstrukci trestního řádu, že téma dovolání je stále aktuální a zaslouží si další podrobné zkoumání. Ambicí této práce ovšem není komplexní analýza celého institutu dovolání. Takový rozbor by násobně překračoval rozsah diplomové práce, a proto zájmem bližšího zkoumání je dílčí problematika dovolacích důvodů se zaměřením na otázku tzv. extrémního nesouladu, avšak zasazená do rámce celého institutu. Tzv. extrémní nesoulad je téma, které odborná literatura zmiňuje pouze okrajově, a proto pokládám za důvodné věnovat této problematice zvýšenou pozornost. Význam samotné problematiky je značný, neboť do jisté míry posouvá smysl dovolání, který by měl spočívat v odstranění nejvýznamějších hmotněprávních vad na prostředek k nápravě některých skutkových zjištění. Zároveň přináší otázku, zda by měl Nejvyšší soud rozšiřovat přezkum dovolání stanovený zákonodárcem o přezkum práva na spravedlivý proces či se držet znění zákona. Cílem této práce je proto nastínit vývoj nazírání na problematiku tzv. extrémního nesouladu a poskytnout čtenáři kritický rozbor samotné problematiky. Kromě toho je snahou práce poskytnout podrobný rozbor dovolacích důvodů s návrhy *de lege ferenda*, poukazem na nejednotnost rozhodovací praxe Nejvyššího soudu či na aktuální novelizace.

Samotná struktura práce je členěná do šesti kapitol, přičemž po úvodní kapitole je čtenář obecně seznámen s historickým kontextem dovolání a jeho základní charakteristikou. Následuje převážně popisná kapitola týkající se přípustnosti dovolání, na kterou navazuje již zmíněná stěžejní část celé práce, kapitola věnující se dovolacím důvodům. Součástí této kapitoly je též podkapitola věnovaná tzv. extrémnímu nesouladu, jež je svým rozsahem nejdelší podkapitolou celé práce. Následující kapitola pak již čtenáře seznamuje pouze se základními rysy dovolacího řízení a celá práce je uzavřena závěrečnou kapitolou shrnující dosavadní poznatky. Na samotném konci práce je možno nalézt seznam zdrojů, zkratk a abstrakt práce v českém a anglickém jazyce, včetně klíčových slov. Při tvorbě práce jsem vycházel především z komentářové literatury, judikatury Nejvyššího soudu, Ústavního soudu a také cizojazyčných zdrojů, kterými byla judikatura ESLP.

2. Základní charakteristika dovolání

Dovolání jako mimořádný opravný prostředek je v trestním řádu zakotveno již dvacet let, přesto se jedná o mimořádný opravný prostředek nejmladší. Zatímco předchůdce dnešní obnovy řízení a stížnosti pro porušení zákona můžeme nalézt již v rakouském trestním řádu č. 25/1850 ř.z. a trestním řádu č. 119/1873 ř.z.,¹ dovolání bylo do českého právního řádu přijato až novelou č. 265/2001 Sb. s účinností od 1. 1. 2002. Tato tzv. velká novela trestního řádu měla za cíl upravit trestní řád tak, aby od doby spáchání trestného činu do doby reakce státu uplynulo co nejméně času, přičemž tato reakce měla být rychlá, promyšlená a účinná.² Jedním z hlavních důvodů pro zavedení dovolání v trestním řízení pak bylo přiblížení se úpravě civilního řízení, kde byl institut dovolání zaveden již v roce 1992.³

Samotný smysl dovolání lze pak částečně dovodit ze smyslu opravného řízení jako celku. Stejně jako každá lidská činnost i rozhodování v trestním řízení je doprovázeno výskytem chyb. Tyto chyby jsou však pro zachování zákonného a spravedlivého procesu nežádoucí.⁴ Z tohoto důvodu trestní řád upravuje opravné řízení, jehož účelem je kromě bezprostřední nápravy konkrétního rozhodnutí také zajištění zásady materiální pravdy a sjednocování rozhodovací praxe.⁵ Právě posledně jmenovaný účel vystupuje v případě dovolání do popředí, neboť dovolacím soudem je Nejvyšší soud, tedy vrcholný orgán obecných soudů, který má ze zákona povinnost zajišťovat jednotu a zákonnost rozhodování soudů.⁶

Nápravy vad rozhodnutí či řízení mu předcházejícího se lze domoci pomocí opravného prostředku. Dovolání společně s obnovou řízení a stížností pro porušení zákona řadíme mezi opravné prostředky mimořádné. Společným rysem tohoto druhu opravných prostředků je, že je lze uplatnit pouze vůči již pravomocným rozhodnutím. Průlom do právní moci rozhodnutí představuje vážné narušení stability konečného a vykonatelného rozhodnutí, a proto je mimořádný opravný prostředek namístě pouze v případech, kdy zájem na zákonosti rozhodnutí a postupu řízení převažuje nad stabilitou a nezměnitelností napadeného rozhodnutí. Mimořádnost dovolání je v tomto smyslu dána především úzkým, taxativně vypočteným

---

¹ ŠÁMAL, Pavel. *Opravné prostředky v trestním řízení. Stížnost pro porušení zákona. Obnova řízení*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 1999, s. 38. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 8071792497

² BAXA, Josef. *Reforma trestního řízení - geneze jejího vzniku a její cíle*. *Bulletin advokacie* [online právní informační systém]. 2001, č. 11-12, s. 12-22 [cit. 11. 11. 2020]. ISSN 1210-6348. Dostupné z www.beck-online.cz

³ Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona č. 265/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním

⁴ PÚRY, František. In CÍSAŘOVÁ, Dagmar, FENYK, Jaroslav a kolektiv. *Trestní právo procesní*. 7. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 583. ISBN 9788075983060

⁵ HASCH, Karel. In JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní*. Vyd. 5. Praha: Leges, 2018, s. 609-610. ISBN 9788075022783

⁶ § 14 odst. 1 ZSS ve spojení s § 24 ZSS

okruhem rozhodnutí, proti kterým je dovolání přípustné, taxativním výčtem dovolacích důvodů a také zúženým okruhem osob, které jsou k podání dovolání oprávněny.⁷ Dovolání tak představuje opravný prostředek sloužící k nápravě nejzávažnějších vad právních, které ospravedlňují zásah do právní moci rozhodnutí.⁸

Přestože spolu mimořádné opravné prostředky sdílí základní účel, a to nápravu vad již pravomocného rozhodnutí, každý z prostředků směřuje k nápravě jiných vad a za splnění odlišných podmínek. Obnova řízení je vázána na úzký okruh podmínek, které spočívají v nových skutečnostech nebo důkazech, které nebyly soudu dříve známy a mohly by odůvodnit jiné rozhodnutí.⁹ Obnova řízení tedy oproti dovolání směřuje k přezkumu skutkových zjištění. Stížnost pro porušení zákona směřuje k přezkumu jak právních, tak skutkových zjištění, avšak možnost podání stížnosti pro porušení zákona je v diskreci ministra spravedlnosti, který není povinen stížnost podat.¹⁰ Dovolání tak představuje relativně nový prostředek umožňující procesním stranám nápravu zákonem výjmenovaných právních vad rozhodnutí a v případě tzv. extrémního nesouladu také některých vad skutkových. Zákon výslovně uvádí, že proti rozhodnutí o dovolání není přípustný žádný opravný prostředek s výjimkou obnovy řízení.¹¹

---

⁷ ŠÁMAL, Pavel. In ŠÁMAL, Pavel, MUSIL, Jan, KUČHTA, Josef a kol. *Trestní právo procesní*. 4. přeprac. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 843. ISBN 978-80-7400-496-4

⁸ Pojetí dovolání jako mimořádného opravného prostředku pro nápravu nejzávažnějších vad je však do značné míry ovlivněno rozhodovací praxí Ústavního soudu, jehož výklad směřuje k tomu, aby Nejvyšší soud při zjištění existence extrémního nesouladu přezkoumával také skutková zjištění.

⁹ § 277 TŘ a násl.

¹⁰ § 266 odst. 1 TŘ

¹¹ § 265n TŘ

3. Přípustnost dovolání

Dovolání není univerzálním prostředkem směřujícím proti jakémukoli rozhodnutí a k nápravě jakýchkoli vad. Dovolání je mimořádným opravným prostředkem, a proto trestní řád v § 265a specifikuje za jakých podmínek lze dovolání podat a taxativně vymezuje okruh rozhodnutí, proti kterým je dovolání přípustné.

3.1. Podmínky přípustnosti

Dle zákona je dovolání přípustné pouze proti rozhodnutím, která kumulativně splňují následující podmínky:

- jde o rozhodnutí soudu
- rozhodnutí je pravomocné
- soud rozhodl v druhém stupni
- soud rozhodl ve věci samé
- zákon dovolání proti rozhodnutí připouští

Původní vládní návrh tzv. velké novely trestního řádu počítal s možností podat dovolání i proti některým rozhodnutím státního zástupce.¹² Tato část však byla v legislativním procesu odstraněna a trestní řád v platném znění stanovuje jednoznačně, že dovolání je přípustné jen a pouze proti rozhodnutí soudu. Dovolání tedy není možné podat proti rozhodnutí např. policejního či jiného orgánu. Trestní řád pro účely zákona zavádí legální definici pojmu soud, kterým se rozumí okresní, krajský, vrchní nebo Nejvyšší soud.¹³

Právní moc napadeného rozhodnutí jako předpoklad přípustnosti dovolání je výjádřením povahy mimořádného opravného prostředku. Podle právní teorie se pravomocným rozhodnutím rozumí rozhodnutí, proti kterému již nelze podat řádný opravný prostředek a je tedy závazné (materiální právní moc) a nezměnitelné (formální právní moc). Samotná úprava nabývání právní moci rozhodnutí je obsažena v trestním řádu.¹⁴ Vzhledem k tomu, že

---

¹² Sněmovní tisk 758/0 z roku 2000 obsahoval možnost podat dovolání proti některým rozhodnutím státního zástupce. Zmíněné ustanovení bylo v průběhu legislativního procesu z návrhu zákona odstraněno. Odstranění bylo odůvodněno dělbou moci, neboť Nejvyšší soud jako orgán moci soudní by neměl zasahovat do rozhodnutí v přípravném řízení, kde je dominus litis státní zástupce, tedy orgán moci výkonné. Proto byl do trestního řádu vložen § 174a, který dává pravomoc zrušení určitých rozhodnutí nižších státních zastupitelství Nejvyššímu státnímu zástupci.

¹³ § 12 odst. 3, 4 TŘ

¹⁴ § 139 a 140 TŘ

předmětem napadného rozhodnutí je jeho výrok, popřípadě výroky, musí být v právní moci ten výrok, který je dovoláním napadán.¹⁵ V této souvislosti nutno poznamenat, že napadené rozhodnutí či jeho výrok musí v době rozhodování o dovolání existovat, v opačném případě je dovolání nepřijatelné.¹⁶ Taková situace může nastat např. tehdy, pokud je výrok o trestu již zrušen jiným opravným prostředkem nebo uložením souhrného či společného trestu.¹⁷

Dalším předpokladem přípustnosti dovolání je skutečnost, že soud, který vydal pravomocné rozhodnutí, rozhodl ve druhém stupni. To v praxi znamená, že některá z procesních stran podala proti rozhodnutí řádný opravný prostředek, o kterém bylo rozhodnuto soudem druhého stupně, tedy soudem odvolacím¹⁸ nebo stížnostním¹⁹. Pouze rozhodnutí soudu druhého stupně může být předmětem dovolání. Na základě této podmínky tedy není možné podat dovolání např. proti trestnímu příkazu, neboť se jedná o rozhodnutí soudu prvního stupně. Avšak podmínka přípustnosti není porušena, pokud rozhodnutí nabyde právní moci před soudem prvního stupně, a to z důvodu odmítnutí či zamítnutí opravného prostředku v řízení před soudem druhého stupně z tzv. formálních důvodů, tedy bez věcného přezkumu.²⁰ Přestože je možné podat dovolání pouze proti rozhodnutí soudu druhého stupně, dovolateli nic nebrání v tom, aby v rámci své argumentace v dovolání vznášel rozvážlivě výhrady také proti rozhodnutí soudu prvního stupně. Pokud je dovolání přípustné, Nejvyšší soud přezkoumává rozsudek soudu prvního stupně jako součást řízení předcházejícího.²¹ Uvedení domnělých či skutečných chyb rozhodnutí soudu prvního stupně v dovolání není dovolateli na újmu, vždy však musí dovolání směřovat proti výrokům rozhodnutí soudu druhého stupně. Pokud dovolání

---

¹⁵ ŠÁMAL, Pavel, PÚRY, František. § 265a Přípustnost dovolání. In: ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3140 [cit. 15. 11. 2020]. ISBN 978-80-7400-465-0. Dostupné z www.beck-online.cz

¹⁶ DRAŠTÍK, Antonín. § 265a Přípustnost dovolání. In: DRAŠTÍK, Antonín, FENYK, Jaroslav a kolektiv. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer, 2017. [cit. 15. 11. 2020]. ISBN 978-80-7552-600-7. Dostupné z www.noveaspi.cz

¹⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 3. 2004, sp.zn. 11 Tdo 245/2004, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 7. 2012, sp.zn. 8 Tdo 587/2012

Srov. HRACHOVEC, Petr. Deset let dovolání podle trestního řádu, 1. část. *Bulletin advokacie* [online právní informační systém]. 2012, č. 1-2, s. 17-24 [cit. 15. 11. 2020]. ISSN 1210-6348. Dostupné z www.beck-online.cz

¹⁸ § 252 TŘ

¹⁹ § 146 odst. 2 písm. d) TŘ

²⁰ ŠÁMAL, Pavel, PÚRY, František. § 265a Přípustnost dovolání. In: ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3140 [cit. 15. 11. 2020]. ISBN 978-80-7400-465-0. Dostupné z www.beck-online.cz

²¹ Nejvyšší soud přezkoumává rozhodnutí soudu prvního stupně na základě § 265i odst. 3 a ruší ho na základě § 265k odst.1 TŘ nikoli na základě § 265k odst.2 TŘ

Srov. HRACHOVEC, Petr. Dovolání v trestním řízení – první rok v praxi. *Bulletin advokacie* [online právní informační systém]. 2003, č. 5, s. 7-20 [cit. 16. 11. 2020]. ISSN 1210-6348. Dostupné z www.beck-online.cz

směřuje pouze proti rozhodnutí soudu prvního stupně je nepřipustně.²² Ve vztahu k přípustnosti dovolání není podstatné, zda osoba, která je podává, vyvolala rozhodnutí druhého stupně, tedy zda podala opravný prostředek či nikoli. Dovolání tak může podat i obviněný, přestože odvolání podal státní zástupce a naopak. Obecně však není přípustné dovolání podané osobou, ohledně které nebyl opravný prostředek podán.²³ Vyjímkou je případ, kdy se opravný prostředek některé osoby nedotýká, ale soud druhého stupně o této osobě rozhodl, např. na základě zásady *beneficium cohaesionis*. V takovém případě může tato osoba podat dovolání co do rozsahu, v němž bylo rozhodnutí na základě této zásady dotčeno.²⁴

Trestní řád dále uvádí, že dovolání je přípustné proti rozhodnutí ve věci samé a proti němuž zákon dovolání připouští. Která rozhodnutí se považují za rozhodnutí ve věci samé a rozbor těchto rozhodnutí je vyložen v následující podkapitole. Výklad ohledně rozhodnutí, proti kterým zákon dovolání nepřipouští, je rozveden v podkapitole nepřipustnost dovolání.

3.2. Rozhodnutí, proti kterým je dovolání přípustné

Podle § 265a odst.1 TŘ je dovolání přípustné jen proti rozhodnutím, která splňují pět kumulativních podmínek stanovených v tomto ustanovení. Jednou z těchto podmínek je, že se musí jednat o rozhodnutí ve věci samé. Obsah toho, co se rozumí rozhodnutím ve věci samé, nalezneme v legální definici uvedené v § 265a odst. 2 TŘ. Výčet těchto rozhodnutí je taxativní a dovolání proti rozhodnutím, v tomto ustanovení neuvedeným je nutno pro nepřipustnost odmítnout.²⁵

Prvním z těchto rozhodnutí je rozsudek, jímž byl obviněný uznán viným a byl mu uložen trest, popřípadě ochranné opatření nebo bylo upuštěno od potrestání. Takovým rozhodnutím se rozumí rozsudek ve smyslu § 122 odst. 1 TŘ, tedy rozsudek vydaný na základě obžaloby nebo návrhu na potrestání, kterým byl obviněný uznán viným ze spáchání trestného činu²⁶ a byl mu uložen trest²⁷ a/nebo ochranné opatření²⁸ podle trestního zákoníku. Ve vztahu k mladistvým jde o rozsudek, kterým byl mladistvý uznán viným ze spáchání provinění²⁹ a

---

²² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 2. 2002, sp.zn. 6 Tdo 576/2002, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 7. 2002, sp. zn. 11 Tdo 291/2002, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 2. 2003, sp. zn. 5 Tdo 82/2003

²³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 9. 2003, sp. zn. 11 Tdo 577/2003

²⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 3. 2012, sp. zn. 11 Tdo 369/2011

²⁵ § 265i odst. 1 písm. a) TŘ

²⁶ § 13 TŘ

²⁷ § 52 TZ

²⁸ § 98 TZ

²⁹ § 6 ZSVM

bylo mu uloženo trestní opatření a/nebo ochranné opatření a/nebo výchovné opatření³⁰. Ve vztahu k právnickým osobám jde o rozsudek, kterým byla právnická osoba uznána vinou z trestného činu³¹ a byl jí uložen trest a/nebo ochranné opatření³². Odsuzujícím rozsudkem je také rozsudek o schválení dohody o vině a trestu.³³

Ze znění ustanovení § 265a odst. 2 písm. a) TŘ vyplývá, že odsuzujícím rozsudkem je také rozsudek, kterým bylo upuštěno od potrestání³⁴, čímž se rozumí i podmíněné upuštění od potrestání s dohledem³⁵. Takovým rozsudkem byl obžalovaný sice uznán viným, ale nebyl mu uložen trest. Mezi rozsudky, kterými nebyl uložen trest, ale dovolání je proti nim na základě tohoto ustanovení přípustné, se řadí také rozsudek vydaný poté, co se pokračovalo v zastaveném trestním stíhání (např. z důvodů amnestie), jelikož obviněný na pokračování trval.³⁶

Odsuzujícím rozsudkem ve smyslu tohoto ustanovení je konečně také rozsudek soudu druhého stupně podle § 259 odst. 3 TŘ, kterým tento soud rozhodl o oddělitelném výroku nebo pokud soud druhého stupně rozsudkem doplnil chybějící výrok o vině nebo trestu.³⁷ Avšak není možné podat dovolání proti výroku o vině za situace, kdy soud v druhém stupni zrušil pouze výrok o trestu a v tomto rozsahu jej vrátil soudu prvního stupně k novému rozhodnutí. V takovém případě je nutné vyčkat a podat dovolání až poté, co nabyde právní moci i výrok o trestu. Lhůta k dovolání se pak počítá od doručení rozsudku ohledně výroku o trestu.³⁸

Dalším druhem rozhodnutí ve věci samé je rozsudek, jímž byl obviněný zproštěn obžaloby. Zprošťující rozsudek³⁹ soud vydává, jestliže na základě důkazů předložených

---

³⁰ § 10 ZSVM

Komentářová literatura nezmiňuje možnosti podat dovolání proti výroku, kterým bylo uloženo výchovné opatření, nicméně tento postup je možný.

srov. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 9. 2008, sp.zn. 8 Tdo 1102/2008

³¹ § 7 TOPO

³² § 15 TOPO

³³ ŠÁMAL, Pavel, PÚRY, František. § 265a Přípustnost dovolání. In: ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3143 [cit. 17. 11. 2020]. ISBN 978-80-7400-465-0. Dostupné z www.beck-online.cz

³⁴ § 46 a 47 TZ, ve věcech mladistvích § 11 až 13 ZSVM

³⁵ § 48 TZ, ve věcech mladistvích § 14 ZSVM

³⁶ § 227 TŘ

Totéž platí o rozsudku vydaném po odstoupení od trestního stíhání, pokud mladiství na projednání trvá dle. § 70 odst. 5 a 6 ZSVM

srov. ŠÁMAL, Pavel, PÚRY, František. § 265a Přípustnost dovolání. In: ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3143 [cit. 17. 11. 2020]. ISBN 978-80-7400-465-0. Dostupné z www.beck-online.cz

³⁷ Tamtéž

³⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 10. 2003, sp.zn. 6 Tdo 982/2003, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 2. 2004, sp. zn. 11 Tdo 27/2004, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.7.2006, sp.zn. 3 Tdo 766/2006

³⁹ § 122 odst. 2 TZ

v hlavním líčení nebylo prokázáno, že se skutek stal, skutek není trestným činem, nebylo prokázáno, že skutek spáchal obžalovaný, obžalovaný není pro nepřičetnost trestně odpovědný nebo trestnost činu zanikla.⁴⁰ Ve vztahu k mladistvému se zprošťujícím rozsudkem rozumí také rozhodnutí o odstoupení od trestního stíhání, jehož součástí je též výrok o zastavení trestního stíhání pro skutek, ve kterém bylo spatřováno provinění, jehož se odstoupení od trestního stíhání týká.⁴¹

V souvislosti se zprošťujícím rozsudkem Nejvyšší soud konstatoval, že obviněný může dovoláním napadnout zprošťující rozhodnutí tehdy, domáhá-li se toho, aby byl zproštěn z důvodu, který je pro něj příznivější.⁴² Tato úvaha vyplývá ze skutečnosti, že obviněný je oprávněn podat dovolání toliko ve svůj prospěch. Proto i dovolání proti zprošťujícímu rozhodnutí musí být učiněno v úmyslu dosáhnout příznivějšího důvodu zproštění. S ohledem na citované rozhodnutí nutno upozornit na ustanovení § 265i odst. 1 písm. f) TŘ, které stanovuje, že Nejvyšší soud dovolání odmítne, jestliže by projednání dovolání nemohlo zásadně ovlivnit postavení obviněného a otázka, která má být řešena není zásadního právního významu. Takovou otázkou bude tedy především ta, která již byla soudy vyřešena a vyšší soudy o ní rozhodují jednotně.⁴³ Ačkoli předpokládám, že dovolání vůči zprošťujícímu rozhodnutí, není ze strany obviněného uplatňováno často, dovolání zproštěného obviněného by mohlo být podle mého názoru důvodně odmítnuto právě proto, že by zásadně neovlivnilo jeho postavení. Domnívám se, že dovolatel může své postavení dovoláním zásadně ovlivnit pouze tehdy, pokud by namítal, že skutek, pro který je stíhán, nespáchal nebo, že se skutek vůbec nestal. Zda by pak šlo o věc zásadního právního významu by záleželo na konkrétním případě. Problematická je však otázka zproštění z důvodu, že skutek, pro který je obviněný stíhán, není trestným činem. Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí z roku 2005 uvádí, že „*Jestliže byl obviněný zproštěn obžaloby z důvodu předpokládaného ustanovením § 226 písm. b) tr. ř. (tj. že se stal skutek, který však není trestným činem), pak prostřednictvím dovolacího důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. se nemůže domáhat zproštění podle ustanovení § 226 písm. a) tr. ř., neboť v takovém případě ve skutečnosti napadá soudy učiněná skutková zjištění tvrzením, že se v žalobním návrhu uvedený skutek nestal.*“⁴⁴ Nejvyšší soud v rozhodnutí uvádí, že v

---

⁴⁰ § 226 TZ

⁴¹ § 70 ZSVM

⁴² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 2. 2005, sp. zn. 11 Tdo 31/2005

⁴³ ŠÁMAL, Pavel, PÚRY, František. § 265i Odmítnutí dovolání, rozsah přezkumné činnosti. In: ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3247 [cit. 23. 5. 2021]. ISBN 978-80-7400-465-0. Dostupné z www.beck-online.cz

⁴⁴ tamtéž

daném případě nejde o právní otázku, ale o otázku skutkovou, k jejímuž přezkumu není podle zákona oprávněn. Domnívám se, že tento závěr nelze v současnosti přijmout absolutně, a to s ohledem na judikaturu Ústavního soudu ve věci tzv. extrémního nesouladu. Právě za podmínek zapříčiňujících tzv. extrémní nesoulad, o kterém je pojednáno níže, by byl Nejvyšší soud povinen přezkoumat i skutkový stav.

Dále je dovolání přípustné proti usnesení o zastavení trestního stíhání. Soud vydá takové usnesení buď obligatorně, zejména z důvodu nepřipustnosti trestního stíhání,⁴⁵ nebo fakultativně, především pro neúčelnost trestního stíhání⁴⁶. Usnesení o zastavení trestního stíhání může vydat státní zástupce, soud prvního stupně i soud druhého stupně. Opravným prostředkem proti tomuto usnesení je stížnost. Není účelem této práce podrobně popsat různé varianty zastavení trestního stíhání, upozorňuji proto pouze na odlišnosti ve vztahu k dovolání. Pokud o zastavení rozhodne soud mimo hlavní líčení⁴⁷, obžalovaný nemá právo proti rozhodnutí stížnostního soudu podat dovolání. Důvodem je, že oprávnění podat stížnost v tomto případě má pouze státní zástupce, nikoli obžalovaný. Nejvyšší soud proto dovodil že, pokud nemá obžalovaný právo podat řádný opravný prostředek, tím spíše nemá právo podat mimořádný opravný prostředek.⁴⁸ Dále není dovolání přípustné proti usnesení o zastavení trestního stíhání, jestliže obviněný prohlásí, že trvá na pokračování trestního stíhání.⁴⁹ V tomto případě je dovolání přípustné pouze proti rozhodnutí, kterým bude pokračující řízení skončeno, tedy zpravidla usvědčujícím nebo zprošťujícím rozsudkem.⁵⁰

Dalším rozhodnutím ve věci samé se rozumí usnesení o postoupení věci jinému orgánu,⁵¹ k jehož vydání dochází v případě, kdy skutek, který je předmětem trestního stíhání nenaplnuje znaky žádného trestného činu, avšak mohlo by se jednat o přestupek, jiný správní delikt nebo kárné provinění, o němž je oprávněn rozhodovat jiný orgán než soud. Za usnesení o postoupení věci jinému orgánu nelze považovat usnesení soudu o předložení věci

---

⁴⁵ § 11 TŘ

⁴⁶ § 172 odst. 2 TŘ

⁴⁷ § 231 odst. 1 TŘ

⁴⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9.7.2003, sp.zn. 5 Tdo 345/2003

⁴⁹ § 11 odst. 4 TŘ

⁵⁰ ŠÁMAL, Pavel, PÚRY, František. § 265a Přípustnost dovolání. In: ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3144 [cit. 17. 11. 2020]. ISBN 978-80-7400-465-0. Dostupné z www.beck-online.cz

⁵¹ § 188 odst. 1 písm. b) TŘ, § 222 odst. 2 TŘ, § 257 odst. 1 písm. b) TŘ, § 314c odst. 1 písm. a) TŘ, § 314p odst. 3 písm. b) TŘ, § 314r odst. 5 TŘ

k rozhodnutí o příslušnosti⁵², neboť se jedná o rozhodnutí mezitimní, nikoli rozhodnutí ve věci samé a dovolání proti němu není přípustné.⁵³

Usnesení o uložení ochranného opatření je dalším rozhodnutím ve věci samé. Uložení ochranného opatření připadá v úvahu především za situace, kdy nebyl obviněný uznán vinným, nebyly splněny podmínky trestnosti nebo pokud soud potřebuje k rozhodnutí o ochranném opatření další dokazování, a proto si rozhodnutí o něm vyhradil do veřejné zasedání. Soud druhého stupně o uložení ochranného opatření rozhoduje, zpravidla na základě stížnosti státního zástupce.⁵⁴ Pod toto ustanovení však nespadá rozhodnutí soudu druhého stupně, kterým doplňuje rozhodnutí soudu prvního stupně a sám rozhodne o ochranném opatření. V tomto případě totiž soud druhého stupně rozhoduje rozsudkem, nikoli usnesením a dovolání je proto přípustné pouze podle § 265a odst. 1 písm. a) TŘ.⁵⁵ Stejně tak pod toto ustanovení nespadají případy, kterými soud pouze modifikuje již uložené ochranné opatření, např. rozhodnutím o dalším trvání zabezpečovací detence.⁵⁶

Dalším rozhodnutím ve věci samé je usnesení o podmíněném zastavení trestního stíhání, které řadíme mezi tzv. alternativní způsoby vyřízení trestní věci. Může jej vydat státní zástupce, soud prvního stupně⁵⁷ a po novele trestního řádu provedené zákonem č. 193/2012 Sb. také soud druhého stupně⁵⁸. Dovolání tak může směřovat proti samotnému rozhodnutí soudu druhého stupně nebo proti rozhodnutí soudu druhého stupně, kterým na základě stížnosti zrušil rozhodnutí soudu prvního stupně a nahradil ho rozhodnutím vlastním.⁵⁹ Rozhodnutí, jehož předmětem je podmíněné zastavení trestního stíhání, nezakládá překážku věci rozhodnuté a svojí povahou tedy není rozhodnutím ve věci samé stricto sensu. Nicméně, jak bylo uvedeno na začátku kapitoly, pojem „rozhodnutí ve věci samé“ uvedený v § 265a odst. 1 TŘ. je nutno chápat jako legální definici, jejímž obsahem jsou rozhodnutí uvedená v § 265a odst. 2 TŘ, nikoli pouze tak, jak tento pojem definuje právní teorie.

---

⁵² § 222 odst. 1 TŘ, § 257 odst. 1 písm. a) TŘ

⁵³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.10.2005, sp.zn. 11 Tdo 1390/2005

⁵⁴ ŠÁMAL, Pavel, PÚRY, František. § 265a Přípustnost dovolání. In: ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3145 [cit. 17. 11. 2020]. ISBN 978-80-7400-465-0. Dostupné z www.beck-online.cz

⁵⁵ tamtéž

⁵⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2013, sp.zn. 3 Tdo 523/2013

Srov. DRAŠTÍK, Antonín. § 265a Přípustnost dovolání. In: DRAŠTÍK, Antonín, FENYK, Jaroslav a kolektiv. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer, 2017. [cit. 20. 11. 2020]. ISBN 978-80-7552-600-7. Dostupné z www.noveaspi.cz

⁵⁷ § 307 TŘ

⁵⁸ § 257 odst. 1 písm. d) TŘ

⁵⁹ ŠÁMAL, Pavel, PÚRY, František. § 265a Přípustnost dovolání. In: ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3146 [cit. 20. 11. 2020]. ISBN 978-80-7400-465-0. Dostupné z www.beck-online.cz

Předposledním rozhodnutím ve věci samé je usnesení o schválení narovnání, které se rovněž řadí mezi alternativní způsob vyřízení věci a ve vztahu k dovolání pro něj platí obdobná pravidla jako o podmíněném zastavení trestního stíhání. Dovolání může být podáno jak proti samotnému rozhodnutí soudu druhého stupně, tak proti rozhodnutí soudu druhého stupně, kterým zrušil stížností napadené usnesení soudu prvního stupně a nahradil ho vlastním rozhodnutím. V obou případech je předmětem dovolání pouze samo rozhodnutí podle § 307 TŘ, nikoli případně následné rozhodnutí podle § 308 odst. 1 TŘ. Narozdíl od podmíněného zastavení trestního stíhání, pravomocné usnesení o schválení narovnání definitivně zastavuje trestní stíhání a vytváří překážku res iudicata, neboli překážku věci rozhodnuté.⁶⁰

Posledním rozhodnutím ve věci samé je rozhodnutí, jímž byl zamítnut nebo odmítnut řádný opravný prostředek proti rozsudku nebo usnesení výjmenovaným výše, tedy rozhodnutím podle § 265a odst. 2 písm. a) až g) TŘ. Prostřednictvím tohoto ustanovení je možno napadnout rozhodnutí ve věci samé, které učinil soud prvního stupně a soud druhého stupně jej nikterak nezměnil, neboť ho pouze odmítl či zamítl. Dovolání však musí vždy směřovat proti rozhodnutí soudu druhého stupně, kterým bylo rozhodnutí prvního stupně odmítnuto či zamítnuto. Odmítnutí odvolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně přichází v úvahu, pokud odvolání nemá nutné obsahové náležitosti⁶¹. Odmítnout nelze stížnost, neboť jí zákon neukládá povinné obsahové náležitosti. Zamítnout pak lze jak stížnost, tak odvolání, a to z důvodů formálních⁶² tak i věcných⁶³. Nejvyšší soud judikoval, že náležitosti tohoto ustanovení splňuje i rozhodnutí soudu druhého stupně, kterým zrušil pouze výrok o náhradě škody, a další výroky zůstaly nedotčeny.⁶⁴ Zároveň však Nejvyšší soud v dalších rozhodnutích dovodil, že pokud odvolání podal pouze poškozený a odvolací soud se zabýval toliko oddělitelným výrokem o náhradě škody, nelze takové rozhodnutí odvolacího soudu v dovolacím řízení připustit, neboť odvolací soud nepřezkoumával vinu a trest a nejde tedy o rozhodnutí ve věci samé.⁶⁵

---

⁶⁰ tamtéž

⁶¹ § 249 TŘ

⁶² § 253 odst. 1 TŘ, § 148 odst. 1 písm. a) TŘ

⁶³ § 256 TŘ, § 148 odst. 1 písm. c) TŘ

⁶⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 1. 2004, sp.zn. 6 Tdo 1480/2003

⁶⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2015, sp.zn. 6 Tdo 615/2015, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 5. 2006 sp. zn. 3 Tdo 489/2006

3.3. Nepřípustnost dovolání

Trestní řád definuje přípustnost dovolání jak pozitivně, tak i negativně tím, že vymezuje případy, pro které není dovolání přípustné.⁶⁶ Prvním důvodem nepřípustnosti, který zákon uvádí je zákaz prolomení zásady zákazu reformationis in peius, jež byla uplatněna v dřívějším řízení. Zásada zákazu reformationis in peius spočívá v zákazu soudu vydat rozhodnutí, kterým by zhoršil postavení obviněného, pokud byl opravný prostředek podán v jeho prospěch. Uplatnění této zásady v dovolacím řízení znamená, že dovolání nejvyššího státního zástupce podané v neprospěch obviněného není přípustné z důvodu, že soud druhého stupně postupoval v souladu se zásadou zákazu reformationis in peius, i když by jinak pro zhoršení postavení obviněného podmínky byly. Výjimku z toho tvoří případ, kdy soud druhého stupně aplikoval zásadu nesprávně např. tak, že zásadu použil a přitom opomněl, že státní zástupce podal odvolání v neprospěch obviněného. Naopak nic nebrání nejvyššímu státnímu zástupci, aby podal dovolání ve prospěch obviněného i přesto, že odvolací soud použil zásadu zákazu reformationis in peius.⁶⁷

Dalším důvodem uvedeným v zákoně, pro který není dovolání přípustné, je případ, kdy dovolání směřuje jen proti důvodům rozhodnutí. Důvod dovolání musí spočívat ve vadách výroků rozhodnutí nebo řízení, které rozhodnutí předcházelo. Dovolání jen proti odůvodnění je nutno odmítnout jako nepřípustné⁶⁸ a nesplňující náležitosti dovolání⁶⁹.

Důvody nepřípustnosti, které jsou výslovně uvedeny v trestním řádu, jsou dále rozvíjeny judikaturou Nejvyššího soudu. Některé důvody nepřípustnosti byly již uvedeny v příslušných pasážích k jednotlivým případům přípustnosti, a to vzhledem k jejich negativnímu vymezení. Tato část je proto zaměřená na některé důvody nepřípustnosti dovolání ve zbytkové kategorii, jak je dovodil Nejvyšší soud.

Poměrně významnou otázku, kterou bylo nutno řešit po přijetí dovolání, představovalo, zda je možno podat dovolání také proti rozhodnutí, které nabylo právní moci před nabytím účinnosti novely trestního řádu, která dovolání zavedla. Jelikož tato otázka nebyla v zákoně upravena, narozdíl od úpravy přijatého dovolání v civilním řízení,⁷⁰ musel se s ní Nejvyšší soud vypořádat. Nejvyšší soud v této věci judikoval, že dovolání je přípustné pouze pokud napadené

---

⁶⁶ § 265a odst. 3 a 4 TR

⁶⁷ ŠÁMAL, Pavel, PŮRY, František. § 265a Přípustnost dovolání. In: ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3147 [cit. 21. 11. 2020]. ISBN 978-80-7400-465-0. Dostupné z www.beck-online.cz

⁶⁸ § 265i odst. 1 písm. a)

⁶⁹ § 265i odst. 1 písm. d)

⁷⁰ Čl. III odst. 1 písm. d) zákona č. 519/1991, zákon, kterým se mění a doplňuje občanský soudní řád a notářský řád

rozhodnutí nabylo právní moci až za účinnosti novely, která dovolání do trestního řádu zavedla.⁷¹ Na tuto problematiku upozorňuji především v souvislosti s chystanou rekonstrukcí trestního řádu, neboť z hlediska právní jistoty se zdá být vhodné, aby byla časová působnost nového trestního řádu, postavena na jisto.

Při posuzování přípustnosti dovolání si musí také Nejvyšší soud vyjasnit, v jakém rozsahu se napadeným rozhodnutím zabýval soud druhého stupně. Zásadně totiž platí, že pokud soud druhého stupně některé výroky rozhodnutí nepřezkoumával, neboť nebyly napadeny nebo neměl povinnost je přezkoumávat, nelze proti těmto výrokům podat dovolání.⁷² Jedná se především o situaci, kdy obviněný podá odvolání do výroku o trestu a následně podá dovolání proti výroku o vině. Takové dovolání ve skutečnosti směřuje proti rozhodnutí soudu prvního stupně, neboť právě soud prvního stupně rozhodl již pravomocně o výroku o vině. Zásadně nezáleží na tom, kdo řádný opravný prostředek podal, ovšem osoba, která následně podává dovolání, jej může směřovat pouze proti výrokům, které byly soudem druhého stupně přezkoumávány. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že pokud by přezkoumával i výroky, které nebyly opravným prostředkem napadeny a odvolacím soudem přezkoumány, jednalo by se o nepřípustnou revizi rozhodnutí.⁷³ Pokud však odvolací soud přezkoumával nesprávně pouze výrok o trestu, přestože odvolací námitky směřovaly i proti výroku o vině, je dovolání přípustné, neboť odvolací soud byl podle zákona povinen přezkoumat i výrok o vině.⁷⁴

Chystaná rekonstrukce trestního řádu počítá s novými důvody nepřípustnosti, a to, pokud obviněný zemřel nebo byl prohlášen za mrtvého, nebo se na čin vztahuje aboliční rozhodnutí prezidenta republiky. Zároveň chystaná rekonstrukce uvádí, že pokud bylo v zákonné lhůtě podáno ve prospěch obviněného dovolání proti rozsudku odvolacího soudu, který obviněného uznal vinným skutkem, pro který byl soudem prvního stupně zproštěn obžaloby, a uložil mu za něj nepodmíněný trest odnětí svobody, výkon tohoto trestu se odkládá až do rozhodnutí odvolacího soudu o podaném dovolání, pokud obviněný nepožádal o to, aby byl trest bez odkladu vykonán.⁷⁵

---

⁷¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2002, sp. zn. 3 Tdo 2/2002

⁷² HRACHOVEC, Petr. Deset let dovolání podle trestního řádu, 1. část. *Bulletin advokacie* [online právní informační systém]. 2012, č. 1-2, s. 17-24 [cit. 21. 11. 2020]. ISSN 1210-6348. Dostupné z www.beck-online.cz

⁷³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2003, sp. zn. 6 Tdo 1407/2003, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 2. 2003, sp. zn. 5 Tdo 82/2003

⁷⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 10. 2006, sp. zn. 5 Tdo 1124/2006

⁷⁵ Rekonstrukce trestního práva procesního, dostupné z: <https://justice.cz/web/msp/rekonstrukce-trestniho-prava-procesniho>

4. Dovolací důvody

Podobně jako přípustnost dovolání i dovolací důvody jsou stanoveny zákonem taxativně. Seznam dovolacích důvodů uvedený v trestním řádu je konečný a nelze jej proto rozšiřovat. Právě vymezením úzkého okruhu dovolacích důvodů zákonodárce reflektuje mimořádnost dovolání a jeho účel spočívající v nápravě nejzávažnějších chyb právních, nikoli skutkových. Toto pojetí je však podle mého mínění do jisté míry narušeno judikaturou Ústavního osudu, který svým výkladem rozšiřuje dovolací důvody nad rámec zákona. Lze však podotknout, že Ústavní soud je vázán jen Ústavou nikoli jen zákonem, přičemž zákon je třeba vykládat ústavně konformně a Ústavní soud tedy rozhodnutí o dovolání přezkoumává, co do souladu s Ústavou

Oproti řádným opravným prostředkům je okruh právních vad, které jsou předmětem přezkumu daleko užší. Jako příklad je možno uvést dovolací důvod spočívající v tom, že obviněný neměl obhájce, ač jej podle zákona mít měl⁷⁶. Naproti tomu při odvolání soud zkoumá jakékoli porušení práva na obhajobu.⁷⁷ Úzký katalog dovolacích důvodů spočívající v nejzávažnějších právních vadách, tak částečně zamezuje tomu, aby se dovolání stalo dalším řádným opravným prostředkem. Dovolání je mimořádným opravným prostředkem, kterým dochází k zásahu do právní moci rozhodnutí, a tedy i do právní jistoty především procesních stran. Dovolací důvody musí být proto stanoveny takovým způsobem, aby tento zásah ospravedlňovaly.

Dovolací důvody, jak jsou vypočteny v trestním řádu je možno rozdělit na dvě kategorie. Do první kategorie patří dovolací důvody uvedené v § 265b odst. 1 TŘ, které spočívají v nápravě hmotněprávních či procesněprávních vad rozhodnutí nebo řízení mu předcházející. Do druhé kategorie pak patří dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 2 TŘ, který nespočívá v právní vadě, ale v tom, že byl obviněnému uložen nejpřísnější trest, tedy trest odnětí svobody na doživotí.

Pro úplnost uvádím, že pomocí procesněprávních dovolacích důvodů lze nepřímo napadnout i vadný postup jiného orgánu než jen soudu. Půjde např. o usnesení o zahájení trestního stíhání policejním orgánem, přičemž takové trestní stíhání bylo nepřípustné a následně ve věci rozhodoval soud druhého stupně. Ovšem i při užití tohoto druhu dovolacích důvodů je nutno dovolání směřovat proti výrokům rozhodnutí, které učinil soud v druhém stupni, nikoli proti rozhodnutím jiných orgánů. Pokud by však soud ve druhém stupni trestní

---

⁷⁶ § 265b odst. 1 písm. c) TŘ

⁷⁷ § 258 odst. 1 písm. a) TŘ

stíhání pro nepřipustnost zastavil, nebylo by již možné napadat toto rozhodnutí dovoláním z důvodů, že usnesení o zahájení trestního stíhání bylo nepřipustné.

Pro naplnění dovolacích důvodů není zcela zásadní, zda nesprávný postup orgánu způsobil vadnost napadaného výroku rozhodnutí či nikoli. Pokud však nemá nesprávný postup vliv na výrok je dost možné, že by dovolání zásadně neovlivnilo postavení obviněného a právní otázka, která má být řešena, není zásadního významu a dovolání tak může být odmítnuto dle § 265i odst. 1 písm. f) TŘ.⁷⁸

Uvedení dovolacího důvodu je obligatorní náležitostí dovolání. Dovolání musí obsahovat z jakých důvodů je rozhodnutí napadáno a také přímý odkaz na konkrétní zákonný dovolací důvod uvedený v § 265b TŘ. Nestačí pouhé formální odkázání na dovolací důvod bez uvedení tomu odpovídajících námitek. Dovolací důvody lze různě kombinovat a je nutno pamatovat na skutečnost, že rozsah přezkumu dovolacím soudem je omezen na ty dovolací důvody, které jsou v dovolání uvedeny.⁷⁹ Zajímavou otázku řešil Ústavní soud v prvních letech existence dovolání vzhledem k tzv. blanketním dovoláním. Zákon totiž výslovně uvádí, že rozsah a důvody dovolání lze měnit pouze ve lhůtě k podání dovolání, která činí dva měsíce.⁸⁰ Současně zákon také uvádí, že pokud dovolání nemá některé obsahové náležitosti, mezi které patří uvedení dovolacích důvodů, předseda senátu soudu prvního stupně vyzve dovolatele, aby ve lhůtě dvou týdnů tuto vadu dovolání napravil.⁸¹ Ústavní soud se vyjádřil ve prospěch dovolatele a konstatoval, že pokud je dovolání podáno ve lhůtě, není možno dovolání odmítnout, jestliže se jedná o blanketní dovolání bez uvedených dovolacích důvodů.⁸² Platí tedy, že jestliže je obsah dovolání doplněn ve lhůtě čtrnácti dnů podle § 265h TŘ, která přesahuje dvouměsíční lhůtu k podání dovolání, nezakládá to důvod pro odmítnutí dovolání. Přestože je již tato otázka vyřešena, dovoluji si jít nad rámec argumentace Ústavního soudu. Jazykovým výkladem ustanovení § 265f TŘ si lze položit otázku, zda lze „měnit“ něco co není, tedy, zda lze „měnit“ dovolací důvody, pokud nejsou v dovolání vůbec uvedeny. Tento problém je však vyřešen ustanovením § 265h TŘ, neboť právě absence dovolacího důvodu je obsahovou vadou dovolání, a proto bude dovolatel vyzván k nápravě.

---

⁷⁸ ŠÁMAL, Pavel, PÚRY, František. § 265b Důvody dovolání. In: ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3156 [cit. 22. 11. 2020]. ISBN 978-80-7400-465-0. Dostupné z www.beck-online.cz

⁷⁹ § 265i odst. 3 TŘ

⁸⁰ § 265f odst. 2 TŘ

⁸¹ § 265h odst. 1 TŘ

⁸² Usnesení Ústavní soudu ze dne 28. 11. 2002, sp.zn. IV ÚS 134/03

Pokud by však i přes výzvu soudu nebyl žádný dovolací důvod uveden, pak je nutno dovolání odmítnout.⁸³ Stejně tak bude postupovat Nejvyšší soud v případě, kdy dovolatel uvádí dovolací důvod, který není v § 265b TŘ vůbec vypočten.⁸⁴ Otázkou je, jak by měl Nejvyšší soud postupovat v případě, kdy dovolatel obsahově namítá jeden z dovolacích důvodů, ale odkáže na dovolací důvod, pod který jeho námitky nelze podřadit. Jako příklad lze uvést situaci, kdy dovolatel formálně odkáže na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) TŘ, tedy že trestní stíhání bylo nepřipustné, ale obsahově uvádí, že obviněný neměl obhájce, ačkoli jej mít měl, tedy dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. c) TŘ. Danou situaci lze řešit odlišnými přístupy. Prvním přístupem je odmítnutí takto podaného dovolání bez meritorního přezkumu, neboť není povinností Nejvyššího soudu zkoumat, pod který dovolací důvod lze námitky dovolatele podřadit. Při dovolacím řízení musí být obviněný povinně zastoupen advokátem a je právě jeho povinností, aby klientovy námitky správně podřadil pod jeden z dovolacích důvodů. Obhajobu tohoto postupu je možno nalézt v odborné literatuře.⁸⁵ Osobně se přikláním k méně formálnímu přístupu, podle kterého by měl Nejvyšší soud materiálně přezkoumat námitky dovolatele nejen v případě, kdy je zcela zřejmé, že spadají pod uplatněný dovolací důvod, ale i v případě, že pod uplatněný dovolací důvod z hlediska svého obsahu nespádají, ale spadají pod jiný dovolací důvod. Souhlasím však s názorem, že jistá míra odborné profesionality ze strany advokáta je nutná a Nejvyššímu soudu nepřisluší podřazovat námitky pod dovolací důvody, pokud by bylo dovolání nejasné a Nejvyšší soud by musel za obviněného domýšlet jim nevyjádřené skutečnosti. V novější rozhodovací praxi Nejvyššího soudu můžeme nalézt uplatnění právě materiálního přístupu.⁸⁶ Nutno podotknout, že uplatněním formálního přístupu by v některých případech mohlo dojít k porušení práva na spravedlivý proces. Bezpochyby si lze představit situaci, kdy obviněný sice formálně neuvede ve svém dovolání např. dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. b) TŘ, že ve věci rozhodl vyloučený orgán, avšak ve své argumentaci v dovolání podrobně uvede, že rozhodoval podjatý soudce a Nejvyšší soud v řízení zjistí, že se na rozhodnutí skutečně podílel vyloučený orgán. Nepodjatost soudce lze podřadit pod rámec práva na zákonného soudce jakožto ústavně garantovaného práva na spravedlivý proces.⁸⁷ Pokud by Nejvyšší soud za této situace uplatnil formální přístup a dovolání odmítl pro neuvedení správného dovolacího důvodu, odepřel by

---

⁸³ § 265i odst. 1 písm. d)

⁸⁴ § 265i odst. 1 písm. b)

⁸⁵ HRACHOVEC, Petr. Deset let dovolání podle trestního řádu, 2. část. *Bulletin advokacie* [online právní informační systém]. 2012, č. 3, s. 15 [cit. 22. 11. 2020]. ISSN 1210-6348. Dostupné z www.beck-online.cz

⁸⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 2. 2016, sp.zn. 3 Tdo 67/2016

⁸⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 7. 3. 2007, sp. zn. I. ÚS 722/05

tak dovolateli možnost nápravy vady vzniklé v důsledku porušení práva na spravedlivý proces. Vzhledem k tomu, že dovolací důvod je zákonodárcem výslovně formulován k ochraně jedné z kategorií spravedlivého procesu, domnívám se, že by měl za této situace Nejvyšší soud šetřit práva dovolatele v co největší míře a tedy zvolit materiální přístup.

Následující podkapitoly budou zaměřeny na jednotlivé dovolací důvody. Některým dovolacím důvodům je věnováno více prostoru než jiným a to především z důvodu jejich aktuálnosti a četnosti jejich uplatnění v dovolacím řízení.

4.1. § 265b odst. 1 písm. a)

Na prvním místě výčtu dovolacích důvodů je rozhodnutí věcně nepřislušného soudu, nebo soudu, který nebyl náležitě obsazen, ledaže místo samosoudce rozhodoval senát nebo rozhodl soud vyššího stupně. Tento dovolací důvod tedy směřuje k nápravě procesněprávních vad řízení. Jak vyplývá z formulace ustanovení, dovolací důvod lze uplatnit za splnění dvou alternativních podmínek.

První alternativní podmínkou je, že rozhodl věcně nepřislušný soud. Zákon výslovně uvádí, že se musí jednat o věcnou nepřislušnost. Pokud by rozhodoval místně nepřislušný soud, nebude dovolací důvod naplněn. Věcná příslušnost je upravena v § 16 a 17 TR, které stanoví, ve kterých případech rozhoduje okresní soud a ve kterých krajský soud. Trestní řád sám uvádí výjimku, podle které nelze dovolací důvod uplatnit, pokud rozhodoval soud vyššího stupně. Z toho tedy logicky plyne, že dovolací důvod lze naplnit, pokud v prvním stupni rozhodoval místo okresního soudu věcně příslušného krajský soud. Důvodová zpráva neuvádí argumenty pro tuto výjimku, přesto se lze ztotožnit s názorem, že zákonodárce presumoval názor o vyšší kvalitě rozhodování soudů vyššího stupně ve srovnání se soudy prvního stupně.⁸⁸

Druhou alternativní podmínkou je, že rozhodoval soud, který nebyl náležitě obsazen. V tomto případě jsou pravidla obsazení soudu stanovena v zákoně č. 6/2002 Sb. o soudech a soudcích. Opět trestní řád uvádí výjimku, podle které nemůže být dovolací důvod uplatněn, pokud rozhodoval senát namísto samosoudce. V úvahu tak přichází situace, kdy rozhodoval samosoudce, ačkoli měl rozhodovat senát, rozhodoval senát složený z předsedy a přísedících, přestože měl rozhodovat senát složený pouze ze soudců a opačně nebo pokud senát rozhodoval v neúplném složení nebo se na rozhodování podílel soudce, který nebyl náhradním soudcem

---

⁸⁸ SEKVARD, Ondřej. *Dovolání*. Praha: Orac, 2004, s. 49. Knihovnička Orac. ISBN 80-86199-53-3.

podle § 197 TŘ⁸⁹. Pod tento dovolací důvod lze podřadit i případ, kdy rozhodoval soudce, který podle rozvrhu práce rozhodovat neměl. Soudce, který rozhodoval v rozporu s rozvrhem práce, není zákoným soudcem podle § 38 odst. 1 LZPS, a proto je v tomto případě dovolací důvod dán.⁹⁰ Nejvyšší soud dále dovodil, že dovolací důvod lze uplatnit i v případech, kdy rozhodoval soudce, který byl dočasně přidělen k jinému soudu. Takový soudce se totiž stává soudcem soudu, ke kterému byl dočasně přidělen a po tuto dobu nemá z hlediska výkonu soudcovské funkce žádný vztah k soudu, ze kterého byl přidělen.⁹¹ Nejvyšší soud se také vyjádřil, že citovaný dovolací důvod odráží zásadu bezprostřednosti, a proto jej lze uplatnit na případy, kdy není dodržena stálá přítomnost všech členů senátu. Tím se rozumí nepřetržitá fyzická přítomnost v jednacím síni, kde se hlavní líčení, veřejné zasedání nebo neveřejné zasedání koná, a to od počátku až do konce. V opačném případě je možno dovolací důvod úspěšně uplatnit.⁹²

Nutno uvést, že Nejvyšší soud se musel vypořádat i s dovoláními, ve kterých byl pojmem „nepříslušný soud“ či „nepříslušně obsazený soud“ vkládán subjektivní význam dovolatele. Pro úplnost proto uvádím, že tyto pojmy je nutno interpretovat ve smyslu konkrétních ustanovení trestního řádu a zákona o soudech a soudcích, které tyto pojmy blíže specifikují nikoli podle subjektivního názoru dovolatele.⁹³

Poměrně aktuální je problematika vztahující se k výjimce, kdy zákon uvádí, že dovolací důvod není dán, pokud místo samosoudce rozhodoval senát. Tímto zákonodárce zřejmě předpokládá, že senát složený z více osob, ať už částečně laiků a soudce nebo pouze soudců, je zárukou lepšího rozhodnutí. Zákon č. 218/2021 Sb., který novelizuje zákon o soudech a soudcích další zákony, ve znění před pozměňovacími návrhy Senátu,⁹⁴ do určité míry upravoval, když upřednostňoval rozhodování samosoudce jako kvalifikovaného profesionála oproti senátu složenému z předsedy senátů a dvou přísedících. Původní návrh ministerstva spravedlnosti předložený do připomínkového řízení dokonce obsahoval kompletní zrušení laických přísedících v trestním řízení.⁹⁵ Nejvyšší soud svojí připomínkou tento záměr

---

⁸⁹ ŠÁMAL, Pavel, PÚRY, František. § 265b Důvody dovolání. In: ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3157 [cit. 26. 11. 2020]. ISBN 978-80-7400-465-0. Dostupné z www.beck-online.cz

⁹⁰ HRACHOVEC, Petr. Deset let dovolání podle trestního řádu, 2. část. *Bulletin advokacie* [online právní informační systém]. 2012, č. 3, s. 15 [cit. 22. 11. 2020]. ISSN 1210-6348. Dostupné z www.beck-online.cz

⁹¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 8. 2011, sp. zn. 7 Tdo 986/2011

⁹² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 11. 2003, sp.zn. 6 Tdo 1067/2003

⁹³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2003, sp.zn. 3 Tdo 806/2003

⁹⁴ Sněmovní tisk č. 630/5 z roku 2021

⁹⁵ Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony ve znění předloženém do připomínkového řízení ze dne 16. 4. 2019

kritizoval a prosazoval zachování laických přísedících s možností omezení laického prvku na rozhodování o zvlášť závažných zločinech.⁹⁶ Poslanecký návrh předložený Senátu,⁹⁷ omezoval senáty složené z přísedících a předsedy senátu pouze na rozhodování o zvlášť závažných zločinech, s výjimkou zvlášť závažných zločinů uvedených v části druhé hlavách V a VI TZ a na rozhodování o trestném činu vraždy novorozeného dítěte matkou dle § 142 TZ, ublížení na zdraví dle § 146 odst. 3 TZ a ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky dle § 146a odst. 3, 4 nebo 5 TZ. V ostatních případech by v první instanci u okresního a krajského soudu rozhodovat samosoudce.⁹⁸ Zákon č. 218/2021 Sb. byl nakonec přijat bez výše uvedené úpravy senátního rozhodování. V případě přijetí výše uvedené podoby senátního rozhodování, by tak došlo ke značnému přesunutí rozhodování ze senátu s účastí laiků na samosoudce. Důvodová zpráva k původnímu návrhu zákona uváděla, že důvodem pro přesun části agendy na samosoudce je odborná náročnost projednávaných otázek, o kterých nemůže laický přísedící kvalifikovaně rozhodnout.⁹⁹ Smyslem laického přísedícího v trestním řízení však není vnesení odborných právních vědomostí, ale vnesení životních zkušeností a pohled osoby z vně justice. Argumentů pro a proti laickému prvku v trestním řízení je mnoho a tato problematika by zasloužila samostatnou práci. Výše uvedeným jsem však chtěl nastínit jiný problém. Domnívám se totiž, že novela trpěla částečnou nekonceptností. V případě přijetí novely, před pozměňovacími návrhy Senátu, by koncepce mohla vzbuzovat zdání, že profesionální samosoudce je zárukou lepšího rozhodnutí než senát za účasti laických přísedících. Nicméně ve vztahu k dovolání je koncept nastaven částečně opačně, tedy že kvalifikovanější rozhodnutí je rozhodnutí senátu. V případě přijetí novely v původním znění bych proto navrhoval změnu dovolacího důvodu tak, aby jej bylo možno úspěšně uplatnit v případě nesprávně obsazeného soudu pouze s výjimkou, kdy rozhodoval senát složený z profesionálních soudců, ačkoli měl rozhodovat samosoudce. Tím by došlo k vyloučení senátu s účastí laiků ze zákonné výjimky uvedené v dovolacím důvodu a došlo by k sjednocení přístupu s původním zněním novely. Vzhledem k platnému a účinnému znění zákona č. 218/2021 Sb., výše uvedená úvaha ohledně změny dovolacího důvodu je čistě teoretická.

---

⁹⁶ Přípomínka Nejvyššího soudu ze dne 20. 5. 2019 k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

⁹⁷ Sněmovní tisk č. 630/5 z roku 2021

⁹⁸ Sněmovní tisk č. 630/5 z roku 2021

⁹⁹ Sněmovní tisk č. 630/0 z roku 2020

4.2. § 265b odst. 1 písm. b)

Tento dovolací důvod opět směřuje k nápravě procesněprávní chyby řízení, která spočívá v tom, že rozhodoval vyloučený orgán. Současně platí podmínka, že není možné tento dovolací důvod uplatnit, pokud sice rozhodoval vyloučený orgán, ale tato okolnost byla tomu, kdo podává dovolání, již v původním řízení známa a nebyla jím před rozhodnutím orgánu druhého stupně namítnuta.

Vyloučeným orgánem se přitom rozumí soudce, resp. samosoudce, předseda senátu, člen senátu nebo přísedící. Je tomu tak z toho důvodu, že dovolací důvod je možno užít pouze v případě, kdy rozhodoval vyloučený orgán ve věci samé. Tím se rozumí rozhodování soudů ve věci samé. Právě ono „ve věci samé“ je důležité pro určení vyloučeného orgánu, proti kterému dovolání směřuje. Rozhodovat ve věci samé může pouze soud. Dovolací důvod tedy nemůže být vztažen vůči státnímu zástupci, policejnímu orgánu, zapisovateli nebo jiným osobám.¹⁰⁰ Ne vždy však soud rozhoduje ve věci samé, proto např. rozhodnutí vyloučeného soudce o odročení jednání nelze tímto dovolacím důvodem napadnout, neboť se nejedná o rozhodnutí ve věci samé.¹⁰¹ Stejně tak nelze prostřednictvím tohoto dovolacího důvodu uplatnit, že se vyloučený soudce sice řízení účastnil, avšak nepodílel se na meritorním rozhodnutí, a to např. z důvodu, že rozhodoval náhradní soudce podle § 197 TŘ.¹⁰²

Význam pojmu „vyloučený soudce“ je nutno hledat v § 30 TŘ, který uvádí důvody pro vyloučení. Mezi důvody zakládající vyloučení patří např. vztah k věci, osobě, nebo pokud se soudce účastnil rozhodování v prvním a následně druhém stupni, a naopak. Námitky, které dovolatel uvádí, musí být proto podřaditelné pod jeden z důvodů pro vyloučení uvedený v § 30 TŘ, jiné námitky jsou v tomto ohledu zcela bezvýznamné.¹⁰³

Vyloučeným soudcem ve smyslu citovaného dovolacího důvodu je soudce, který naplňuje některý z důvodů pro vyloučení, avšak nebyl vyloučen postupem podle § 31 TŘ. Takový soudce tedy rozhodl ve věci samé, ačkoli materiálně byly dány důvody pro jeho

---

¹⁰⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2015, sp. zn. 6 Tdo 29/2015

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 6. 2017, sp. zn. 8 Tdo 605/2017

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 3. 2015, sp. zn. 3 Tdo 17/2015

¹⁰¹ DRAŠTÍK, Antonín. § 265b Důvody dovolání. In: DRAŠTÍK, Antonín, FENYK, Jaroslav a kolektiv. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer, 2017. [cit. 27. 11. 2020]. ISBN 978-80-7552-600-7. Dostupné z www.noveaspi.cz

¹⁰² ŠÁMAL, Pavel, PÚRY, František. § 265b Důvody dovolání. In: ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3157 [cit. 27. 11. 2020]. ISBN 978-80-7400-465-0. Dostupné z www.beck-online.cz

¹⁰³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14.6.2006, sp.zn. 3 Tdo 728/2006

srov. HRACHOVEC, Petr. Deset let dovolání podle trestního řádu, 2. část. *Bulletin advokacie* [online právní informační systém]. 2012, č. 3, s. 15 [cit. 22. 11. 2020]. ISSN 1210-6348. Dostupné z www.beck-online.cz

vyloučení, nicméně formálně vyloučen nebyl. Jako příklad podjatosti z rozhodovací praxe Nejvyššího soudu lze uvést případ, kdy se soudce odvolacího soudu před rozhodnutím o odvolání vyjadřoval v denním tisku ke správnosti rozsudku, který měl v odvolacím řízení přezkoumávat.¹⁰⁴ Avšak ne všechny případy podjatosti jsou zcela jednoznačné. Především jde o situace, kdy se soudce nějakým způsobem vyjadřuje k osobě obviněného v souvislosti s objektivními skutečnostmi. Může tak jít např. o situaci, kdy obviněný činí obstrukce při přebírání vyrozumění o konání veřejného zasedání o odvolání a předseda senátu prohlásí, že obviněný byl v minulosti již vícekrát trestán, má poznatky, že také v jiných věcech nepřebíral poštu, a je toho názoru, že vzhledem k tomu, že mu byl nepravomocně soudem prvního stupně uložen výrazný nepodmíněný trest odnětí svobody a činí obstrukční kroky, aby co nejdéle protáhl trestní stíhání, a proto nechť obhájce svému klientovi sdělí, že zváží jeho vzetí do vazby, pokud se k odročenému veřejnému zasedání nedostaví. K odročenému veřejnému zasedání se obviněný dostaví a na základě zvukové nahrávky (toho co uvedl předseda senátu při minulém veřejném zasedání k eventuální možnosti vzetí obviněného do vazby) obviněný vznesl námitku podjatosti. Osobně se domnívám, že v těchto případech, kdy soud pouze reprodukuje objektivní skutečnosti se nejedná o podjatost.

Úspěšné uplatnění dovolání s odkazem na tento dovolací důvod je vyloučeno, jestliže dovolatel o okolnosti, že ve věci rozhodl vyloučený orgán věděl a tuto skutečnost před rozhodnutím soudu druhého stupně nenamítl. Je však povinností soudu, aby obviněného o možnosti podat námitku podjatosti poučil.¹⁰⁵ Účelem této podmínky je, aby obviněný námitku podjatosti uplatnil nejpozději v řízení před soudem druhého stupně a neschovával si tuto námitku pouze pro účely dovolání. Nicméně jestliže obviněný o důvodech vyloučení před rozhodnutím soudu druhého stupně nevěděl a ani vědět nemohl, pak je podání dovolání možné. V této souvislosti Nejvyšší soud dovodil, že dovolatel si musí být vědom, že rozhodoval vyloučený soudce ze skutečnosti, že mu byl doručen opis rozhodnutí, ve kterém je uvedeno jméno soudce, který rozhodl.¹⁰⁶ Vzhledem k jedinečnosti každého případu se domnívám, že ne vždy, lze z vědomosti jména soudce seznat jeho podjatost. Lze si proto představit situaci, kdy se o samotném vztahu osoby soudce k věci, dozví obviněný až po rozhodnutí soudu druhého stupně a dovolání by tak mělo být důvodné.

---

¹⁰⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 9. 1999 sp. zn. 7 Nd 310/99

¹⁰⁵ Rosudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 1. 2006, sp. zn. 33 Odo 1191/2003

¹⁰⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 7. 2002, sp. zn. 6 Tdo 142/2002

4.3. § 265b odst. 1 písm. c)

V pořadí třetí dovolací důvod spočívá v tom, že obviněný neměl obhájce, ač ho podle zákona mít měl. Tento dovolací důvod tedy směřuje k nápravě procesní chyby spočívající v porušení ustanovení týkajících se nejen nutné obhajoby. Důvody, pro které musí být obhájce povinně ustanoven, jsou uvedeny v § 36 TŘ. Nutná obhajoba je součástí širšího práva na obhajobu a kromě trestního řádu je zakotvena v čl. 40 odst. 3 LZPS.¹⁰⁷ Její porušení proto zakládá natolik závažnou vadu řízení, že zákonodárce z tohoto důvodu umožnil podat dovolání. Je třeba uvést, že nutná obhajoba se nevztahuje pouze na řízení před soudem, ale na celé trestní řízení, a tak před dovolacím soudem může být napadena i jiná dílčí část trestního řízení, než je řízení před soudem.¹⁰⁸

Přestože znění zákona zní, že dovolání je možné podat pouze z důvodu, že obviněný obhájce neměl, ač ho mít měl, Nejvyšší soud dovodil, že dovolací důvod je možno úspěšně uplatnit i v případě, kdy obviněný sice obhájce ustanoveného nebo zvoleného měl, ale orgány činné v trestním řízení neplnily své zákonné povinnosti a neumožnily obhájci, aby vykonával obhajobu. Nejvyšší soud uvedl, že interpretace dovolacího důvodu, ve smyslu pouhé absence nutného obhájce je příliš restriktivní, a proto musí být vztaženo i na situace, kdy jej sice formálně měl, ale reálně mu bylo znemožněno vykonávat své povinnosti.¹⁰⁹ Tak tomu může být např. v situaci, kdy obhájce nebyl vyrozuměn o konání veřejného zasedání a nemohl tak být přítomen.¹¹⁰

Zároveň se však Nejvyšší soud vyslovil, že ne každý případ, kdy neměl obviněný obhájce, ač ho mít měl, spadá pod tento dovolací důvod. Především se jedná o případy, kdy obviněný neměl po určitou část trestního řízení obhájce, ač ho mít měl, ale orgány činné v trestním řízení v tuto dobu neprováděly úkony směřující k vydání meritorního rozhodnutí.¹¹¹ Tak tomu může být v úseku řízení, než dojde k překvalifikování trestného činu na trestný čin závažnější, pro který je dán důvod nutné obhajoby. Pokud na základě zjištění takové skutečnosti soud ustanoví obviněnému obhájce nebo si jej obviněný sám zvolí, nemůže

---

¹⁰⁷ čl. 6 odst. 3 písm. c) EÚLP na rozdíl od LZPS nezakotvuje právo na nutnou obhajobu, ale právo na obhajobu obecně

¹⁰⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 11. 2003, sp.zn 11 Tdo 1286/2003

¹⁰⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 11. 2002, sp.zn 11 Tdo 636/2002

¹¹⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2010, sp.zn 11 Tdo 1041/2009

¹¹¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 8. 2002, sp. zn. 7 Tdo 528/2002, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 8. 2006, sp. zn. 7 Tdo 870/2006

obviněný následně namítat, že neměl obhájce v té části řízení, kdy byl skutek kvalifikován jako méně závažný, pro který nemusel mít obhájce.¹¹²

Nejvyšší soud poměrně bohatou judikaturou tuto problematiku rozvíjí a především upozorňuje, že absenci nutné obhajoby je nutno posuzovat ve vztahu k právům obviněného. A to, zda bylo v důsledku absence obhájce skutečně zasaženo do práv obviněného. Takto se vyjádřil Nejvyšší soud např. v usnesení, kterým odmítl dovolání podané z důvodů, že obviněný neměl v době vazby obhájce, ač ho mít měl. Nejvyšší soud upozornil na skutečnost, že po dobu vazby neprobíhal výslech obviněného ani jiných osob a neprobíhaly ani žádné jiné úkony, kvůli kterým by v souvislosti s absencí obhájce došlo ke krácení práv obviněného, a proto dovolání odmítl.¹¹³

Pod dovolací důvod nelze podřadit ani námitky týkající se způsobu obhajoby, byť mohou být výtky vůči způsobu obhajoby oprávněné.¹¹⁴ Nejvyšší soud v tomto smyslu uvedl, že způsob obhajoby je výlučně věcí vztahu obviněného a obhájce a soud jej nemůže hodnotit.¹¹⁵ Je tedy věcí obviněného, aby způsob obhajoby s obhájcem konzultoval a v případě nespokojenosti si zvolil na plnou moc nového obhájce podle svého uvážení nebo požádal o ustanovení nového obhájce podle § 40 TŘ. Pokud by obhájce, v době trvání nutné obhajoby, po delší dobu nevykonával své povinnosti vůbec, pak je povinností soudu, aby podle § 40a odst. 1 TŘ rozhodl o zproštění ustanoveného obhájce povinnosti obhajování. V souvislosti s otázkou vztahu klienta a advokáta judikoval Nejvyšší soud nespočet případů, které obsahově nenaplnují tento dovolací důvod. Jako příklad možno uvést dovolání obviněného s námitkou, že při hlavním líčení nebyl přítomen jeho obhájce, přestože v plné moci udělil obviněný svému obhájci právo být zastoupen substitutem, který se hlavního líčení účastnil namísto advokáta.¹¹⁶

Závěrem uvádím, že porušením nutné obhajoby není nedodržení postupu podle § 251 odst. 2 TŘ, tedy případ, kdy obviněný bez obhájce podá odvolání s obsahovými vadami, přičemž soud prvního stupně musí v takové situaci ustanovit obviněnému obhájce k odstranění vad. Nedodržení tohoto postupu a následné odmítnutí takto podaného odvolání může být napadeno pouze prostřednictvím dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l).¹¹⁷

---

¹¹² HRACHOVEC, Petr. Pátý rok dovolání podle trestního řádu. *Bulletin advokacie* [online právní informační systém]. 2006, č. 11-12, s. 24-36 [cit. 28. 11. 2020]. ISSN 1210-6348. Dostupné z www.beck-online.cz

¹¹³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 7. 2002, sp. zn. 6 Tdo 142/2002

¹¹⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1.6.2005, sp.zn. 3 Tdo 567/2005

¹¹⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 8. 2002, sp. zn. 7 Tdo 528/2002

¹¹⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 1. 2012, sp. zn. 8 Tdo 1454/2011

¹¹⁷ ŠÁMAL, Pavel, PÚRY, František. § 265b Důvody dovolání. In: ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3159 [cit. 28. 11. 2020]. ISBN 978-80-7400-465-0. Dostupné z www.beck-online.cz

4.4. § 265b odst. 1 písm. d)

Další dovolací důvod sloužící k nápravě procesněprávní vady spočívá v porušení ustanovení o přítomnosti obviněného v hlavním líčení nebo ve veřejném zasedání. V případech, kdy v nepřítomnosti obviněného u hlavního líčení nebo veřejného zasedání bylo jednáno, ačkoliv měla být jeho přítomnost umožněna nebo zajištěna, dochází ke zkrácení práva obviněného, aby jeho věc byla projednána v jeho přítomnosti a mohl se tak vyjádřit ke všem prováděným důkazům jak mu umožňuje § 33 odst. 1 TŘ. Porušením ustanovení o přítomnosti obviněného v hlavním líčení nebo veřejném zasedání tak zároveň dochází k porušení základního práva zakotveného v čl. 38 odst. 2 LZPS, jež je součástí širší kategorie práva na spravedlivý proces. Nutno dodat, že právo být přítomen u hlavního líčení nebo u veřejného zasedání je právem obviněného a dovolací důvod tak nemůže být vztažen k obhájci či jiným osobám.

Trestní řád však také stanovuje výjimky, při kterých je možno hlavní líčení konat bez přítomnosti obviněného.¹¹⁸ Mezi tyto případy patří např. vykazání obviněného¹¹⁹, výslech svědka bez přítomnosti obviněného, neboť je obava, že by svědek nevyprávěl pravdu¹²⁰ nebo jestliže je možno dosáhnout účelu trestního řízení i bez přítomnosti obviněného, který byl řádně a včas předvolán k hlavnímu líčení¹²¹. Na skutečnost, že může být hlavní líčení konáno bez účasti obviněného, musí být obviněný soudem upozorněn.¹²² Pokud je tedy obviněný podle trestního řádu řádně poučen a bez omluvy se k hlavnímu líčení nedostaví ani nepožádá o odročení, tak konání hlavního líčení bez jeho přítomnosti nemůže být důvodem dovolání.¹²³ Tento závěr vyplývá ze skutečnosti, že být přítomen u hlavního líčení nebo veřejného zasedání je právem obviněného, nikoli jeho povinností. Pokud ovšem nastane některá z výjimek a obviněný není přítomen u hlavního líčení např. proto, že byl podle § 209 odst. 1 TŘ vykazán z jednací síně, má soud následně povinnost obviněného po návratu do jednací síně obeznámit s výpovědí svědka.¹²⁴

Při posuzování, zda je dovolání důvodné, je vždy třeba zkoumat, zda nepřítomnost obviněného u hlavního líčení nebo veřejného zasedání měla zákonný podklad. Z toho plynou jisté odlišnosti, neboť úprava podmínek konání veřejného zasedání v nepřítomnosti je jiná než

---

¹¹⁸ § 202 odst. 2 až 5 TŘ, § 204 odst. 2 TŘ, § 209 odst. 1 TŘ a § 211 odst. 1, 5 TŘ

¹¹⁹ § 204 odst. 2 TŘ

¹²⁰ § 209 odst. 1 TŘ

¹²¹ § 202 odst. 2 písm. a) TŘ

¹²² tamtéž

¹²³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. ledna 2005, sp. zn. 8 Tdo 1500/2004

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. března 2007, sp. zn. 8 Tdo 327/2007

¹²⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 7. 2004, sp. zn. 6 Tdo 676/2004

úprava podmínek konání hlavního líčení v nepřítomnosti obviněného. Jak bylo výše uvedeno, zákon v souvislosti s hlavním líčením uvádí výjimky z obecné zásady, že přítomnost obviněného je pravidlem. U veřejného zasedání je právní úprava opačná, neboť jsou dány pouze důvody, kdy musí být obviněný u veřejného zasedání přítomen. Je tomu tak za situace, kdy je obviněný ve vazbě nebo výkonu trestu odnětí svobody a neprohlásil výslovně, že se vzdává účasti při veřejném zasedání¹²⁵ nebo jde-li o schálení dohody o vině a trestu¹²⁶ a ve vztahu k mladistvému, pokud se nekoná řízení proti uprchlému a nejsou dány výjimky podle § 73 ZSVM¹²⁷. Dovolání však bude důvodné i tehdy, pokud soud obviněného k veřejnému zasedání předvolal a následně jej konal v jeho nepřítomnosti,¹²⁸ stejně tak tomu bude, pokud obviněného pouze vyrozuměl, čímž dal najevo, že jeho přítomnost není nutná a následně ve veřejném projednání prováděl důkazy významné pro rozhodnutí¹²⁹.

Zvláštním případem, kdy je dovolání důvodné podle tohoto ustanovení je situace, kdy je vedeno řízení proti uprchlému podle § 302 TŘ, přestože nebyly splněny zákonné podmínky, nebo řízení nebylo formálně zahájeno a v důsledku toho bylo obviněnému znemožněno účastnit se hlavního líčení.¹³⁰

Nejvyšší soud v této souvislosti judikoval, že účelem práva na projednání věci v přítomnosti obviněného je především poskytnutí obviněnému reálné možnosti vyjádřit se k tomu, co je mu kladeno za vinu a k důkazům.¹³¹ Zásah do tohoto práva je podle Nejvyššího soudu akceptovatelný, jestliže má zákonný podklad a nebylo-li soudní řízení jako celek dotčeno v takové míře a takovým způsobem, aby pozbylo podstatných rysů spravedlivého procesu.¹³² Právě dodržení spravedlivého procesu Nejvyšší soud ve svých judikátech zdůrazňuje, neboť právo obviněného být přítomen projednání věci je ústavně zaručeným právem a musí být proto posuzováno nejen pohledem trestního řádu ale i z ústavního hlediska. Z tohoto důvodu dal Nejvyšší soud dovolateli za pravdu ve věci, kdy soud konal veřejné zasedání v nepřítomnosti obviněného i přesto, že se obviněný řádně omluvil z důvodu nemoci a požadal o odročení veřejného zasedání. Nejvyšší soud uvedl, že nestačí obviněného pouze formálně předvolat, popř. vyrozumět, ale musí mu být reálně umožněno se jednání účastnit.¹³³ Pokud tedy obviněný

---

¹²⁵ § 263 odst. 4 TŘ

¹²⁶ § 314q odst. 1 TŘ

¹²⁷ § 64 odst. 1 ZSVM

¹²⁸ Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 6. 5. 2002, sp.zn. To 709/2001

¹²⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 2. 2007, sp. zn. 11 Tdo 18/2007

¹³⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 5. 2004 sp. zn. 5 Tdo 479/2004, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 12. 2003, sp. zn. 6 Tdo 1426/2003

¹³¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 7. 2002, sp. zn. 7 Tdo 421/2002

¹³² tamtéž

¹³³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 10. 2003, sp. zn. 3 Tdo 1148/2003

uvede důvody, pro které mu je objektivně znemožněno zúčastnit se veřejného zasedání a vysloví nesouhlas s konáním veřejného zasedání v jeho nepřítomnosti, které i přesto bude konáno, dojde k zásahu do práva obviněného být přítomen projednání věci.¹³⁴

Většina důvodů, pro které se nemůže obviněný zúčastnit hlavního líčení či veřejného zasedání je zpravidla zdravotního charakteru. V této souvislosti se naopak Nejvyšší soud vyslovil, že pracovní neschopnost nemusí být vždy nutně řádnou omluvou nepřítomnosti u hlavního líčení.¹³⁵ Jako příklad je možno uvést situaci, kdy důvodem pracovní neschopnosti manuálního pracovníka je zlomený prst. Ve vztahu k nepřítomnosti u hlavního líčení či veřejného zasedání to však nemůže být relevantním důvodem. Dovolání proto bude důvodně případ od případu a soudy by měly zkoumat důvod nepřítomnosti nejen formálně, tedy pracovní neschopností nebo lékařskou zprávou, ale také zjištěním, zda zdravotní důvody skutečně znemožňují účastnit se hlavního líčení nebo veřejného zasedání a zda je tedy omluva nepřítomnosti společně s žádostí o odročení důvodná a akceptovatelná. Pokud soud po materiálním přezkoumání dospěje k závěru, že omluva je důvodná a obviněný si přeje účastnit hlavního líčení, měl by obviněnému vyhovět, jinak by došlo k porušení práva na spravedlivý proces.

Nejvyšší soud se zabýval rovněž otázkou, jak posuzovat v rámci tohoto dovolacího důvodu situaci, kdy obviněný sice byl fyzicky přítomen u hlavního líčení či veřejného zasedání, avšak zdravotní stav mu nedovoloval se plnohodnotně zúčastnit tohoto jednání. Nejvyšší soud v tomto ohledu uvedl, že dovolací důvod pokrývá toliko fyzickou přítomnost obviněného, nikoli okolnost, zda je obviněný způsobilý řádně uplatňovat právo na obhajobu, neboť na tyto případy směřují jiné instituty, jako je ustanovení opatrovníka, nutná obhajoba nebo dokonce přerušování trestního stíhání.¹³⁶ Nejvyšší soud tento přístup částečně koriguje, když uvádí, že v případě dovolacího důvodu § 265 odst. 1 písm. d) TŘ je nutno alespoň minimálně hodnotit též materiální aspekt přítomnosti obviněného a lze si teoreticky představit situaci, kdy je obviněný fyzicky přítomen, ale např. aplikovanými léky je jeho přítomnost zcela formální.¹³⁷ Domnívám se, že ne všechny případy „mentální“ nepřítomnosti obviněného jsou natolik vážné, aby musely být řešeny nutnou obhajobou nebo opatrovníkem. Lze si představit více situací, kdy např. z důvodu akutní zdravotní příhody se obviněný v průběhu hlavního líčení nebo

---

¹³⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 9. 8. 2009, sp.zn. II. ÚS 2152/08, Nález Ústavního soudu ze dne 15. 2. 2006, sp.zn. II. ÚS 648/05

¹³⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 7. 2002, sp. zn. 7 Tdo 421/2002

¹³⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2002, sp. zn. 5 Tdo 1058/2002, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. března 2007, sp. zn. 8 Tdo 327/2007

¹³⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2002, sp. zn. 5 Tdo 1058/2002

veřejného zasedání stane „duševně“ nepřítomným a je nutno pokračovat v jednání až po zlepšení stavu obviněného. Ze skutečnosti, že obviněný byl účasten u hlavního líčení či veřejném zasedání lze usuzovat, že má zájem být tomuto úkonu přítomen, a proto by nemělo jednání pokračovat i když jsou dány důvody pro konání v jeho nepřítomnosti. V tomto ohledu je však vždy třeba zkoumat nakolik je momentální „mentální“ nepřítomnost ať už ze zdravotních či jiných důvodů, pouze obstrukční taktikou, kterou se obviněný snaží prodloužit trestní řízení a nakolik je skutečná.

Chystaná rekodifikace pak přidává, že kromě vady spočívající v nepřítomnosti obviněného u hlavního líčení nebo odvolacím líčení nebo u veřejného zasedání, může být dovolání podáno také v případě, došlo-li v řízení k jiné podstatné procesní vadě, která měla vliv na správnost a zákonnost napadeného rozhodnutí. Rozsah dovolacího důvodu se tak v připravované rekodifikace rozšiřuje.¹³⁸

4.5. § 265b odst. 1 písm. e)

Další dovolací důvod spočívá v situaci, kdy je proti obviněnému vedeno trestní stíhání, ačkoli bylo podle zákona nepřípustné. Dovolání tedy opět směřuje k nápravě procesněprávní chyby, která mohla vyvstat v průběhu celého trestního stíhání, nikoli pouze v řízení před soudem.

Jedná se o případ, kdy mělo být trestní stíhání pro nepřípustnost zastaveno, přičemž namísto toho se ve stíhání pokračovalo a bylo vydáno rozhodnutí ve věci samé, které je pro obviněného méně příznivé. Nepřípustné trestní stíhání je pouze takové, je-li tu některý zákonný obligatorní důvod, pro který nelze trestní stíhání zahájit, a pokud už je zahájené, tak musí být zastaveno.¹³⁹ Obligatorní důvody nepřípustnosti trestního stíhání jsou uvedeny v § 11 odst. 1, 2 a 5 TŘ a v § 11a TŘ. Nepřípustnost trestního stíhání lze tedy posuzovat pouze skrze taxativní výčet důvodů nepřípustnosti uvedených v trestním řádu.¹⁴⁰

---

¹³⁸ Rekodifikace trestního práva procesního, dostupné z: <https://justice.cz/web/msp/rekodifikace-trestniho-prava-procesniho>

¹³⁹ ŠÁMAL, Pavel, PÚRY, František. § 265b Důvody dovolání. In: ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3162 [cit. 29. 11. 2020]. ISBN 978-80-7400-465-0. Dostupné z www.beck-online.cz

¹⁴⁰ DRAŠTÍK, Antonín. § 265b Důvody dovolání. In: DRAŠTÍK, Antonín, FENYK, Jaroslav a kolektiv. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer, 2017. [cit. 29. 11. 2020]. ISBN 978-80-7552-600-7. Dostupné z www.noveaspi.cz

Ačkoli je v tomto smyslu judikatura Nejvyššího soudu zcela konstantní,¹⁴¹ lze najít dovolání, která spatřují nepřipustnost trestního stíhání v jiných důvodech, než které vymezuje zákon. Nepřipustné trestní stíhání proto nelze spatřovat v jiných okolnostech jako např. ve skutečnosti, že trestní stíhání bylo zahájeno na základě usnesení o zahájení trestního stíhání, které nespĺňuje všechny obsahové náležitosti.¹⁴² Stejně tak nelze dovozovat nepřipustnost trestního stíhání ani z jiných procesních vad, tedy že popis skutku v usnesení o zahájení trestního stíhání neodpovídal znakům trestného činu, že obžaloba byla podána pro skutek, který byl popsán jinak než v usnesení o zahájení trestního stíhání, že obviněný byl stíhán pro něco, co nespáchal, že trestný čin nebyl obviněnému prokázán řádně provedenými důkazy, že obžaloba i rozsudek se opíraly o vadně provedené důkazy apod. Nepřipustnost trestního stíhání je totiž dovolateli zaměňována se zákonností trestního stíhání, kterou však nelze pod tento dovolací důvod podřadit.¹⁴³

Dovolání je tak třeba odmítnout, i pokud jsou námitky směřovány proti délce řízení. V tomto ohledu se judikatura stabilizovala v názoru vysloveném Ústavním soudem, že z žádného předpisu ani mezinárodní smlouvy nevyplývá povinnost zastavit trestní stíhání jen z důvodu jeho délky.¹⁴⁴ Trestní stíhání není nepřipustné také z důvodu, že se v trestním stíhání pokračovalo z důvodu, že na tom obviněný trval nebo pokud bylo trestní stíhání vedeno pro dílčí skutek pokračujícího trestného činu.¹⁴⁵

4.6. § 265b odst. 1 písm. f)

Poslední dovolací důvod směřující k nápravě procesněprávních vad je, že bylo rozhodnuto o postoupení věci jinému orgánu, o zastavení trestního stíhání, o podmíněném zastavení trestního stíhání, o schválení narovnání, aniž byly splněny podmínky pro takové rozhodnutí. Jde tedy o rozhodnutí podle § 265a odst. 2 písm. c), d), f) a g) TŘ. O těchto typech

---

¹⁴¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. října 2002, sp. zn. 5 Tdo 785/2002, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2017, sp.zn. 7 Tdo 975/2017

¹⁴² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2004, sp. zn. 11 Tdo 514/2004

V tomto ohledu uvádím, že lze dohledat starší judikát Nejvyššího soudu, který nedostatek podstatných náležitostí usnesení o zahájení trestního stíhání podřadil pod dovolací důvod § 265b odst. 1 písm. e) srov. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 6. 2003, sp.zn. 5 Tdo 66/2003

¹⁴³ HRACHOVEC, Petr. Deset let dovolání podle trestního řádu, 2. část. *Bulletin advokacie* [online právní informační systém]. 2012, č. 3, s. 15 [cit. 27. 11. 2020]. ISSN 1210-6348. Dostupné z www.beck-online.cz

¹⁴⁴ Usnesení Ústavního soudu ze dne 30. 10. 2003, sp. zn. III. ÚS 217/03

¹⁴⁵ ŠÁMAL, Pavel, PÚRY, František. § 265b Důvody dovolání. In: ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3162 [cit. 29. 11. 2020]. ISBN 978-80-7400-465-0. Dostupné z www.beck-online.cz

rozhodnutí bylo již částečně pojednáno v kapitole věnující se nepřipustnosti dovolání, proto se v této části zaměřím pouze na důvodnost dovolání.

Pokud jde o postoupení věci jinému orgánu, lze dovolací důvod spatřovat např. v tom, že soud postoupil věc správnímu orgánu k rozhodnutí o přestupku, ačkoli skutek vykazuje znaky trestného činu¹⁴⁶ nebo jestliže byl již skutek promlčen a věc tedy neměla být postoupena, ale obviněný měl být zproštěn obžaloby.¹⁴⁷

Ve vztahu k zastavení trestního stíhání dovodila judikatura Nejvyššího soudu porušení podmínek pro vydání takového rozhodnutí také, pokud soud zastavil trestní stíhání, které bylo podmíněno souhlasem poškozeného, aniž by si soud opatřil vyjádření poškozeného, zda s trestním stíháním souhlasí či nikoli.¹⁴⁸ Obecně však tento dovolací důvod směřuje na situace, kdy vůbec nebyly splněny podmínky pro vydání takového rozhodnutí, nikoli tedy na situace, kdy sice trestní stíhání mělo být zastaveno, ale z jiného obligatorního důvodu.¹⁴⁹ Avšak za porušení podmínek pro vydání rozhodnutí Nejvyšší soud považuje situaci, kdy je státním zástupcem odkázáno na některý fakultativní důvod pro zastavení trestního stíhání, ačkoli tento důvod není materiálně naplněn.¹⁵⁰ Stejně tak lze úspěšně uplatnit dovolací důvod, pokud bylo trestní stíhání zastaveno z důvodu § 172 odst. 1 písm. a) až f) TŘ, přestože měl být obviněný zproštěn podle § 226 TŘ.

Ve vztahu k alternativním způsobům rozhodnutí lze podat dovolání pouze vůči pozitivnímu rozhodnutí, tedy že bylo učiněno, aniž byly splněny podmínky pro takové rozhodnutí.¹⁵¹ V dovolání nelze namítat, že soud odklonem nerozhodl, přestože podmínky rozhodnutí byly dány. Je tomu tak proto, neboť rozhodnutí o odklonu je v diskreci rozhodujícího orgánu.¹⁵² Ohledně podmíněného zastavení trestního stíhání a narovnání nastává porušení podmínek k rozhodnutí, především pokud bylo rozhodnuto o trestném činu, který nepatří do okruhu trestných činů, o kterém je možno takto rozhodnout, tedy např. že bylo rozhodnuto o zločinu nikoli o přečinu. Podobně je tomu u odstoupení od trestního stíhání u

---

¹⁴⁶ tamtéž

¹⁴⁷ DRAŠTÍK, Antonín. § 265b Důvody dovolání. In: DRAŠTÍK, Antonín, FENYK, Jaroslav a kolektiv. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer, 2017. [cit. 29. 11. 2020]. ISBN 978-80-7552-600-7. Dostupné z www.noveaspi.cz

¹⁴⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2002, sp. zn. 5 Tdo 547/2002

¹⁴⁹ ŠÁMAL, Pavel, PÚRY, František. § 265b Důvody dovolání. In: ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3163 [cit. 29. 11. 2020]. ISBN 978-80-7400-465-0. Dostupné z www.beck-online.cz

¹⁵⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2005, sp. zn. 11 Tdo 1200/2004

¹⁵¹ tamtéž

¹⁵² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 4. 2004, sp. zn. 11 Tdo 426/2004

mladistvého, kde je možno takto rozhodnout pouze o provinění s horní hranicí trestu odnětí svobody 3 let.¹⁵³

4.7. § 265b odst. 1 písm. g)

Tento dovolací důvod spočívá v nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení a je tedy prvním z dovolacích důvodů směřujících k nápravě hmotněprávních vad rozhodnutí. Ve vztahu k ostatním dovolacím důvodům je formulován poměrně obecně a stává se tak nejčastěji uplatňovaným dovolacím důvodem. Ze znění zákona by se mohlo zdát, že dovolací důvod směřuje pouze k nápravě vad právních. Není tomu ovšem zcela tak a tento dovolací důvod je možno uplatnit i z důvodů některých skutkových vad o čemž je pojednáno v samotné kapitole ohledně extrémního nesouladu.

Obecně dovolacímu soudu, podle platné právní úpravy, nepřísluší přezkoumávat skutková zjištění soudů nižší instance a dovolání proti skutkovým vadám rozhodnutí nebo řízení mu předcházející není možné úspěšně uplatnit. Provádění důkazů a zjišťování skutku je věcí především hlavního líčení. Trestní řád ve vztahu k dovolání výslovně uvádí, že důkazy se před Nejvyšším soudem zásadně neprovádějí a jen výjimečně může Nejvyšší soud řízení doplnit důkazy nezbytnými pro rozhodnutí.¹⁵⁴ Bylo by v rozporu se zásadami ústnosti a bezprostřednosti, kdyby Nejvyšší soud pouze na základě spisového materiálu bez možnosti provedení důkazů, tyto důkazy přehodnocoval. Rovněž nepřísluší Nejvyššímu soudu, ostatně stejně jako soudu odvolacímu, aby soudům nižšího stupně dával pokyny, jak mají hodnotit důkazy a k jakým závěrům mají dospět.¹⁵⁵ Skutečnost, že Nejvyšší soud v dovolacím řízení nepřezkoumává skutková zjištění, tedy nevyplývá pouze ze znění dovolacích důvodů, ale ze zákonné úpravy dovolání jako celku.

Nejvyššímu soudu podle zákona přísluší pouze přezkoumávat, zda skutek, popřípadě jiné skutkové okolnosti byly správně právně kvalifikovány podle hmotného práva. Není věcí Nejvyššího soudu přezkoumávat procesní otázky týkající se správnosti a úplnosti skutkového stavu ve smyslu § 2 odst. 5 TŘ, ani prověřovat úplnost provedení dokazování a správnost

---

¹⁵³ ŠÁMAL, Pavel, PÚRY, František. § 265b Důvody dovolání. In: ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3163 [cit. 29. 11. 2020]. ISBN 978-80-7400-465-0. Dostupné z www.beck-online.cz

¹⁵⁴ § 265r odst. 7 TŘ

¹⁵⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 11. 1996, sp. zn. 2 Tzn 187/96, Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 8. 1991, sp. zn. 11 Tz 53/91

hodnocení jednotlivých důkazů podle § 2 odst. 6 TR. ¹⁵⁶ Nejvyšší soud je omezen toliko na posouzení právních otázek.

Dovolací důvod směřuje jak k nápravě nesprávného právního posouzení skutku, tak k nápravě jiného nesprávného hmotněprávního posouzení. Nesprávnost právního posouzení skutku je nutno zkoumat především s ohledem na popis skutku ve výroku rozhodnutí. Nejvyšší soud však dovodil, že nepřesný či nedostatečný popis skutku ve výroku nemusí nutně naplňovat dovolací důvod za předpokladu, že rozhodné skutečnosti na základě, kterých soud rozhodl, jsou dále rozvedeny v odůvodnění rozhodnutí. ¹⁵⁷ Příkladím se však k názoru, že na popis skutku ve výroku je třeba klást vysoké nároky, neboť je to právě výrok rozhodnutí, který je právně závazný a na základě, kterého vznikají dotčené osobě povinnosti. Z tohoto důvodu se domnívám, že nepřesnost popisu skutku ve výroku by neměla být automaticky ospravedlňována, tím že dostatečný popis je uveden v odůvodnění. Chystaná rekodifikace trestního řádu však v tomto ohledu představuje podstatnou změnu, neboť výrok odsuzujícího rozsudku by měl obsahovat pouze „*stručný popis skutku bez zbytečných podrobností a výčtů tak, aby tento skutek nemohl být zaměněn s jiným,...*“ ¹⁵⁸ Z odůvodnění k nově navrhované úpravě pak můžeme vyčíst, že ve výroku nemají být uvedeny podrobné popisy, výčty, faktury, jednotlivé odcizené předměty a jejich hodnota atd. V zájmu přehlednosti a jasnosti mají být ve výroku uvedeny relevantní okolnosti z hlediska použité právní kvalifikace. ¹⁵⁹

Obecně nesprávné hmotněprávní posouzení skutku je takové posouzení, jestliže popis skutku neodpovídá právní kvalifikaci skutku. Tato nesprávnost může nastat hned z několika důvodů. Především pak půjde o situaci, kdy soud použil jiný právní předpis nebo jiné ustanovení právního předpisu, než které měl správně použít. Jako příklad lze uvést situaci, kdy soud uznal obviněného vinným trestným činem loupeže podle § 173 odst. 1 TZ, přestože z popisu skutku nevyplývá, že by obviněný použil násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci a správně měl být tedy skutkem právně kvalifikován jako krádež podle § 205 odst. 1 písm. a), d) TZ. ¹⁶⁰ Stejně tak tomu bude, pokud popis skutku neodpovídá trestnému činu, přesto soud tento skutek jako trestný čin kvalifikuje. Tak tomu bude např.

---

¹⁵⁶ ŠÁMAL, Pavel, PÚRY, František. § 265b Důvody dovolání. In: ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3164 [cit. 23. 5. 2021]. ISBN 978-80-7400-465-0. Dostupné z www.beck-online.cz

¹⁵⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. září 2002, sp. zn. 7 Tdo 686/2002

¹⁵⁸ Rekodifikace trestního práva procesního, obecná ustanovení o rozhodnutí, § m3

¹⁵⁹ Rekodifikace trestního práva procesního, odůvodnění - obecná ustanovení o rozhodnutí, § m3 a m4

¹⁶⁰ ŠÁMAL, Pavel, PÚRY, František. § 265b Důvody dovolání. In: ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3165 [cit. 4. 12. 2020]. ISBN 978-80-7400-465-0. Dostupné z www.beck-online.cz

v případě, kdy popis skutku neobsahuje intenzitu a rozsah újmy na zdraví, a i přes tento nedostatek je skutek kvalifikován jako trestný čin podle § 146 odst. 1 TZ.¹⁶¹ Nesprávné posouzení se nemusí týkat pouze trestněprávních norem, může jít i o normy z jiného oboru práva jako je např. právo finanční, občanské nebo obchodní, vždy se však musí jednat o normy hmotněprávní nikoli procesní.¹⁶²

Nesprávnost hmotněprávního posouzení skutku nastává také tedy, jeli sice aplikován správný právní předpis či ustanovení, ale tento právní předpis nebo ustanovení je nesprávně interpretován. Jako příklad je možno uvést jednání, kterým si obviněný po 1. 10. 2020, přisvojil věc v hodnotě 5 000 Kč a soud případ kvalifikoval jako trestný čin krádeže, neboť se domníval, že obviněný způsobil škodu nikoli nepatrnou.¹⁶³ Kromě toho může nesprávnost posouzení skutku spočívat v nesprávném posouzení předběžné otázky včetně případů, kdy soud posoudí předběžnou otázku týkající se osobního stavu, jejíž posouzení mu ze zákona nepřísluší.¹⁶⁴ Při právním posouzení skutku je tedy nutno brát v potaz celou hmotněprávní úpravu zahrnující okolnosti vylučující trestnost, časovou působnost trestního zákoníku, způsobilosti obviněného být pachatelem trestného činu, formy pachatelství, účastenství a další.¹⁶⁵

Konečně dovolací důvod směřuje také k nápravě „jiného nesprávného hmotněprávního posouzení“. Tím se myslí posouzení jiné hmotněprávní otázky, která přímo nespočívá v posouzení skutku. Mezi tyto případy můžeme zařadit hmotněprávní posouzení trestu, avšak jen a pouze co do rozsahu, ve kterém není trest posuzován podle dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h).¹⁶⁶ Tedy např. posouzení, zda bylo více trestných činů spácháno ve vícečinném souběhu a zda tedy přichází v úvahu uložení souhrnného trestu.¹⁶⁷ Jiným hmotněprávním posouzením je také výrok o náhradě škody, nemajetkové újmy nebo bezdůvodném obohacení, pokud ovšem vada těchto výroků spočívá v nesprávném hmotněprávním posouzení.¹⁶⁸

---

¹⁶¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. října 2002, sp. zn. 5 Tdo 775/2002

¹⁶² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. května 2003, sp. zn. 7 Tdo 574/2003

¹⁶³ od 1. 10. 2020 § 138 odst. 1 písm. a) TZ za škodu nikoli nepatrnou považuje škodu dosahující částky nejméně 10 000 Kč

¹⁶⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 1. 2011, sp. zn. 3 Tdo 1371/2010

¹⁶⁵ ŠÁMAL, Pavel, PÚRY, František. § 265b Důvody dovolání. In: ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3166 [cit. 4. 12. 2020]. ISBN 978-80-7400-465-0. Dostupné z www.beck-online.cz

¹⁶⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 9. 2002 sp. zn. 11 Tdo 530/2002

¹⁶⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 11. 2002, sp. zn. 5 Tdo 933/2002

¹⁶⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 12. 2006, sp. zn. 5 Tdo 1364/2006, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 6. 2004, sp. zn. 7 Tdo 587/2004

4.8. Extrémní nesoulad

První léta rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu v dovolacích věcech se nesla ve znamení aplikace výše uvedených východisek, tedy že Nejvyššímu soudu podle znění zákona přísluší pouze hmotněprávní přezkum skutku a při svých závěrech vychází ze skutkových zjištění soudů nižších stupňů.¹⁶⁹ Vzhledem k tomu, že dovolací důvod § 265b odst. 1 písm. g) TrŘ je nejčastěji používaným dovolacím důvodem, logicky se před Ústavní soud začaly nejvíce dostávat rozhodnutí, která byla dovolacím soudem přezkoumávána právě z hlediska tohoto dovolacího důvodu. V prvních letech dovolání můžeme v rozhodnutích Ústavního soudu nalézt totožná stanoviska jaká zastává Nejvyšší soud: „*Nejvyšší soud jako soud, jenž má usilovat o srovnatelnou soudní praxi sjednocováním judikatury (§ 14 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích), je výše citovaným dovolacím důvodem povolán pouze k opakovanému právnímu hodnocení již, s odhlédnutím od možnosti obnovy řízení, zjištěného skutkového stavu, a to v první řadě v těch případech, kdy nemusí adresátům právní úpravy a orgánům činným v trestním řízení být zcela zřejmé, zda lze určité chování obžalovaného podřadit pod zobecňujícím způsobem vymezenou skutkovou podstatu... Selektivní pojetí dovolání nepředstavuje odeprání opravného prostředku v trestním řízení podle čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen "Úmluva"). Úmluva nežadá, aby bylo zajištěno více opravných prostředků. Požadovaný jeden opravný prostředek je v českém trestním soudním procesu ztělesněn institutem odvolání. Česká republika nemusí mít ve světle Úmluvy žádnou třetí instanci trestního soudnictví. Může ji proto mít (argumentum ad maiori a minus) ustaveno jen pro korekci pouze zákonodárcem vybraných chyb výstupů trestní represe“¹⁷⁰*

Nicméně Ústavní soud začal postupně zastávat opačný názor a ve své rozhodovací praxi dovodil, že Nejvyšší soud je za určitých podmínek povinen přezkoumávat nejen hmotněprávní stránku věci, ale i některá skutková zjištění.¹⁷¹ Mezi odbornou veřejností můžeme záhy nalézt názor vyjadřující přesvědčení o správnosti a nutnosti postupu Nejvyššího soudu v souladu se závěry Ústavního soudu,¹⁷² stejně tak názory poukazující na

¹⁶⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 4. 2002, sp. zn. 3 Tdo 68/2002

srov. PÚRY, František. Několik prvních zkušeností s dovoláním v trestním řízení. *Právní rozhledy* [online právní informační systém]. 2003, č. 7, s. 349 – 353 [cit. 4. 12. 2020]. ISSN 1210-6410. Dostupné z www.beck-online.cz

¹⁷⁰ Usnesení Ústavního soudu ze dne 27. 6. 2006, sp. zn. I. ÚS 426/05

¹⁷¹ Nález Ústavního soudu ze dne 18. 11. 2004 sp.zn. III. ÚS 177/04

¹⁷² MALENOVSKÝ, Radek. Výklad ust. § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu ve většinové rozhodovací praxi Nejvyššího soudu pohledem ústavně zaručených základních práv a svobod. *Trestněprávní revue* [online právní informační systém], 2007, č. 2, s. 44–52 [cit. 5. 6. 2020]. ISSN 1213-5313. Dostupné z www.beck-online.cz, MALENOVSKÝ, Radek. Ještě jednou k dovolacímu důvodu dle § 265b odst. 1 písm. g) TrŘ. *Trestněprávní revue* [online právní informační systém], 2008, č. 6, s. 176-185 [cit. 5. 6. 2020]. ISSN 1213-5313. Dostupné z www.beck-online.cz

problematicnost rozšiřování dovolacího důvodu nad rámec znění zákona.¹⁷³ Spornost, zda by měl Nejvyšší soud postupovat podle nově vytvořeného závěru Ústavního soudu lze nalézt v komentářové literatuře ještě několik let po prvních rozhodnutích Ústavního soudu v této věci a po prvních názorech odborné veřejnosti o správnosti závěrů Ústavního soudu.¹⁷⁴ Stávající judikatura¹⁷⁵ i novější odborná literatura¹⁷⁶ již přijímá závěry vyjádřené Ústavním soudem jako nesporné, vzhledem k závaznosti rozhodnutí Ústavního soudu pro všechny orgány a osoby dle čl. 89 odst. 2 Ústavy, a v současné době je tedy dovolací důvod kromě právního přezkumu skutku rozšířen i na přezkum některých skutkových zjištění.

V jednom ze svých prvních rozhodnutí v této věci se Ústavní soud ohledně přístupu Nejvyššího soudu k uvedené problematice, nechal slyšet, že „*V projednávaném případě se však Ústavnímu soudu důsledky tohoto přístupu jeví jako příliš rigorózní a restriktivním výkladem § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu se Nejvyšší soud v konečném důsledku ocitl právě mimo shora uváděný rámec ochrany práv jednotlivce. Především má Ústavní soud za to, že nesprávné zjištění skutkového stavu nelze striktně oddělovat od nesprávné právní kvalifikace skutku. Tyto dvě kategorie jsou v podstatě neoddělitelné, jak dokazuje daný případ, a výklad § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu by měl tuto skutečnost zohledňovat. Každé skutkové zjištění má totiž bezpochyby vliv na právní posouzení skutku, které je dynamicky závislé na „stupni“ zjištění skutkového stavu případu. Nelze proto jednoznačně předřadit skutková zjištění jejich právnímu posouzení.*“¹⁷⁷ Ústavní soud v tomto rozhodnutí v podstatě říká, že není možné oddělit právní kvalifikaci od skutku a pokud by Nejvyšší soud v konkrétní věci setrval pouze na právním přezkumu, porušil by tím ústavní práva dovolatele.

Další rozhodnutí Ústavní soudu zachází ještě dál a obecně uvádí, že postup Nejvyššího soudu, kdy odmítá dovolání pro omezenou pravomoc přezkumu skutkových zjištění, je mimo ústavní rámec spravedlivého procesu. Podle názoru Ústavního soudu je nutno dovolací důvody

---

¹⁷³ HANUŠ, Libor. Může ústavní imperativ ochrany práv založit kompetenci soudu? [K dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) TrŘ]. *Trestněprávní revue* [online právní informační systém]. 2008, č. 1, s. 1-8 [cit. 5. 6. 2020]. ISSN 1213-5313. Dostupné z www.beck-online.cz

HRACHOVEC, Petr. Pátý rok dovolání v trestním řízení. *Bulletin advokacie* [online právní informační systém]. 2006, č. 11-12, s. 24-36 [cit. 4. 12. 2020]. ISSN 1210-6348. Dostupné z www.beck-online.cz

¹⁷⁴ ŠÁMAL, Pavel, PÚRY, František. § 265b Důvody dovolání. In: ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3165 [cit. 4. 12. 2020]. ISBN 978-80-7400-465-0. Dostupné z www.beck-online.cz

¹⁷⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 3. 2019, sp.zn. 6 Tdo 252/2019, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 5. 2020, sp. zn. 6 Tdo 474/2020

¹⁷⁶ DRAŠTÍK, Antonín. § 265b Důvody dovolání. In: DRAŠTÍK, Antonín, FENYK, Jaroslav a kolektiv. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer, 2017. [cit. 4. 12. 2020]. ISBN 978-80-7552-600-7. Dostupné z www.noveaspi.cz

¹⁷⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 23. 3. 2004, sp.zn. I. ÚS 4/04

vykládat v souladu s Úmluvou a LZPS a nelze tedy odmítat dovolání ohledně skutkových zjištění s odkazem na skutečnost, že podle zákona má Nejvyšší soud v dovolacím řízení pravomoc pouze k hmotněprávnímu přezkumu skutku „*Ústavní soud připomíná, že čl. 6 odst. 1 Úmluvy obsahuje procesní ustanovení, s nimiž musí být ustanovení jednoduchého procesního práva interpretována souladně, a to včetně těch ustanovení trestního řádu, která vymezují dovolací důvody uvedené v ust. § 265b tr. řádu. Neobstojí tedy ani námitka nedostatku kompetence dovolacího soudu zabývat se dovoláními podanými z jiných důvodů, než jsou důvody vyplývající z Nejvyšším soudem ČR aplikovaného výkladu tr. řádu. Závaznými kompetenčními normami jsou i pro Nejvyšší soud čl. 4 a čl. 95 Ústavy zavazující soudní moc k ochraně základních práv. V tomto duchu je třeba vykládat i zákonné vymezení dovolacích důvodů, ze kterého nemůže být vyvozen rozhodovací postup, který by zakládal různost v možnosti přístupu odlišných skupin účastníků řízení k Nejvyššímu soudu (čl. 37 odst. 3 Listiny).*“¹⁷⁸

Nedlouho na to vydal Ústavní soud další rozhodnutí, ve kterém uvedl konkrétní situace nesprávné realizace důkazního řízení, jež má podle jeho mínění za následek porušení základních práv a svobod ve smyslu spravedlivého procesu.¹⁷⁹ Jedná se o tzv. opomenuté důkazy, důkazy získané nesprávným procesním postupem a případ extrémního nesouladu právního posouzení skutku s učiněnými skutkovými závěry. Tímto rozhodnutím Ústavní soud poskytl Nejvyššímu soudu vodítko pro určení těch případů, ve kterých má Nejvyšší soud, povinnost přezkoumat skutková zjištění soudů nižších stupňů. V opačném případě, pokud by uvedený názor Ústavního soudu Nejvyšší soud nerespektoval, odepřel by dovolateli právo na spravedlivý proces. Nutno poznamenat, že pojem „extrémní nesoulad“ je často zaměňován s pojmem „extrémní rozpor“.¹⁸⁰ Oba pojmy je proto možno chápat jako množinu výše zmíněných tří kategorií.¹⁸¹

Prvním okruhem případů extrémního nesouladu jsou tzv. opomenuté důkazy. Jde o procesní situaci, kdy byl účastníky řízení navržen důkaz, přičemž návrh na provedení tohoto důkazu byl soudem bez adekvátního odůvodnění zamítnut, popřípadě opomenut což způsobilo,

---

¹⁷⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 18. 8. 2004, sp. zn. I. ÚS 55/04

¹⁷⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 18. 11. 2004, sp. zn. III. ÚS 177/04

¹⁸⁰ Usnesení Ústavního soudu ze dne 23. 11. 2009, sp. zn. IV. ÚS 2651/09, Usnesení Ústavního soudu ze dne 11. 11. 2009, sp. zn. I. ÚS 1717/09, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 12. 2017, sp. zn. 8 Tdo 1224/2017, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 9. 2015, sp. zn. 6 Tdo 193/2015, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 7. 2016, sp. zn. 6 Tdo 969/2016

¹⁸¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 3. 2017, sp. zn. 7 Tdo 1217/2016, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 4. 2020, sp. zn. 11 Tdo 269/2020, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 2019, sp. zn. 15 Tdo 1474/2018, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 5. 2014, sp. zn. 6 Tdo 164/2014-25

že odůvodnění rozhodnutí obsahovalo pouze okrajovou zmínku o důkazu neodpovídající povaze a závažnosti věci. Rozhodnutí o zamítnutí návrhu na provedení důkazu musí být proto odůvodněno takovým způsobem, aby mohlo být předmětem přezkumu. Další případem je situace, kdy soud důkazy provedl, ale nezahrnul je do odůvodnění rozhodnutí, tedy neučinil je předmětem svých úvah ve vztahu k rozhodnutí.¹⁸² Otázka tzv. opomenutých důkazů není nová a Ústavní soud se jí ve své rozhodovací praxi již několikrát zabýval,¹⁸³ nicméně až se zavedením dovolání do trestního řádu, Ústavní soud převedl povinnost řešit tuto otázku také na dovolací soud. Nejvyšší soud závěry Ústavního soudu převzal a v novější judikatuře můžeme nalézt rozhodnutí, jež s ohledem na dovolací důvod § 265b odst. 1 písm. g) TŘ přezkoumávají, zda soudy nižší instance dostatečně odůvodnily zamítnutí návrhu na provedení důkazu, či zda důkaz při rozhodování dostatečně zohlednily.¹⁸⁴

Druhým okruhem jsou případy, kdy důkazy, resp. informace v něm obsažené, nejsou získané co do jednotlivých dílčích fází procesu dokazování procesně přípustným způsobem a měly být, proto soudem vyloučeny.¹⁸⁵ Z judikatury Nejvyššího soudu je možno jako příklad uvést věc, ve které nižší soudy použily nezákonné odposlechy a záznamy telekomunikačního provozu jako usvědčující důkazy.¹⁸⁶

Posledním, třetím okruhem jsou případy extrémního nesouladu právního posouzení skutku s učiněnými skutkovými závěry.¹⁸⁷ Mezi třetí kategorii můžeme řadit i extrémní nesoulad mezi skutkovým zjištěním a provednými důkazy,¹⁸⁸ tedy kdy z odůvodnění rozhodnutí nevyplývá vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé. Nejvyšší soud k tomu uvedl, že takový rozpor je dán zejména tehdy, jestliže skutková zjištění soudů nemají žádnou obsahovou vazbu na důkazy, jestliže skutková zjištění soudů nevyplývají z důkazů při žádném z logicky přijatelných způsobů jejich hodnocení nebo jestliže skutková zjištění soudů jsou opakem toho, co je obsahem důkazů, na jejichž podkladě byla tato zjištění učiněna.¹⁸⁹ Přičemž je to právě

---

¹⁸² tamtéž

¹⁸³ Nález Ústavního soudu ze dne 21. 4. 2004, sp. zn. IV. ÚS 802/02, Nález Ústavního soudu ze dne 11. 11. 2003 sp. zn. II. ÚS 182/02, Nález Ústavního soudu ze dne 18. 4. 2001 Sp. zn. I. ÚS 549/2000

¹⁸⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 10. 2016, sp.zn. 3 Tdo 1197/2016

¹⁸⁵ Nález Ústavního soudu ze dne 18. 11. 2004, sp. zn. III. ÚS 177/04

¹⁸⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 3. 2017, sp.zn. 7 Tdo 1217/2016

¹⁸⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 18. 11. 2004, sp. zn. III. ÚS 177/04, Nález Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1995, sp. zn. III. ÚS 84/94

¹⁸⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 30. 6. 2004, sp. zn. IV ÚS 570/03, Nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 166/95 ze dne 30. 11. 1995

¹⁸⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 10. 2016, sp. zn. 6 Tdo 1459/2016

tato třetí kategorie, která je dovolateli nejčastěji uplatňovaná, a proto se k ní vztahuje většina výkladu ve věci extrémního nesouladu.

Nejvyšší soud postupně akceptoval postoj Ústavního soudu a v případech extrémního nesouladu se skutková zjištění stala předmětem přezkumu, ačkoli tuto povinnosti trestní řád Nejvyššímu soudu výslovně neukládá. Jistou nejednotnost v rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu však šlo i nadále spatřovat v otázce, zda lze dovolání z důvodu extrémního nesouladu podat i v neprospěch obviněného. Jedním z názorů byl ten, že námitku extrémního nesouladu je nutno obsahově považovat za součást širšího pohledu na spravedlivý proces, tedy že nelze upřednostňovat subjektivní právo obviněného před objektivní ústavní hodnotou demokratického právního státu, a proto by měla ústavně zakotvená ochrana práv na základě Ústavy svědčit i státnímu zástupci při dovolání podaném z tohoto důvodu v neprospěch obviněného.¹⁹⁰ Tento postoj zastávala část senátů trestního kolegia Nejvyššího soudu a dovolání Nejvyššího státního zástupce s odůvodněním extrémního nesouladu v neprospěch obviněného přezkoumávala.¹⁹¹ Druhý názor zastávaný částí Nejvyššího soudu spočíval v argumentu, že námitka extrémního nesouladu v neprospěch obviněného je mimo dovolací důvody a tedy je nutné ji odmítnout, neboť právo na spravedlivý proces svědčí pouze obviněnému nikoli státnímu zástupci. Smyslem právní úpravy spravedlivého procesu je ochrana práv obviněného nikoli práv orgánů činných v trestním řízení.¹⁹² V tomto smyslu se vyslovil i Ústavní soud.¹⁹³ Právě tento druhý názor nakonec převládl, když byla otázka předložena velkému senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu, který rozhodl, že základní práva chrání obviněného jako slabší stranu a státní zástupce se proto nemůže extrémního nesouladu v neprospěch obviněného dovolávat.¹⁹⁴ S tímto závěrem se osobně ztotožňuji a chápu jej jako logický. Přijímám názor, že je zájem na spravedlivý proces ve smyslu dopadení pachatele za využití zákonných prostředků. Nicméně smyslem a účelem základních práv v právním řádu je zejména ochrana jednotlivce před státem, a to i za cenu, že nebude pachatel usvědčen z důvodů porušení některých ustanovení zakotvující právo na spravedlivý proces.

Neztotožňuji se však s konceptem extrémního nesouladu jako rozšířením dovolacího důvodu nad rámec znění zákona a to hned z několika důvodů. Předně se domnívám, že zákonodárce dovolací důvod § 265b odst. 1 písm. g) formuloval jednoznačně a jazykovým

---

¹⁹⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 2019, sp.zn. 15 Tdo 1443/2018

¹⁹¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 7. 2016, sp.zn. 8 Tdo 811/2016, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 4. 2018, sp.zn. 4 Tdo 58/2018

¹⁹² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 2019, sp.zn. 15 Tdo 1443/2018

¹⁹³ Nález Ústavního soudu ze dne 19. 2. 2019, sp. zn I. ÚS 2832/18

¹⁹⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 2019, sp.zn. 15 Tdo 1443/2018

výkladem nelze dojít k jinému názoru, než že Nejvyšší soud může překoumávat pouze hmotněprávní právní posouzení skutku. Ke stejnému závěru dojdeme i systematickým a teleologickým výkladem. Účelem dovolání je náprava nejzávažnějších právních vad nikoli vad skutkových. Právní úprava dovolání odpovídá tomu, že se jedná o mimořádný opravný prostředek, a proto směřuje pouze k nápravě určitě vymezených vad a neslouží k obecnému přezkumu. U dovolání se zároveň do popředí dostává jeho širší účel a samotné postavení Nejvyššího soudu jako nejvyšší instance obecných soudů, kterému přísluší sjednocování judikatury. Nejvyššímu soudu proto při dovolání nepřísluší přezkoumávat jakékoli vady, ale pouze ty vady, které zákonodárce vytyčil jako nejzávažnější. Přičemž omezení na hmotněprávní přezkum dovolacího soudu nevychází pouze ze znění dovolacích důvodů, ale celé úpravy dovolání, která nepředpokládá, že Nejvyšší soud při dovolání provádí důkazy.¹⁹⁵ Zároveň nutno poznamenat, že „Rozšiřování dosahu dovolacího důvodu takto může být bezbřehé, odvislé od (aktuálních) úvah založených na předem nepředvídatelných kritériích či zásadách, jejichž výběr činěn by byl (prakticky) ad hoc.“¹⁹⁶

Ústavní soud dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) TŘ nezrušil jako protiústavní, ale svojí rozhodovací praxí stanovil, že jeho obsahem je i přezkum skutkových vad, které naplňují tzv. extrémní nesoulad. Nejvyšší soud je tedy Ústavním soudem v podstatě postaven do situace, kdy je povinnen přezkoumávat dovolání v rozsahu širším, než mu uložil zákonodárce. Kdyby Nejvyšší soud dovolání přezkoumával pouze v rozsahu stanoveném zákonodárcem, budou taková rozhodnutí Ústavním soudem shledána v rozporu s právem na spravedlivý proces. Nejvyšší soud proto musí dostát požadavkům Ústavního soudu, a jak sám Ústavní soud upozorňuje, především požadavkům čl. 90 Ústavy, který stanovuje, že soudy jsou především povolány, aby zákonem stanoveným způsobem poskytovaly ochranu právům.

Ve vztahu k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) TŘ provedl Ústavní soud vymezení pojmu extrémní nesoulad, čímž stanovil, v jakých případech dochází k porušení práva na spravedlivý proces, a Nejvyšší soud je tak povinnen přezkoumat i tato skutková zjištění.¹⁹⁷ Nicméně Ústavní soud dále uvedl, že obecně dovolací důvody (tedy nejen § 265b odst. 1 písm. g) TŘ) je nutno vykládat konformně s Ústavou, LZPS, Úmluvou a nelze ústavněkonformní výklad odmítnout s odkazem na zákonné znění dovolacích důvodů.¹⁹⁸

---

¹⁹⁵ § 265r odst. 7 TŘ

¹⁹⁶ HANUŠ, Libor. Může ústavní imperativ ochrany práv založit kompetenci soudu? [K dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) TrŘ]. *Trestněprávní revue* [online právní informační systém]. 2008, č. 1, s. 1-8 [cit. 5. 6. 2020]. ISSN 1213-5313. Dostupné z www.beck-online.cz

¹⁹⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 18. 11. 2004, sp. zn. III. ÚS 177/04

¹⁹⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 18. 8. 2004, sp. zn. I. ÚS 55/04

Ústavní soud ve svých rozhodnutích uvádí, že dovolací řízení nesmí stát mimo rámec spravedlivého procesu podle čl. 6 Úmluvy a čl. 36 odst. 2 LZPS a zároveň, že všichni účastníci řízení musí mít rovná práva podle § 37 odst. 3 LZPS a čl. 96 odst. 1 Ústavy. Z výše uvedeného Ústavní soud dovozuje, že pokud jsou předmětem dovolání základní lidská práva, Nejvyšší soud je povinen dodržování těchto základních práv přezkoumat. V opačném případě by Nejvyšší soud rozhodl v rozporu s Úmluvou, LZPS a Ústavou.¹⁹⁹ „*Jinými slovy, při rozhodování o dovoláních v rámci trestního řízení musí být trestní řád vykládán ústavně konformním způsobem a podmínky připuštění dovolání podle § 265b trestního řádu je třeba vykládat tak, aby byla naplněna Ústavou stanovená povinnost soudů poskytovat jednotlivci ochranu jeho základních práv... Jinými slovy, námitky porušení práva na spravedlivý proces jsou vždy způsobilým dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu*“²⁰⁰. A dále Ústavní soud uvádí „*Každá důvodná námitka porušení ústavních práv je podkladem pro zrušení napadeného rozhodnutí v řízení o dovolání. Nejvyšší soud je v této fázi řízení povinen při posuzování příslušného dovolacího důvodu toto pravidlo uplatňovat bezvýjimečně a nepřenášet tuto odpovědnost na Ústavní soud.*“²⁰¹ Ústavní soud tedy uvádí, že Nejvyšší soud má povinnost přezkoumávat nejen dovolání podle dovolacích důvodů, ale také na základě důvodné námitky porušení ústavních práv, mimo jiné, spravedlivého procesu, neboť to vychází z čl. 4, 90 a 95 Ústavy.

Přestože role ESLP je jiná než role Ústavního soudu, tedy spočívá v přezkumu porušení Úmluvy některým státem, který Úmluvu přijal, domnívám se, že je významné upozornit na skutečnost, že ESLP ve svých rozhodnutích opakovaně judikoval, že Úmluva nenutí státy zřizovat odvolací, kasační soudy či dokonce soudy třetí instance, ovšem pokud jsou tyto soudy zřízeny, musí být zabazpečeno, že se účastníci před těmito soudy mohou těšit práv podle čl. 6 Úmluvy.²⁰² Zároveň však ESLP mnohokrát judikoval, že způsob aplikace čl. 6 Úmluvy na jednotlivé fáze trestního řízení je odvislý od celého trestního řízení, tedy je nutno vzít v potaz smysl dané fáze trestního řízení, ale i pravomoce příslušného soudu.²⁰³ ESLP tak ve vztahu k soudům vyšší instance např. uvedl, že podmínky přístupu k těmto soudům mohou být přísnější než k soudům nižší instance,²⁰⁴ nebo že některá práva spadající do skupiny práv na

---

¹⁹⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 18. 8. 2004, sp. zn. I. ÚS 55/04, stanovisko Ústavního soudu ze dne 4. 3. 2014, sp. zn. Pl. ÚS-st. 38/14, Nález Ústavního soudu ze dne 23. 3. 2004, sp.zn. I. ÚS 4/04

²⁰⁰ stanovisko Ústavního soudu ze dne 4. 3. 2014, sp. zn. Pl. ÚS-st. 38/14

²⁰¹ Stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 4. 3. 2014, sp. zn. Pl. ÚS-st. 38/14

²⁰² Delcourt v. Belgium, rozhodnutí ESLP ze dne 17. 1. 1970, stížnosti 2689/65

²⁰³ Monell and Morris v. The United Kingdom, rozhodnutí ESLP ze dne 2. 3. 1987, stížnosti č. 9562/81 a 9818/82

²⁰⁴ Anakomba Yula v. Belgium, rozhodnutí ESLP ze dne 10. 3. 2009, stížnost č. 45413/07

spravedlivý proces (veřejné jednání) mohou být u soudu vyšší instance omezena nebo mohou dokonce absentovat, pokud jsou v dostatečné míře zachována ve vztahu k celému trestnímu řízení.²⁰⁵ Z judikatury ESLP tedy vyplývá, podobně jako z judikatury Ústavního soudu, že zachování práva na spravedlivý proces je nutno chápat v kontextu celého trestního řízení. Na základě těchto rozhodnutí lze usuzovat, že dovolací soud nemusí za každé situace plně přezkoumávat dodržení práva na spravedlivý proces nižšími soudy, aby tak sám neporušil právo právo na spravedlivý proces. Vzhledem k množství opravných prostředků a roli Ústavního soudu se nedomnívám, že přezkumem dovolání v mantinelech dovolacích důvodů dochází k porušení práva na spravedlivý proces obviněného. Kromě toho je povinností právě Ústavního soudu, aby v rámci ústavních stížností dohlížel nad dodržováním spravedlivého procesu. Povinnost Nejvyššího soudu přezkoumávat dodržení spravedlivého procesu nad rámec dovolacích důvodů u soudů nižší instance považuji za nadbytečné vzhledem k roli Ústavního soudu a možnosti podat různé opravné prostředky v rámci třístupňové soudní soustavy.

Ústavní soud ve své argumentaci mimo jiné odkazuje na čl. 36 odst. 2 LZPS, který uvádí, že z pravomoci soudu nesmí být vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí týkající se základních práv a svobod. Dovolání však přezkum základních práv a svobod, tedy spravedlivého procesu, nevylučuje, ale pouze omezuje, a to v rozsahu zákonného znění dovolacích důvodů. Tento omezený přezkum spravedlivého procesu v rozsahu dovolacích důvodů, podle mého názoru nikterak nekrátí práva obviněného, když vezmeme v potaz všechny možné opravné prostředky a ústavní stížnost, kterou může obviněný podat, aby se domohl přezkumu spravedlivého procesu. Dovolání není jediný opravný prostředek směřující k nápravě vad rozhodnutí a řízení mu předcházející, a tedy se domnívám, že na něj není nutno klást požadavek přezkumu práva na spravedlivý proces nad rámec dovolacích důvodů. Kladením takového požadavku se do jisté míry vytrácí smysl jednotlivých dovolacích důvodů. Např. dovolací důvod § 265b odst. 1 písm. c) TŘ je projevem také pouze části práva na spravedlivý proces. Dovolání je na základě tohoto dovolacího důvodu možné, pouze pokud obviněný neměl obhájce, ač ho podle zákona mít měl. Tento dovolací důvod, tak zahrnuje výšeč širšího práva na obhajobu, který celý spadá do kategorie práva na spravedlivý proces.²⁰⁶ Pokud tedy přijmeme názor Ústavního soudu, kompletně se vytrácí smysl tohoto dovolacího důvodu, neboť Nejvyšší soud by byl povinen přezkoumávat všechny případy porušení práva

---

²⁰⁵ Ekbatani v. Sweden, rozhodnutí ESLP ze dne 26. 5. 1988, stížnost č. 10563/83, Schlumpf v. Switzerland, rozhodnutí ESLP ze dne 8. 1. 2009, stížnost č. 29002/06

²⁰⁶ Čl. 40 odst. 3 LZPS

na obhajobu, jakožto práva na spravedlivý proces i když zákonodárce výslovně uvádí, že je Nejvyšší soud oprávněn přezkoumat pouze případy, kdy obviněný neměl obhájce, ač jej mít měl.

Zároveň se neztotožňuji s odkazem Ústavního soudu na rovnost účastníků řízení vyjádřenou v čl. 36 odst. 3 LZPS a čl. 96 odst. 1 Ústavy. Ústavní soud v návaznosti na tato ustanovení uvádí, že pokud jde o ochranu základních práv, nesmí být vyvozen postup, který by zakládal různost přístupu k řízení u Nejvyššího soudu.²⁰⁷ Avšak rovnost účastníků je podle mého názoru nutno posuzovat ve vztahu k danému řízení. Tedy při samotném dovolacím řízení by měl být postup totožný pro všechny účastníky. Pokud však půjde o odlišný typ řízení tedy např. řízení o dovolání a řízení o stížnosti pro porušení zákona, odlišný postup vyplývá ze zvláštností těchto řízení, které jsou uvedeny v právním předpise. Ze strany Ústavního soudu postrádám bližší argumenty ve prospěch postoje, že vzhledem k ochraně základních práv by mělo být postupováno ve všech řízeních stejně. Opět odkazuji na závěry ESLP, který uvádí (podobně jako Ústavní soud), že aplikace čl. 6 Úmluvy je odvislá od zvláštností daného řízení, přičemž právo na spravedlivý proces musí být zaručeno v rámci celého řízení, nikoli v každé jeho části zvlášť.²⁰⁸ Proto požadavky Ústavního soudu vůči Nejvyššímu soudu v souvislosti s ochranou základních práv shledávám nad rámec povinností přímo uvedených v LZPS, Ústavě a Úmluvě i judikatuře ESLP.

Otázkou pak zůstává, zda má Nejvyšší soud přezkoumávat i dovolání, která jsou svojí povahou nepřijatelná, avšak jejím obsahem je porušení práva na spravedlivý proces. V této souvislosti možno uvést rozhodnutí Ústavního soudu, ve kterém shledal porušení práva na spravedlivý proces a v souvislosti s tím zrušil rozhodnutí Nejvyššího soudu a rozhodnutí krajského soudu.²⁰⁹ V rozhodnutí však Ústavní soud pouze uvedl, že Nejvyšší soud dovolání odmítl pro nepřijatelnost, jak mu zákon ukládá, a dále se nezabýval tím, zda měl Nejvyšší soud takové dovolání přezkoumat či nikoli z pohledu práva na spravedlivý proces, když takové pochybení bylo vytknuto nižšímu soudu. Z rozhodnutí tedy není seznatelný názor Ústavního soudu na přezkum nepřijatelného dovolání v otázce spravedlivého procesu. Neboť nejsou to pouze dovolací důvody, které omezují přezkum práva na spravedlivý proces, ale je to právě i samotná přijatelnost dovolání. Lze si proto představit situaci, kdy se bude dovolatel domáhat ochrany svého práva na spravedlivý proces, avšak půjde o rozhodnutí, které není v dovolacím

---

²⁰⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 18. 8. 2004, sp. zn. I. ÚS 55/04

²⁰⁸ *Monell and Morris v. The United Kingdom*, rozhodnutí ESLP ze dne 2. 3. 1987, stížnosti č. 9562/81 a 9818/82

²⁰⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 9. 8. 2016, sp.zn. I. ÚS 3456/15

řízení přípustné. Domnívám se, že nelze na jednu stranu zastávat názor, že Nejvyšší soud postupuje v souladu s právem na spravedlivý proces, když v plném rozsahu odmítne přezkoumat dovolání, jehož obsahem jsou námitky ohledně práva na spravedlivý proces pro nepřípustnost, a současně zastávat názor, že je v rozporu s právem na spravedlivý proces, pokud Nejvyšší soud přezkouvává právo na spravedlivý proces pouze v rozsahu dovolacích důvodů. V takovém názoru spatřuji jistou nekonzistenci, když alespoň částečný přezkum práva na spravedlivý proces v rozsahu dovolacích důvodů je v rozporu s právem na spravedlivý proces, zatímco odmítnutí přezkumu práva na spravedlivý proces v plném rozsahu pro nepřípustnost je zcela v pořádku a v souladu s právem na spravedlivý proces.

V postoji Ústavního soudu v souvislosti s extrémním nesouladem je možno spatřovat snahu o rozšíření práv obviněného a do jisté míry i rozšíření zásady materiální pravdy, tím že Nejvyšší soud má zkoumat důkazy a skutkový stav. V této souvislosti však nelze přehlédnout, že touto činností Nejvyšší soud zároveň zasahuje do zásady bezprostřednosti a veřejnosti, které jsou bezesporu také součástí práva na spravedlivý proces. Nejvyšší soud totiž podle zákona důkazy zásadně neprovádí,²¹⁰ pokud tedy Nejvyšší soud má přezkoumávat důkazy pouze na základě spisu, odepírá tím obviněnému jiná práva, která jsou taktéž součástí spravedlivého procesu. Zastávám proto názor, že Ústavním soudem dovozená povinnost Nejvyššího soudu nezapadá do systematiky právní úpravy dovolání jako takové.

Na základě výše uvedeného se nabízí úvaha de lege ferenda o novelizaci trestního řádu v tom smyslu, že by byl vložen nový důvod pro odmítnutí dovolání v situaci, kdy dovolatel uplatňuje námitky směřující k přezkumu skutkových zjištění. Vzhledem k stávající judikatuře Ústavního soudu je možno uvažovat, že by takové ustanovení bylo shledáno protiústavním, popřípadě by bylo Ústavním soudem dovozeno, že takové ustanovení není možné aplikovat za předpokladu, že se jedná o přezkum skutkových zjištění v souvislosti s právem na spravedlivý proces.

Chystaná rekonstrukce trestního řádu naopak přidává nový dovolací důvod, který je možno užít v případě, kdy *„rozhodná skutková zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, jsou ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazních prostředků nebo jsou založena na procesně nepoužitelných důkazních prostředcích anebo ve vztahu k nim nebyly nedůvodně provedeny navrhované podstatné důkazní prostředky“*²¹¹ Chystaná rekonstrukce, tedy promítá judikaturu Ústavního soudu a stávající praxi Nejvyššího soudu do

---

²¹⁰ § 265r odst. 7 TŘ

²¹¹ Rekonstrukce trestního práva procesního, dostupné z: <https://justice.cz/web/msp/rekodifikace-trestniho-prava-procesniho>

znění nového trestního řádu. Podle mého názoru chystaná rekodifikace tedy nahrazuje onen výklad činěný Ústavním soudem ve směru jím rozšiřovaného dovolacího důvodu. Jak je z rekodifikace zřejmé, až touto změnou bude stanoveno něco, co v základní verzi dovolání výslovně uvedeno nebylo.

4.9. § 265b odst. 1 písm. h)

Tento dovolací důvod je možno uplatnit ve dvou alternativách. Zaprvé za situace, kdy bude obviněnému uložen takový druh trestu, který zákon nepřipouští. Např. bude-li zjištěno, že obviněný je zdravotně nezpůsobilý k soustavnému výkonu práce, a přesto mu bude uložen trest obecně propěšných prací.²¹² Druhá alternativa spočívá v uložení trestu ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou v trestním zákoně za trestný čin, jímž byl obviněný uznán vinným. Tedy např. za pomluvu podle § 184 odst. 1 TZ bude uložen trest odnětí svobody v trvání dvou let, přestože zákon uvádí trest odnětí svobody maximálně na jeden rok.

První z variant reaguje na situaci, kdy byl uložen trest jiný, než uvádí výčet v § 52 TZ. V případě mladistvých je pak možno dovolací důvod užít vzhledem k ukládaným trestním opatřením, které jsou vypočteny v § 24 ZSVM a u právnických osob ohledně trestných činů uvedených v negativním seznamu trestných činů v § 7 TOPO.

První alternativa obecně směřuje k nápravě rozhodnutí, kterým byl uložen druh trestu, který není zákonem vůbec připuštěn, nebo byl uložen trest, aniž by byly splněny podmínky pro uložení tohoto trestu.²¹³ Půjde tedy např. o uložení trestu propadnutí majetku, který pachateli nenáleží nebo uložení trestu zákazu činnosti za trestný čin, který s touto činností nesouvisí.²¹⁴ Z judikatury možno jako příklad uvést situaci, kdy byl cizinci uložen trest vyhoštění, ačkoli nebyla splněna zákonem stanovená podmínka pro uložení trestu vyhoštění.²¹⁵ Dále také případ, kdy byl uložen trest v řízení následujícím poté, co byla obviněnému udělena milost prezidentem republiky v rozporu s § 227 TR.²¹⁶ Pod tento dovolací důvod spadají také tzv. „společné tresty“, kdy soud uloží více obviněným jeden trest dohromady, např. propadnutí téže věci více osobám.²¹⁷ Podobně je tomu tak při uložení „společného trestu“ manželům.²¹⁸

---

²¹² § 64 věta druhá TZ

²¹³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2007, sp. zn. 11 Tdo 760/2007

²¹⁴ ŠÁMAL, Pavel, PÚRY, František. § 265b Důvody dovolání. In: ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3169 [cit. 6. 12. 2020]. ISBN 978-80-7400-465-0. Dostupné z www.beck-online.cz

²¹⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 5. 2004, sp. zn. 11 Tdo 575/2004

²¹⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 4. 2005, sp. zn. 8 Tdo 202/2005

²¹⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 4. 2004, sp. zn. 11 Tdo 178/2004

²¹⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 6. 2011, sp. zn. 8 Tdo 172/2011

Uložení tzv. „společného trestu“²¹⁹ není možné, neboť trestní řád vychází ze zásady individualizace ukládání trestů, která nepřipouští uložení jednoho trestu více osobám.

Pokud jde o druhou alternativu, tedy uložení trestu mimo zákonem danou trestní sazbu, logicky je možno dovolání uplatnit pouze vůči trestům, které mají trestní sazbu odstupňovanou. Jedná se především o trest odnětí svobody, peněžitý trest, trest domácího vězení atd. Trestem uloženým mimo trestní sazbu se rozumí trest, u něhož byla překročena jeho zákonem stanovená horní či dolní hranice. Dovolací důvod je ovšem možno úspěšně uplatnit také v případě, kdy bude obviněnému uložen trest za použití ustanovení § 58 TZ, tedy dojde k mimořádnému snížení trestní sazby nebo mimořádném zvýšení trestní sazby podle § 59 TZ nebo § 108 TZ.²²⁰ Dovolací soud v tomto případě zkoumá, zda byly dány podmínky pro mimořádné zvýšení či snížení trestu odnětí svobody. Pod dovolací důvod však nelze podřadit dovolání s námitkou, že měl soud uložit trest za použití § 58 TZ, tedy aplikovat mimořádné snížení trestu odnětí svobody, případně že měl uložit trest odnětí svobody při aplikaci § 59 TZ, tedy mělo dojít k mimořádnému zvýšení trestu odnětí svobody.²²¹ Tento závěr plyne z toho, že dovolací důvod směřuje k nápravě trestu uloženého mimo sazbu, nicméně v případě neaplikování mimořádného zvýšení či snížení trestu je trest stále uložen v zákonné sazbě. V dřívější judikatuře Nejvyššího soudu však šlo nalézt názor, že je možno takové dovolání přezkoumat dle dovolacího důvodu § 265b odst. 1 písm. g) TŘ, neboť pokud nastaly podmínky pro mimořádné snížení či zvýšení trestní sazby trestu odnětí svobody a soud tuto sazbu nepoužil, došlo k nesprávnému hmotněprávnímu posouzení.²²² V současné době se Nejvyšší soud přiklání k názoru, že dovolání, ve kterém se dovolatel domáhá, aby mu byl uložen trest odnětí svobody pod dolní hranicí zákonné trestní sazby stanovené v zákoně (mimořádně snížen trest odnětí svobody), nelze podřadit pod žádný dovolací důvod.²²³

Dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. h) TŘ se nelze domáhat změny trestu, který byl uložen v rámci zákonné trestní sazby, který však obviněný považuje za nepřiměřeně přísný.²²⁴ Vzhledem k tomu, že posouzení přiměřenosti trestu je hmotněprávním posouzením, nabízí se myšlenka, že by námitka nepřiměřenosti mohla být taktéž přezkoumána prostřednictvím dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) TŘ. Přikláním se k názoru

---

²¹⁹ Společným trestem zde není myšlen společný trest za pokračování v trestném činu dle § 45 TZ

²²⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 5. 2003, sp. zn. 5 Tdo 411/2003

²²¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 7. 2002, sp. zn. 7 Tdo 356/2002

²²² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 10. 2007 sp. zn. 3 Tdo 668/2007

²²³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 2012, sp. zn. 11 Tdo 422/2012, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 3. 2019, sp. zn. 11 Tdo 74/2019, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 5. 2019, sp. zn. 6 Tdo 506/2019

²²⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 9. 2002 sp. zn. 11 Tdo 530/2002

vyjádřenému v odborné literatuře,²²⁵ že v takovém případě by dovolací důvod vymezený v § 265b odst. 1 písm. h) TŘ ztrácel smysl. Jedná se totiž o speciální dovolací důvod ve vztahu k písm. g), čímž dal zákonodárce jasně najevo rozsah přezkumu uloženého trestu. Nejvyšší soud již v počátcích své rozhodovací praxe k tomuto dovolacímu důvodu uvedl, že „*nesprávné vyhodnocení kritérií uvedených v § 31 až 34 TZ (nyní § 39 až 42 TZ) a v důsledku toho uložení trestu, který může být považován za nepřiměřeně přísný nebo nepřiměřeně mírný, nelze v dovolání namítat prostřednictvím tohoto ani jiného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 TŘ*“.²²⁶ Rozšiřování dovolacích důvodů by bylo proti smyslu dovolání jako institutu mimořádného opravného prostředku. Přesto však lze v judikatuře Nejvyššího soudu nalézt rozhodnutí, kterým Nejvyšší soud přezkoumal nepřiměřenost trestu podle dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g).²²⁷ TŘ. V rozhodnutí se Nejvyšší soud vyjádřil, že přiměřenost trestních sankcí je předpokladem zachování obecných principů spravedlnosti a humánnosti sankcí a zásah dovolacího soudu je tedy výjimečně možný jen, pokud je napadán trest extrémně přísný, zjevně nespravedlivý a nepřiměřený.²²⁸ Názor vyslovený v tomto rozhodnutí respektují vzhledem k dodržení principu spravedlnosti a humánnosti, avšak domnívám se, že kategorie přiměřenosti trestu může být u každého soudce nastavena dosti odlišně. Nad to se domnívám, že předložení této otázky trestnímu kolegiu Nejvyššího soudu k přijetí sjednocujícího stanoviska může být problematické, vzhledem k tomu, že v každé věci ohledně uložení trestu je nespočet odlišných okolností, které hovoří pro jednu či druhou alternativu. Zároveň se domnívám, že připuštěním možnosti namítat „*extrémně přísný trest*“ ve spojení s principy spravedlnosti a humánnosti, může dojít k zahlcení Nejvyššího soudu právě dovoláními namítajícími ve své podstatě pouze nepřiměřený trest. Vzhledem k tomu, že zákonodárce dovolací důvod formuloval jasně, zastávám názor, že by měl Nejvyšší soud vycházet ze svého závěru, že „*za jiné nesprávné hmotně právní posouzení, na němž je založeno rozhodnutí ve smyslu důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) TŘ, je možno, pokud jde o výrok o trestu, považovat jen jiné vady tohoto výroku záležející v porušení hmotného práva, než jsou otázky druhu a výměry trestu, jako je např. pochybení soudu v právním závěru o tom, zda měl či neměl být uložen souhrnný trest nebo úhrnný trest, popř. společný trest za pokračování v trestném činu*“.²²⁹

---

²²⁵ HRACHOVEC, Petr. Deset let dovolání podle trestního řádu, 2. část. *Bulletin advokacie* [online právní informační systém]. 2012, č. 3, s. 15 [cit. 22. 11. 2020]. ISSN 1210-6348. Dostupné z www.beck-online.cz

²²⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 9. 2002, sp. zn. 11 Tdo 530/2002

²²⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2016, sp.zn. 8 Tdo 1561/2016

²²⁸ *tamtéž*

²²⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 9. 2002, sp. zn. 11 Tdo 530/2002

Trend rozšiřování výkladu dovolacích důvodů můžeme nalézt i v otázce porušení zásady reformatio in peius při ukládání trestu. Ve starších rozhodnutích Nejvyššího soudu,²³⁰ stejně jako v odborné literatuře²³¹ nalezneme názor, že dovolání z důvodu porušení zásady reformationis in peius při ukládání trestu není možné, pokud je uložený trest v rámci trestní sazby a je přípustný. Ústavní soud však shledal tento přístup Nejvyššího soudu v rozporu s ústavním pořádkem,²³² a proto Nejvyšší soud musel porušení zásady reformationis in peius při ukládání trestu posuzovat podle § 265b odst. 1 písm. h) TR.²³³ V této souvislosti jde pozorovat jasný trend, kdy Nejvyšší soud rozšiřuje výklad jednotlivých dovolacích důvodů tak, aby dostal nárokům na spravedlivý proces, jak mu jej vykládá Ústavní soud. V tomto případě nejsem natolik vyhraněn proti závěru aplikování uvedené zásady pod shora uvedený dovolací důvod, neboť porušení této zásady, lze posoudit objektivněji, než subjektivní pohled na problematiku „extrémně přísného trestu“. Avšak domnívám se, že porušení této zásady s ohledem na vazbu na spravedlivý proces by bylo možné posuzovat z hlediska tzv. extrémního nesouladu nikoli jako samostatnou kategorii. Nicméně trend extenzivního výkladu jednotlivých dovolacích důvodů může postupně vést k vyprazdňování samotné zákonné formulace dovolacích důvodů.

Chystaná rekodifikace trestního řádu pak výslovně přidává nový dovolací důvod, který spočívá v tom, že v rozporu s trestněprocesním zákonem došlo oproti dřívějšímu rozhodnutí k jeho změně v neprospěch obviněného.²³⁴ Stejně tak jako v případě extrémního nesouladu můžeme pozorovat, že tvůrci rekodifikace pamatují na současnou judikaturu Ústavního soudu, kterou promítají do návrhu rekodifikace.

4.10. § 265b odst. 1 písm. i)

Dovolací důvod podle citovaného ustanovení je svojí charakteristikou podobný dovolacímu důvodu § 265b odst. 1 písm. f). Podstatou tohoto dovolacího důvodu je, že nebyly splněny zákonem stanovené podmínky pro vydání rozhodnutí o upuštění od potrestání nebo podmíněného upuštění od potrestání s dohledem.

---

²³⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 5. 2006, sp. zn. 5 Tdo 570/2006

²³¹ ŠÁMAL, Pavel, PÚRY, František. § 265b Důvody dovolání. In: ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3171 [cit. 6. 12. 2020]. ISBN 978-80-7400-465-0. Dostupné z www.beck-online.cz

²³² Nález Ústavního soudu ze dne 8. 6. 2006, sp.zn. II. ÚS 304/04, Nález Ústavního soudu ze dne 24. 4. 2006, sp.zn. I. ÚS 670/05

²³³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2009, sp.zn. 8 Tdo 83/2009

²³⁴ Rekodifikace trestního práva procesního, dostupné z: <https://justice.cz/web/msp/rekodifikace-trestniho-prava-procesniho>

Podmínky pro upuštění od potrestání jsou uvedeny v § 46 a 47 TŘ a podmínky pro podmíněné upuštění od potrestání s dohledem jsou upraveny v § 48 TŘ. Dovolací důvod dopadá také na upuštění od uložení trestního opatření mladistvému upravený v § 11 a 12 ZSVM a na podmíněné upuštění od uložení trestního opatření mladistvému podle § 14 ZSVM.

Dovolání může směřovat pouze proti pozitivnímu rozhodnutí, kterým byl jeden z těchto institutů aplikován. Nelze se domáhat určení, že soud měl některý z institutů aplikovat, neboť na jejich použití není právní nárok.²³⁵ Jednotlivá ustanovení upravují konkrétní podmínky vydání těchto institutů, proto existuje několik alternativ, kdy vadné rozhodnutí může být předmětem přezkumu dovolacím soudem. Z toho plyne, že dovolání je tedy možno úspěšně uplatnit, pokud jedna z těchto zákonně stanovených podmínek nebyla naplněna. U tzv. prostého upuštění od potrestání půjde především o rozhodnutí ohledně zločinu nikoli přečinu, popřípadě bude absentovat lítost pachatele či snaha po nápravě.²³⁶ V případě mladistvého jsou podmínky formulovány částečně odlišně, proto může být dovolací důvod dán např. i tehdy, nebyla-li neznalost právních předpisů mladistvým omluvitelná.²³⁷

S ohledem na tento dovolací důvod je nutno uvést, že se jedná o speciální ustanovení ve vztahu k dovolacímu důvodu § 265b odst. 1 písm. g). Citovaný dovolací důvod směřuje k hmotněprávnímu přezkumu pouze vybraných rozhodnutí, proto by dovolání ohledně těchto rozhodnutí mělo být napadáno dovolacím důvodem písm. i) nikoli obecným písm. g).

4.11. § 265b odst. 1 písm. j)

Tento dovolací důvod je svojí povahou velmi podobný předchozímu dovolacímu důvodu. Opět směřuje proti rozhodnutím, pro jejichž vydání nebyly dány podmínky. V tomto případě jde o rozhodnutí o ochranném opatření. Jedná o speciální dovolací důvod ve vztahu k dovolacímu důvodu písm. g), přičemž uplatňování citovaného dovolacího důvodu je před Nejvyšším soudem spíše sporadické.²³⁸

Okruh ochranných opatření je vymezen v § 98 TZ. Ve vztahu k mladistvým máme zvláštní ochranné opatření, kterým je ochranná výchova upravená v § 22 ZSVM. Podmínky

---

²³⁵ DRAŠTÍK, Antonín. § 265b Důvody dovolání. In: DRAŠTÍK, Antonín, FENYK, Jaroslav a kolektiv. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer, 2017. [cit. 10. 12. 2020]. ISBN 978-80-7552-600-7. Dostupné z www.noveaspi.cz

²³⁶ ŠÁMAL, Pavel, PÚRY, František. § 265b Důvody dovolání. In: ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3172 [cit. 10. 12. 2020]. ISBN 978-80-7400-465-0. Dostupné z www.beck-online.cz

²³⁷ tamtéž

²³⁸ HRACHOVEC, Petr. Deset let dovolání podle trestního řádu, 2. část. *Bulletin advokacie* [online právní informační systém]. 2012, č. 3, s. 15 [cit. 22. 11. 2020]. ISSN 1210-6348. Dostupné z www.beck-online.cz

pro aplikaci ochranných opatření ohledně právnických osob upravují § 26 a 26a TOPO, nicméně nejedná se o žádný zvláštní druh ochranného opatření jako je tomu u mladistvých.

Co se týče jednotlivých případů, ve vztahu k ochrannému léčení, může být dovolací důvod naplněn např. tehdy, bylo-li uloženo ochranné léčení jiného zaměření, než jaké odpovídá nemoci osoby, které se toto ochranné léčení ukládá. Judikatura v tomto smyslu dovodila, že dovolací důvod je dán i tehdy chybí-li v rozhodnutí dostatečné zjištění, zda a jakého jednání, které by jinak bylo trestným činem, se měl obviněný dopustit.²³⁹ Na rozhodnutí o ochranném opatření je tedy kladen stejný nárok jako na rozhodnutí, kterým se rozhoduje o vině obviněného. V tomto ohledu je nutno připomenout názor zastávaný Nejvyšším soudem, že dovolací soud při posouzení vychází ze skutkových zjištění soudů nižších stupňů a nepřisluší mu přezkoumávat správnost samotného skutkového zjištění.²⁴⁰

Pokud jde o zvláštní druh ochranného opatření ohledně mladistvého, ochrannou výchovu, dovolání je možno úspěšně uplatnit např. v případě, pokud je o výchovu náležitě postaráno v jeho vlastní rodině nebo postačuje uložení vhodného výchovného opatření.²⁴¹

4.12. § 265b odst. 1 písm. k)

Další dovolací důvod míří k nápravě rozhodnutí, jehož výrok chybí nebo je neúplný. Jedná se tedy o nápravu chyby výroku nikoli odůvodnění. Chybu nebo neúplnost výroku proto nelze spatřovat v nedostatečném odůvodnění.

Chybějícím výrokem se rozumí výrok rozhodnutí, který měl soud povinnost učinit. Zpravidla tak půjde o případ souběžně podaného opravného prostředku více účastníky řízení, přičemž odvolací soud o některém opravném prostředku opomene rozhodnout.²⁴² Kromě těchto případů je dovolací důvod dán např. i tehdy, jestliže poškozený řádně a včas uplatnil nárok na náhradu škody a soud o tomto nároku nerozhodl.²⁴³ Naopak nelze za chybějící výrok považovat neexistenci výroku o uložení určitého druhu trestu, který soud neuložil vedle jiného trestu, ač by to připadalo v úvahu. Pokud by však byl uložený trest nepřipustný, lze se domáhat nápravy pomocí dovolacího důvodu § 265b odst. 1 písm. h).

---

²³⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 7. 2003, sp. zn. 7 Tdo 734/2003

²⁴⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 1. 2011, sp. zn. 7 Tdo 1567/2010

²⁴¹ ŠÁMAL, Pavel, PÚRY, František. § 265b Důvody dovolání. In: ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3172 [cit. 10. 12. 2020]. ISBN 978-80-7400-465-0. Dostupné z www.beck-online.cz

²⁴² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 9. 1999 sp. zn. 8 Tz 129/99, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2002, sp. zn. 7 Tdo 91/2002

²⁴³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 5. 2015, sp.zn. 8 Tdo 469/2015

Neúplný výrok je pak také takový výrok, který postrádá některou podstatnou náležitost stanovenou zákonem. Nicméně neúplný výrok neznámená nesprávný výrok. Takto se Nejvyšší soud vyslovil, když odmítl dovolání s námitkou ohledně výroku, který obsahoval nesprávnou dobu spáchání trestného činu.²⁴⁴ Obecně chybějící podstatnou náležitostí bylo např. u peněžitého trestu, jestliže soud nerozhodl o náhradním trestu ve smyslu § 69 odst. 1 TZ.²⁴⁵ Podobně, pokud výrok o vině obsahuje pouze popis skutku, avšak neobsahuje tzv. právní větu vyjadřující zákonné znaky obviněnému přisouzeného trestného činu.²⁴⁶ Z judikatury pak můžeme jako příklad neúplného výroku uvést výrok o uložení souhrnného trestu, jestliže soud neuloží trest za všechny sbíhající se trestné činy²⁴⁷ nebo opomene uložit trest propadnutí věci uložený dřívějším rozsudkem²⁴⁸. Za neúplný výrok však nelze považovat výrok odvolacího soudu, kterým vyhoví odvolání pouze částečně a ve zbylé části nerozhodne zamítavě. Je totiž nutno pamatovat, že odvolání tvoří jeden celek, a proto co do nevyhovění části odvolání, nelze výrok považovat za neúplný.²⁴⁹ Stejně tak se za neúplný výrok nepovažuje, není-li v něm výslovně uvedeno, že trestný čin byl spáchán ve spolupachatelství. Nejvyšší soud se vyjádřil, že oproti účastenství totiž nejde o zvláštní formu spáchání trestného činu, jehož absence ve výroku by měla za následek neúplnost tohoto výroku.²⁵⁰

Obecně k citovanému dovolacímu důvodu Nejvyšší soud uvedl, že rozhodujícím pro posouzení správnosti výroku je protokol o vyhlášení rozhodnutí, nikoli vyhotovení rozsudku.²⁵¹ Ve vztahu k písařským chybám a zjevným nesprávnostem ve vyhotovení rozsudku, byť by zakládaly nesprávnost výroku, není dovolání úspěšně uplatnitelné, neboť je možno zjednat nápravu postupem podle § 131 TŘ.²⁵²

---

²⁴⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 1. 2006, sp. zn. 5 Tdo 1620/2005

²⁴⁵ Novelou č. 333/2020 účinnou od 1. 10. 2020 došlo ke změně ustanovení § 69 TZ, který již pojem náhradního trestu odnětí svobody neobsahuje.

²⁴⁶ DRAŠTÍK, Antonín. § 265b Důvody dovolání. In: DRAŠTÍK, Antonín, FENYK, Jaroslav a kolektiv. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer, 2017. [cit. 11. 12. 2020]. ISBN 978-80-7552-600-7. Dostupné z www.noveaspi.cz

²⁴⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 3. 2015, sp. zn. 3 Tdo 247/2015-21

²⁴⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2016, sp.zn. 4 Tdo 559/2016

²⁴⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2006, sp.zn. 3 Tdo 640/2006, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 1. 2003, sp. zn. 7 Tdo 1079/2002, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2002, sp. zn. 3 Tdo 810/2002

²⁵⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 8. 2003, sp. zn. 5 Tdo 944/2003

²⁵¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2006, sp. zn. 11 Tdo 142/2006

²⁵² tamtéž

4.13. § 265b odst. 1 písm. l)

Poslední dovolací důvod uvedený v odst. 1 spočívá ve třech odlišných alternativách. První je rozhodnutí soudu o zamítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení podle § 265a odst. 2 písm. a) až g) TŘ, aniž by byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem. Druhá alternativa se od první liší v tom, že rozhodnutí bylo odmítnuto nikoli zamítnuto. A třetí alternativa nastává tehdy, byl-li opravný prostředek zamítnut, přestože v řízení mu předcházejícím byl dán některý z dovolacích důvod podle § 265b odst. 1 písm. a) až k).

První a druhý případ dovolání se zakládá na totožné podmínce. Odvolací soud zamítl či odmítl řádný opravný prostředek, aniž by byly splněny procesní podmínky, čímž znemožnil oprávněné osobě, aby byla věc meritorně přezkoumána, a tím zkrátil osobu oprávněnou na jejím právu přístupu k soudu druhého stupně.²⁵³ Tak tomu může být např. z důvodu, že bylo odvolání zamítnuto pro opožděnost, přestože bylo podáno včas²⁵⁴ nebo pokud bylo odvolání zamítnuto jako podané neoprávněnou osobou, ačkoli bylo podáno obhájcem v zastoupení obviněného.²⁵⁵ Za porušení procesních podmínek se také považuje odmítnutí z důvodu absence obsahových náležitostí, jestliže nebyl odvolatel řádně poučen nebo mu nebyl poskytnut čas k nápravě chyb odvolání.²⁵⁶

Třetí případ pak nastává, pokud odvolateli nebyl odepřen věcný přezkum rozhodnutí soudem druhého stupně, avšak soud neodstranil vady rozhodnutí či vady řízení spočívající v dovolacích důvodech § 265b odst. 1 písm. a) až k) TŘ. Pokud však existovaly důvody pro odmítnutí či zamítnutí odvolání a odvolací soud tedy nepřezkoumával rozhodnutí, dovolání není přípustné i přesto že rozhodnutí trpělo vadou podřaditelnou pod některý z dovolacích důvodů dle § 265b odst. 1 písm. a) až k) TŘ.²⁵⁷

Chystaná rekodifikace pak přidává další alternativu, která spočívá v tom, že řádnému opravnému prostředku nebylo plně vyhověno, ačkoli k tomu byly splněny procesní podmínky stanovené trestněprocesním zákonem pro takové rozhodnutí.²⁵⁸ Jedná se tedy o rozšíření

---

²⁵³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 11. 2002, sp. zn. 7 Tdo 916/2002

²⁵⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 11. 2002, sp. zn. 3 Tdo 932/2002

²⁵⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 8. 2002, sp. zn. 11 Tdo 504/2002

²⁵⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 8. 2002, sp. zn. 11 Tdo 423/2002, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 6. 2003, sp. zn. 5 Tdo 630/2003

²⁵⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 5 Tdo 1135/2003, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2003, sp. zn. 7 Tdo 1464/2003

²⁵⁸ Rekodifikace trestního práva procesního, dostupné z: <https://justice.cz/web/msp/rekodifikace-trestniho-prava-procesniho>

dovolacího důvodu na případy, kdy odvolací soud vyhověl odvolateli pouze z části, přestože pro takové rozhodnutí nebyly dány zákonné podmínky. Otázkou je, zda se bude moci této alternativy dovolávat také Nejvyšší státní zástupce. Vzhledem k výkladu v kapitole 4.8 a především rozhodnutí velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu²⁵⁹, se domnívám, že toto právo, jako část práva na spravedlivý proces, svědčí pouze obviněnému.

Stav, kdy je obviněnému znemožněno právo na přezkum odvolacím soudem je v rozporu s Úmluvou, která zakotvuje právo na přezkum rozhodnutí v trestních věcech. Na základě tohoto dovolacího důvodu se tak Nejvyšší soud dostává do pozice, kdy částečně napravuje porušení práva na spravedlivý proces. Domnívám se, že porušení práva na přezkum rozhodnutí v trestních věcech je natolik zásadní vadou řízení, že jeho zařazení mezi dovolací důvody je zcela adekvátní postavení mimořádného opravného prostředku. Ustanovení o přípustnosti dovolání ohledně nemeritorních rozhodnutí ve smyslu teorie práva a citovaný dovolací důvod proto dávají za určitých podmínek možnost procesním stranám podat dovolání proti rozhodnutím soudu druhého stupně, který se neprávem nezabýval meritem věci.

V tomto ohledu se nabízí úvaha, zda by snad dovolání ohledně znemožnění přístupu k opravnému prostředku nemělo svědčit pouze obviněnému, a to v souvislosti s již zmíněným rozhodnutím Nejvyššího soudu z roku 2019.²⁶⁰ Nejvyšší soud se v tomto rozhodnutí nechává slyšet, totožně jako Ústavní soud,²⁶¹ že námitka porušení práva na spravedlivý proces svědčí pouze obviněnému, nikoli státnímu zástupci, a proto se státní zástupce nemůže dovoláním domáhat porušení práva na spravedlivý proces v neprospěch obviněného. Jelikož právo na odvolání v trestních věcech vyplývá z čl. 2 odst. 1 protokolu č. 7 Úmluvy a jedná se o součást práva na spravedlivý proces, mohlo by se zdát, že dovolání je možno podat pouze pokud bylo odvolání odepřeno obviněnému, popřípadě státnímu zástupci, pokud odvolání podával ve prospěch obviněného. Úmluva však hovoří o právu na přezkum pouze ohledně „*rozhodnutí soudu, kterým uznal obviněného vinným z trestného činu*“. Domnívám se tedy, že pokud by šlo o situaci, kdy soud prvního stupně obviněného zproští a následně by podal státní zástupce odvolání v neprospěch obviněného, nejedná se o právo na přezkum ve smyslu práva na spravedlivý proces podle Úmluvy, ale pouze o „obyčejné“ právo. Tudíž rozhodnutí o odmítnutí či zamítnutí odvolání při nerespektování procesních podmínek by mohlo být dovolacím soudem přezkoumáno, i pokud by bylo podáno v neprospěch obviněného. Jiná situace však nastává, pokud byl obviněný uznán vinným. V takové situaci státní zástupce podá odvolání

---

²⁵⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 2019, sp. zn. 15 Tdo 1443/2018

²⁶⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 2019, sp. zn. 15 Tdo 1443/2018

²⁶¹ Nález Ústavního soudu ze dne 19. 2. 2019, sp. zn. I. ÚS 2832/18

opět v neprospěch a opět je toto odvolání bez splnění procesních podmínek odmítnuto či zamítnuto. Např. z důvodu, že odvolání v neprospěch obviněného, kterým se státní zástupce domáhá překvalifikování trestu, kterým byl obviněný uznán viným, bylo podáno opožděně, ačkoli bylo podáno včas. Otázkou v tomto případě je, zda může být takové rozhodnutí druhého stupně předmětem přezkumu dovolacího soudu. Rozhodnutí soudu prvního stupně vyslovilo obviněnému vinu, tudíž právo na odvolání, či přezkum v tomto případě podle Úmluvy a zásad spravedlivého procesu svědčí ve prospěch a k ochraně obviněného, avšak neznamená to, že možnost podat odvolání státním zástupcem v neprospěch obviněného je v rozporu s Úmluvou. Skutečnost, že trestní řád upravuje možnost odvolání státního zástupce v neprospěch obviněného, není vyjádřením práva na spravedlivý proces, ale vyjádřením vůle zákonodárce. V nastíněné situaci sice dochází k porušení procesních předpisů trestního řádu tím, že je státnímu zástupci odepřena možnost meritorního přezkumu rozhodnutí odvolacím soudem, avšak nedochází k porušení práva na spravedlivý proces, neboť právo na spravedlivý proces neslouží k ochraně státního zástupce, ale obviněného. Nejvyšší soud otázku spravedlivého procesu ve vztahu k tomuto dovolacímu důvodu neřešil, a proto zůstává otevřená. Osobně se přikláním k názoru, že by měl Nejvyšší soud zaujmout jednotný postoj ohledně možnosti podat dovolání státním zástupcem v neprospěch obviněného s odůvodněním porušení práva na spravedlivý proces, a to ve vztahu ke všem dovolacím důvodům. Jestliže se jednou Nejvyšší soud vyslovil ve vztahu k dovolacímu důvodu písm. g), že námitka porušení práva na spravedlivý proces může být v dovolání použita pouze ve prospěch obviněného, nevidím důvod, proč by stejný závěr neměl být zaujat ve vztahu k dovolacímu důvodu písm. l). Jako příklad je možno si představit situaci, kdy nejvyšší státní zástupce podá dovolání s námitkou opomenutých důkazů, tedy že nižší soudy neprovedly usvědčující důkaz navržený státním zástupcem a obviněný byl zproštěn. Na základě citovaného rozhodnutí Nejvyššího soudu je nutno takové dovolání odmítnout, neboť opomenuté důkazy jsou součástí tzv. extrémního nesouladu, potažmo práva na spravedlivý proces a toho se může dovolávat státní zástupce pouze ve prospěch obviněného.²⁶² Domnívám se, že podobně by měl Nejvyšší soud postupovat např. za situace, kdy odvolání státního zástupce proti rozhodnutí soudu, kterým byl obviněný uznán vinným ve smyslu čl. 2 odst. 1 Protokolu č. 7 Úmluvy, v neprospěch obviněného je zamítnuto pro opožděnost, ačkoli bylo podáno včas a následně na základě tohoto důvodu podá nejvyšší státní zástupce dovolání v neprospěch obviněného. Stejně jako opomenuté důkazy i právo na přezkum rozhodnutí o vině je součástí práva na spravedlivý proces a domnívám se

---

²⁶² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 2019, sp. zn. 15 Tdo 1443/2018

tedy, že takové dovolání by mělo být odmítnuto ze stejných důvodů. Pokud by Nejvyšší soud zaujal opačný postoj a ve vztahu ke každému dovolacímu důvodu bude tuto otázku řešit různě, měl by v daném rozhodnutí přesvědčivě zdůvodnit proč je rozdílný přístup možný a dostatečně se vypořádat s předchozím rozhodnutím, které stanoví opak. Vzhledem k zmíněnému rozhodnutí Nejvyššího soudu, rozhodnutím Ústavního soudu a především vzhledem k principům, na kterých právo na spravedlivý proces stojí, se přikláním ke sjednocení postoje v tom smyslu, že dovolání státního zástupce v těchto věcech není možné.

4.14. § 265b odst. 2

Konečně poslední a speciální dovolací důvod, který je možno podat pouze pokud byl obviněnému uložen trest odnětí svobody na doživotí. Oproti zbylým dovolacím důvodům, je tento důvod zvláštní tím, že není vázán na vadu rozhodnutí nebo řízení, ale je založen na druhu trestu. Trest odnětí svobody na doživotí se řadí mezi výjimečné tresty a jedná se o nejpřísnější trest, který může být obviněnému uložen. Z tohoto titulu je dovolací důvod zařazen do přezkumu dovolacím soudem.

Dovolatel přitom není nikterak limitován a dovolací důvod může podat společně s jinými dovolacími důvody nebo pouze samostatně. Avšak přestože je dovolací důvod vázán pouze na druh trestu, neznamená to, že může být dovolání podáno zcela bez konkretizace námitky, pouze s odkazem na druh trestu. I v tomto případě dovolání směřuje k nápravě vady rozhodnutí nebo řízení, a to ve vztahu právě k onomu speciálnímu druhu trestu. Jelikož zákon přesně rozsah přezkumu nestanovuje, lze v počátcích rozhodovací praxe dovolacího soudu nalézt názory, že je dovolacím důvodem dáno, aby Nejvyšší soud přezkoumal společně s výrokem o trestu i výrok o vině.²⁶³ Tento názor lze nalézt také v odborné literatuře, kde současně zaznívá, že je možno dovolacím důvodem napadat i některá skutková zjištění.²⁶⁴

Nejvyšší soud však následně ve svém rozhodnutí uvedl, že podstatou tohoto dovolacího důvodu je přezkoumání pouze toho, zda byly splněny všechny podmínky pro uložení tohoto trestu.²⁶⁵ Jedná se tedy pouze o hmotněprávní přezkum výroku o trestu. Tento přístup považuji za poměrně restriktivní, neboť pokud se dovolatel dovolává důvodu podle § 265b odst. 2 TŘ, soud přezkoumává dovolání pouze v rozsahu podmínek pro uložení trestu odnětí svobody na doživotí. Nesprávnost takto uloženého trestu však může spočívat např. ve špatném

---

²⁶³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 9. 2002, sp.zn. 11 Tdo 79/2002

²⁶⁴ ŠÁMAL, Pavel. K důvodu dovolání podle § 265b odst. 2 TrŘ. *Trestněprávní revue* [online právní informační systém]. 2003, č. 2, s. 60 [cit. 12. 12. 2020]. ISSN 1213-5313. Dostupné z www.beck-online.cz

²⁶⁵ Usnesení Velkého senátu Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2003, sp. zn. 15 Tdo 138/2003

hmotněprávním posouzení skutku, tedy že skutek měl být kvalifikován jako ublížení na zdraví s následkem smrti a nikoli vražda. V takovém případě musí dovolatel uvést také dovolací důvod § 265b odst. 1 písm. g) TŘ a nikoli pouze § 265b odst. 2 TŘ. Závěr, který zastává Nejvyšší soud je však potvrzen v návrhu chystané rekodifikace trestního řádu, který výslovně uvádí „Dovolání lze podat též tehdy, byl-li uložen trest odnětí svobody na doživotí, ačkoli pro jeho uložení nebyly splněny zákonné podmínky“²⁶⁶

Zároveň se Nejvyšší soud vyslovil, že při přezkumu vychází toliko ze skutkových zjištění, která učinily soudy nižší instance a nepřísluší mu přezkoumávat správnost skutkových zjištění.²⁶⁷ Tento názor pokládám již za částečně překonaný, a to s ohledem na současnou aplikační praxi Ústavního a Nejvyššího soudu ve věci tzv. extrémního nesouladu. Tato problematika byla řešena především ve vztahu k dovolacímu důvodu § 265b odst. 1 písm. g), a to z důvodu, že se jedná o nejčastěji podávaný dovolací důvod. Ačkoli jsem v kapitolách výše vyjádřil kritiku tohoto přístupu, domnívám se, že pokud je tento přístup aplikační praxí přijímán, měl by být užit napříč dovolacími důvody, nikoli selektivně. Nejvyšší soud se otázkou extrémního rozporu ve vztahu k tomuto dovolacímu důvodu nezabýval, avšak jsem toho názoru, že důvody, pro které je tento postup dán u jiných dovolacích důvodů, je dán i u tohoto dovolacího důvodu, neboť lze předpokládat, že i při zjišťování skutku na základě, kterého je následně obviněnému uložen trest odnětí svobody na doživotí, může dojít k extrémnímu nesouladu. Např. obviněný může být usvědčen na základě důkazu, který byl získán nezákonným postupem. Tedy i v případě citovaného dovolacího důvodu by měl být Nejvyšší soud povinen v určité míře přezkoumávat správnost skutkového zjištění a neomezovat se pouze na hmotněprávní přezkum. V opačném případě by Nejvyšší soud dle Ústavního soudu porušil právo obviněného na spravedlivý proces.

V této souvislosti lze spatřovat, že přezkum dovolacího důvodu Nejvyšším soudem před vydáním výše uvedeného rozhodnutí byl v souladu s právem na spravedlivý proces. Nicméně rozhodnutí argument spravedlivého procesu nezohledňovalo a převážil tak názor o hmotněprávním posouzení výroku o trestu.

---

²⁶⁶ Rekodifikace trestního práva procesního, dostupné z: <https://justice.cz/web/msp/rekodifikace-trestniho-prava-procesniho>

²⁶⁷ tamtéž

5. Dovolací řízení

5.1. Podání dovolání

Stejně jako dovolací důvody a přípustnost dovolání, i okruh osob oprávněných podat dovolání je užší, než je tomu u řádných opravných prostředků. Oproti odvolání nemůže podat dovolání poškozený, zúčastněné osoby²⁶⁸ nebo osoby se samostatným obhajovacím právem. Právo podat dovolání jako mimořádný opravný prostředek proto přísluší pouze nejdůležitějším subjektům trestního řízení, kterými jsou obviněný a státní zástupce, resp. nejvyšší státní zástupce.²⁶⁹ Novela č. 315/2019 Sb. účinná od 1. 12. 2019 rozšířila okruh oprávněných osob uvedených v § 265d TŘ o příslušný orgán Úřadu evropského žalobce, čímž došlo k zajištění kompatibility trestního řádu s předpisy Evropské unie. Novela reaguje na zřízení nového evropského orgánu, kterým je právě Úřad evropského žalobce, jež bude mít pravomoc vyšetřovat a stíhat pachatele trestných činů poškozujících finanční zájmy Evropské unie.²⁷⁰ Ve vztahu k mladistvému je pak úprava odlišná a mezi oprávněné osoby se řadí také příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí.²⁷¹

Nutno poznamenat, že podání dovolání je právem, nikoli povinností. Nejvyšší státní zástupce má právo z vlastního rozhodnutí či na návrh krajského nebo vrchního státního zástupce podat dovolání jak ve prospěch, tak neprospěch obviněného. Obviněný má pak právo podat dovolání pouze ve svůj prospěch a vždy pouze prostřednictvím obhájce. Tato podmínka má zaručovat kvalifikovanost podání. Není proto ani možné, aby obhájce učinil dovolání prostřednictvím koncipienta.²⁷² Avšak je otázkou, na kolik je tento argument uplatnitelný v případě, kdy je obviněný osobou znalou práva. Domnívám se, že by bylo vhodné sjednotit úpravu s civilním řízením, kde dovolatel s právnickým vzděláním nemusí dovolání podat prostřednictvím obhájce, resp. advokáta.²⁷³ Na druhou stranu nutno uvést, že trestní řízení má oproti civilnímu řízení specifické postavení a role obhájce proto není stejná jako role advokáta

---

²⁶⁸ Chystaná rekodifikace počítá s možností zúčastněné osoby podat dovolání do výroku, který se jí bezprostřední dotýká

Srov. Rekodifikace trestního práva procesního, dostupné z: <https://justice.cz/web/msp/rekodifikace-trestniho-prava-procesniho>

²⁶⁹ DRAŠTÍK, Antonín. § 265d Oprávněné osoby. In: DRAŠTÍK, Antonín, FENYK, Jaroslav a kolektiv. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer, 2017. [cit. 12. 12. 2020]. ISBN 978-80-7552-600-7. Dostupné z www.noveaspi.cz

²⁷⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 315/2019 Sb.

²⁷¹ § 72 odst. 1 ZSVM

²⁷² DRAŠTÍK, Antonín. § 265d Oprávněné osoby. In: DRAŠTÍK, Antonín, FENYK, Jaroslav a kolektiv. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer, 2017. [cit. 12. 12. 2020]. ISBN 978-80-7552-600-7. Dostupné z www.noveaspi.cz

²⁷³ § 241 odst. 2 písm. a) zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

v civilním řízení. Ani připravovaná rekodifikace v současném znění nepočítá s výjimkou v případě osoby s právním vzděláním.²⁷⁴ Za současně platné úpravy je nutno dovolání podané neoprávněnou osobou odmítnout. Je-li obviněným zasláno podání označené jako dovolání, tj. je podáno nikoli prostřednictvím obhájce, pak se za dovolání nepovažuje. Ve vztahu k takovému podání a podání osob, které ve prospěch obviněného mohou podat odvolání, se uplatní postup podle § 265d odst. 2 TŘ.

Samotné dovolání musí podle trestního řádu splňovat určité povinné obsahové náležitosti. Jedná se o obecné náležitosti podání podle § 59 odst. 3 TŘ a o zvláštní obsahové náležitosti uvedené v § 265f TŘ. V dovolání proto nesmí chybět určení soudu, kterému je dovolání určeno, označení osoby dovolatele, podpis, datum sepsání, rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje, spisová značka předmětného rozhodnutí soudu prvního a druhého stupně, účel dovolání, co dovoláním dovolatel sleduje, označení výroku, který napadá a v jakém rozsahu jej napadá, uvedení dovolacího důvodu jak ve formálním, tak materiálním smyslu,²⁷⁵ a zda je dovolání činěno ve prospěch nebo neprospěch obviněného. Je to právě obsah dovolání, který stanovuje rozsah přezkumu rozhodnutí dovolacím soudem, a proto by měl dovolatel jednotlivým náležitostem věnovat zvýšenou pozornost. V případě, že dovolání některé obsahové náležitosti postrádá, vyzve předseda senátu soudu prvního stupně dovolatele, aby zjednal nápravu ve lhůtě 14 dnů.²⁷⁶ Obecně je však možno měnit obsah dovolání pouze ve lhůtě k podání dovolání, tedy ve lhůtě 2 měsíců.²⁷⁷

Ačkoli dovolacím soudem je Nejvyšší soud, dovolání se podává u soudu prvního stupně, který ve věci rozhodoval. Lhůta k podání činí 2 měsíce a její běh počíná doručením rozhodnutí soudu druhého stupně, přičemž pro dovolání platí obecná pravidla pro počítání lhůt uvedená v § 60 TŘ.²⁷⁸ V případě, že se rozhodnutí doručuje více osobám, tedy např. obviněnému i jeho obhájci, Nejvyšší soud dovodil, že lhůta počíná běžet od doručení posledního z nich.²⁷⁹

Jakmile je dovolání podáno, zákon upravuje podmínky, za kterých je možno vzít dovolání zpět. Dovolání je možno vzít zpět do doby, než se Nejvyšší soud odebere k závěrečné

---

²⁷⁴ Rekodifikace trestního práva procesního, dostupné z: <https://justice.cz/web/msp/rekodifikace-trestniho-prava-procesniho>

²⁷⁵ Jak bylo vysvětleno v kapitole 4 zabývající se dovolacími důvody

²⁷⁶ § 265h odst. 1 TŘ

²⁷⁷ § 265f odst. 2 TŘ

²⁷⁸ ŠÁMAL, Pavel, PÚRY, František. § 265e Lhůta a místo podání. In: ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3217 [cit. 12. 12. 2020]. ISBN 978-80-7400-465-0. Dostupné z www.beck-online.cz

²⁷⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 5. 2004, sp. zn. 11 Tdo 509/2004

poradě, přičemž musí být učiněno ve formě podání podle § 59 odst. 1 TŘ, přičemž vůle dovolatele vzít dovolání zpět musí být v podání výslovně uvedena. V případě, že je dovolání vzato zpět pouze částečně, nejedná se o zpětvzetí, ale na takový úkon se pohlíží jako na změnu obsahu dovolání. Oproti podání dovolání, které lze podat pouze prostřednictvím obhájce, je možné, aby zpětvzetí dovolání učinil dovolatel sám, nikoli prostřednictvím obhájce.²⁸⁰ Speciální úprava je pak ve vztahu ke zpětvzetí dovolání podaného ve prospěch obviněného nejvyšším státním zástupcem. Pokud v takovém případě obviněný prohlásí, že trvá na pokračování řízení, Nejvyšší soud vezme zpětvzetí na vědomí a současně dalším výrokem tohoto usnesení rozhodne, že se v řízení pokračuje, a to v takovém rozsahu, jako by dovolání podal sám obviněný.²⁸¹

Jak již bylo zmíněno výše, dovolacím soudem je Nejvyšší soud, avšak některé úkony v dovolacím řízení jsou vyhrazeny soudu prvního stupně. Jeho úlohou je především přezkoumání dovolání po obsahové stránce a v případě nedostatků dovolání vyzvat dovolatele k nápravě vad. Soud prvního stupně tedy nepřezkoumává přípustnost či důvodnost dovolání a nerozhoduje v merituu věci. Pokud soud prvního stupně zjistí obsahovou vadu dovolání a dovolatel ji přes výzvu včas nenapraví, dovolání předloží Nejvyššímu soudu, který podle § 265 odst. 1 písm. d) TŘ odmítne.²⁸²

Nejvyšší soud rozhoduje o dovolání v senátech složených z předsedy senátu a dvou soudců, přičemž na rozhodování Nejvyššího soudu se nikterak nepodílí laičtí přísedící. Pokud senát při rozhodování dospěje k právnímu názoru, který je odlišný od již dříve vyjádřeného názoru Nejvyššího soudu, předloží věc k rozhodnutí velkému senátu, skládajícího se z 9 soudců. V zájmu jednotného rozhodování pak může velký senát, popřípadě předseda Nejvyššího soudu a předseda kolegia navrhnout trestnímu kolegiu vydání stanoviska.²⁸³ Nejvyšší soud tak sehrává jedinečnou úlohu v systému obecných soudů, neboť se do popředí dostává širší účel opravného řízení, který vede k zajišťování jednoty a zákonnosti rozhodování soudů.

Samotné rozhodování Nejvyššího soudu o dovolání se koná ve veřejném nebo neveřejném zasedání. Zákon uvádí, že Nejvyšší soud rozhoduje ve veřejném zasedání, není-li důvod pro rozhodnutí v neveřejném zasedání podle § 265r odst. 1 TŘ. Úprava veřejného

---

²⁸⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze 16. 5. 2007, sp. zn. 11 Tdo 494/2007

²⁸¹ DRAŠTÍK, Antonín. § 265g Zpětvzetí dovolání. In: DRAŠTÍK, Antonín, FENYK, Jaroslav a kolektiv. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer, 2017. [cit. 18. 12. 2020]. ISBN 978-80-7552-600-7. Dostupné z www.noveaspi.cz

²⁸² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 5. 2003, sp. zn. 7 Tdo 541/2003

²⁸³ § 21 odst. 1 ZSS

zasedání je ve vztahu k dovolání speciální. Oproti obecné úpravě je proto např. nutná účast státního zástupce nejvyššího státního zástupitelství u veřejného jednání. V rámci přípravy veřejného zasedání zasílá předseda senátu dovolacího soudu obviněnému, nejvyššímu státnímu zástupci, obhájci a podle povahy věci i dalším osobám, o kterých to stanoví zákon,²⁸⁴ vyzoomění o čase a místě konání veřejného zasedání. Samotné jednání pak probíhá podle obecných pravidel podle § 232 – 238 TŘ. Dovolací soud podle § 265r odst. 7 TŘ zásadně neprovádí důkazy. Jedná se o ustanovení, které zdůrazňuje smysl dovolání, jako prostředku hmotněprávního přezkumu rozhodnutí, nikoli přezkumu skutkových zjištění. Nejčastěji však Nejvyšší soud rozhoduje v neveřejném zasedání, které je možno uskutečnit, jestliže odmítá dovolání podle § 265i TŘ, ruší napadené rozhodnutí podle § 265k TŘ a přikazuje věc k novému projednání a rozhodnutí podle § 265l odst. 1 a 2 TŘ, je-li zřejmé, že vadu nelze odstranit ve veřejném zasedání nebo o jiných rozhodnutích souhlasí-li s projednáním v neveřejném zasedání obviněný a nejvyšší státní zástupce, popřípadě příslušný orgán Úřadu evropského veřejného žalobce.

5.2. Rozhodnutí o dovolání

Nejvyšší soud o dovolání rozhoduje několika způsoby, mezi něž patří odmítnutí, zamítnutí pro nedůvodnost, zrušení části nebo celého rozhodnutí, kasační rozhodnutí, čímž se rozumí zrušení části rozhodnutí nebo celého rozhodnutí a současně přikázání věci k novému projednání a rozhodnutí soudu prvního nebo druhého stupně, popřípadě státnímu zástupci a konečně apelační rozhodnutí, kdy po zrušení rozhodnutí napadeného dovoláním Nejvyšší soud ve věci sám rozhodne.

Předtím než Nejvyšší soud přistoupí k meritornímu přezkumu, musí zkoumat, zda jsou naplněny důvody pro odmítnutí dovolání. Jedná se především o formální důvody spočívající v nesplnění některé zákonné náležitosti dovolání. Prvním z důvodů pro odmítnutí je, že dovolání není přípustné, tedy bylo podáno dovolání proti rozhodnutí, které není uvedeno v § 265a TŘ. Nutno pamatovat, že jako nepřípustné se odmítne také dovolání v neprospěch obviněného, který zemřel, nebo pokud se na čin spáchaný vztahuje abolicie prezidenta republiky.²⁸⁵ O problematice nepřípustnosti dovolání bylo podrobně pojednáno v kapitole 3. Dalším důvodem pro odmítnutí je pak, skutečnost že dovolání bylo podáno z jiného důvodu

---

²⁸⁴ Např. příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí dle § 64 odst. 2 SZM

²⁸⁵ ŠÁMAL, Pavel, PÚRY, František. § 265i Odmítnutí dovolání, rozsah přezkumné činnosti. In: ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3242 [cit. 6. 2. 2021]. ISBN 978-80-7400-465-0. Dostupné z www.beck-online.cz

než, který je uveden v § 265b TŘ. Dovolatel musí v dovolání uvést důvody podřaditelné pod některý ze zákoných důvodů a zároveň uvést odkaz na zákonný dovolací důvod. V pořadí další důvod pro odmítnutí dovolání je naplněn za situace, bylo-li dovolání podáno opožděně, osobou neoprávněnou nebo osobou, která vzala dovolání zpět. Na tomto místě je nutno upozornit, že v případě, kdy dovolání podá osoba neoprávněná, avšak jedná se o osobu, která by mohla podat ve prospěch obviněného odvolání, Nejvyšší soud postupuje podle § 265d odst. 2 TŘ, tedy zašle dovolání příslušnému soudu jako návrh na obnovu řízení nebo ministru spravedlnosti jako podnět ke stížnosti pro porušení zákona. Ve vztahu k ostatním neoprávněným osobám, Nejvyšší soud dovolání odmítne. Jako další důvody pro odmítnutí dovolání uvádí trestní řád nesplnění obsahových náležitostí, neopodstatněnost dovolání a jeli zřejmé, že projednání dovolání by nemohlo zásadně ovlivnit postavení obviněného a otázka, která má být z podnětu dovolání řešena, není po právní stránce zásadního významu.

V případě, že je dán důvod odmítnutí dovolání, Nejvyšší soud přistoupí k přezkumu zákonnosti a odůvodněnosti rozhodnutí. Tento přezkum je zákonodárcem omezen, a to pouze na výroky rozhodnutí, které jsou dovoláním napadány, na konkrétní důvody, kterými je rozhodnutí napadáno a jen na osobu ohledně, které je dovolání podáno.²⁸⁶ Pokud by však jiný výrok než ten, který dovolatel napadá, mohl mít vliv na správnost napadaného výroku, Nejvyšší soud je povinen přezkoumat i tento výrok.²⁸⁷ Dále zákonodárce rozšiřuje omezený přezkum, bylo-li dovolání podáno pouze do výroku o vině. V tomto případě má Nejvyšší soud povinnost přezkoumat také výrok o trestu a další výroky, které mají podklad ve výroku o vině.²⁸⁸ Konečně posledním rozšířením omezeného přezkumu je užití zásady *beneficium cohaesionis*.²⁸⁹

Pokud Nejvyšší soud na základě výše popsaného přezkumu dojde k závěru, že je dovolání nedůvodné, tedy, že neshledal vytýkané vady, dovolání zamítne podle § 265j TŘ. Pokud však Nejvyšší soud tvrzenou vadu shledá, rozhodne o zrušení napadaného rozhodnutí, jeho oddělitelné části nebo řízení či jeho vadné části podle § 265k odst. 1 TŘ. Nejvyšší soud podle zákona ruší pouze část rozhodnutí či řízení, která byla napadána a shledána vadnou, pokud je možno ji oddělit od zbylé části rozhodnutí či řízení. To však neplatí, pokud je dán zákonný důvod pro zrušení i dalších částí rozhodnutí. Tyto důvody souvisí s rozšířeným rozsahem přezkumu, jak bylo popsáno výše. Nejvyšší soud proto musí společně s vadným

---

²⁸⁶ DRAŠTÍK, Antonín. § 265i Odmítnutí dovolání a rozsah přezkumné činnosti. In: DRAŠTÍK, Antonín, FENYK, Jaroslav a kolektiv. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer, 2017. [cit. 6. 2. 2021]. ISBN 978-80-7552-600-7. Dostupné z www.noveaspi.cz

²⁸⁷ § 265i odst. 3 TŘ

²⁸⁸ § 265i odst. 4 TŘ

²⁸⁹ § 265k odst. 2 TŘ ve spojení s § 261 TŘ

výrokem o vině zrušit i výrok o trestu, jakož i další výroky, které mají ve výroku o vině svůj podklad, a další rozhodnutí, které na zrušený výrok navazují. Dále má Nejvyšší soud povinnost zrušit i rozhodnutí týkající se jiných osob než těch, ohledně kterých bylo dovolání podáno, a to v souladu se zásadou *beneficium cohaesionis*.²⁹⁰

K nápravě vady rozhodnutí zpravidla nepostačuje pouze zrušení jeho částí, ale zpravidla je nutno přikázat věc soudu nižšího stupně k novému projednání a rozhodnutí ve věci. Jedná se o uplatnění zásady kasace, kdy Nejvyšší soud ve věci nerozhoduje a rozhodnutí pouze zrušuje. Nejvyšší soud po zrušení přikáže věc tomu orgánu, který vadu zapříčinil. Bude se tedy jednat o soud prvního stupně, druhého stupně nebo státního zástupce.²⁹¹ Nejvyšší soud přikáže věc příslušnému orgánu k rozhodnutí bez toho, aby rozhodnutí nejprve zrušil, také tehdy, jestliže některý výrok chybí nebo je neúplný.²⁹² Přičemž podle zákona může Nejvyšší soud při přikázání věci nařídit, aby věc rozhodl jiný senát či aby jej rozhodl v jiném složení nebo dokonce, aby rozhodl jiný soud. Půjde především o situaci, kdy je pochybnost o nepodjatosti soudce.²⁹³

Po přikázání věci je soud nižšího stupně vázán právním názorem Nejvyššího soudu a je povinen provést úkony a doplnění, jejichž provedení Nejvyšší soud nařídil. Zároveň trestní řád výslovně uvádí zákaz porušení zásady *reformatio in peius*.²⁹⁴ To v důsledku znamená, že bylo-li zrušeno rozhodnutí na základě dovolání ve prospěch obviněného, nemůže rozhodnutím v řízení po přikázání věci dojít ke zhoršení postavení obviněného. Neznamená to, že by však obviněný nemohl být znovu uznán vinným.

Nejvyšší soud rozhoduje, mimo případy odmítnutí dovolání, převážně formou kasace, avšak výjimečně se při rozhodování dovolacího soudu uplatní i apelační princip.²⁹⁵ Rozhodování Nejvyššího soudu v meritu věci je trestním řádem omezeno, což je odůvodněno zájmem na zachování zásady bezprostřednosti a ústnosti.²⁹⁶ Je tomu tak proto, že Nejvyšší soud

---

²⁹⁰ tamtéž

²⁹¹ DRAŠTÍK, Antonín. § 265I Přikázání věci k novému projednání a rozhodnutí. In: DRAŠTÍK, Antonín, FENYK, Jaroslav a kolektiv. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. [cit. 6. 2. 2021]. ISBN 978-80-7552-600-7. Dostupné z www.noveaspi.cz

²⁹² § 265I odst. 2 TŘ

²⁹³ ŠÁMAL, Pavel, PÚRY, František. § 265I Přikázání věci k novému projednání a rozhodnutí. In: ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3268 [cit. 6. 2. 2021]. ISBN 978-80-7400-465-0. Dostupné z www.beck-online.cz

²⁹⁴ § 265s odst. 2 TŘ

²⁹⁵ Za rok 2019 rozhodl Nejvyšší soud na základě § 265m TŘ pouze 3x a v roce 2018 1x. Čísla vychází z informací poskytnutých Nejvyšším soudem na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

²⁹⁶ ŠÁMAL, Pavel, PÚRY, František. § 265m Rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci. In: ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3273 [cit. 6. 2. 2021]. ISBN 978-80-7400-465-0. Dostupné z www.beck-online.cz

zásadně neprovádí důkazy a vychází ze skutkového stavu zjištěného soudy nižších stupňů. Nejvyšší soud proto meritorně rozhodne tehdy, nejsou-li o zjištěném skutkovém stavu důvodné pochybnosti a není třeba věc přikázat příslušnému orgánu k novému projednání. Meritorní rozhodnutí dovolacího soudu je fakultativní a pouze pokud jej zákon nevyklučuje. Podle trestního řádu nesmí Nejvyšší soud sám rozhodnutím uznat obviněného vinným činem, pro nějž byl napadeným rozhodnutím obžaloby zproštěn nebo pro nějž bylo trestní stíhání zastaveno,²⁹⁷ uznat obviněného vinným těžším trestným činem, než jakým mohl být uznán vinným napadeným rozsudkem²⁹⁸ a uložit obviněnému výjimečný trest odnětí svobody nad dvacet až do třiceti let nebo trest odnětí svobody na doživotí, pokud mu takový trest nebyl uložen napadeným rozhodnutím²⁹⁹. Zákonodárce tedy zcela jasně preferuje kasační rozhodování Nejvyššího soudu, přičemž rozhodovací praxe Nejvyššího soudu tento úmysl naplňuje. Přestože zákon výslovně neuvádí možnost Nejvyššího soudu rozhodnout v meritu věci bez zrušení rozhodnutí či jeho části, je logickým argumentu a maiori ad minus možné, aby dovolací soud sám rozhodl o chybějícím nebo neúplném výroku.³⁰⁰ Závěrem nutno dodat, že stejně jako soud odvolací i dovolací soud je vázán zásadou zákazu reformatio in peius, a proto rozhodnutím o dovolání může být zhoršeno postavení obviněného pouze, bylo-li dovolání podáno v jeho neprospěch.³⁰¹

---

²⁹⁷ § 265m odst. 1 písm. a) TŘ

²⁹⁸ § 265m odst. 1 písm. b) TŘ

²⁹⁹ § 265m odst. 1 písm. c) TŘ

³⁰⁰ ŠÁMAL, Pavel, PÚRY, František. § 265m Rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci. In: ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3273 [cit. 6. 2. 2021]. ISBN 978-80-7400-465-0. Dostupné z www.beck-online.cz

³⁰¹ § 265p odst. 1 TŘ

6. Závěr

Cílem této práce bylo poskytnout čtenáři hlubší rozbor dovolacích důvodů se zaměřením na dovolací důvod § 265b odst. 1 písm. g) TŘ, potažmo problematiku tzv. extrémního nesouladu. Stěžejní část práce byla zasazena do kontextu celého institutu dovolání, a proto bylo věnováno několik převážně popisných kapitol také obecné charakteristice dovolání a dovolacímu řízení, které byly zaměřeny pouze na vymezení základních rysů dovolání.

Předmětem rozboru byly jednotlivé dovolací důvody, přičemž záměrem rozboru bylo poukázat na problematické části právní úpravy nebo rozhodovací praxe Nejvyššího či Ústavního soudu a vyvodit z toho závěry. Níže jsem vybral nejkritičtější body a z nich vyplývající závěry.

Prvním a nejzávažnějším bodem je otázka tzv. extrémního nesouladu. Domnívám se, že povinnost Nejvyššího soudu přezkoumávat některá skutková zjištění z důvodu tzv. extrémního nesouladu, nevychází ze systematiky právní úpravy dovolání, jak ji stanovil zákonodárce. Jak bylo popsáno v podkapitole věnující se této problematice, ESLP se několikrát vyslovil, že uplatňování práva na spravedlivý proces je nutno chápat v kontextu celého trestního řízení nikoli jednotlivě vůči dílčím částem řízení. Domnívám se, že existuje-li v českém trestním řízení odvolání jako obecný opravný prostředek a následně ústavní stížnost, není nutné pro zachování práva na spravedlivý proces, aby Nejvyšší soud nad rámec zákonného vymezení dovolacích důvodů přezkoumával dodržování práva na spravedlivý proces, v případě tzv. extrémního nesouladu, před soudy nižší instance. V tomto ohledu je však obtížné přemýšlet *de lege ferenda*, neboť Ústavní soud může nadále setrvat na svém stanovisku i pokud bude do trestního řádu přidán např. zvláštní důvod pro odmítnutí dovolání, jestliže se dovolatel domáhá přezkumu skutkových zjištění.

Druhým závažným bodem je otázka, jak by měl Nejvyšší soud postupovat v případech, kdy se nejvyšší státní zástupce dovolává porušení práva na spravedlivý proces v neprospěch obviněného. Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí z roku 2019 ve vztahu k tzv. extrémnímu nesouladu uvedl, že se jedná o problematiku práva na spravedlivý proces a toto právo svědčí pouze obviněnému, tudíž se jej nelze dovolávat v jeho neprospěch. Ovšem je otázkou, zda by tak měl Nejvyšší soud postupovat i v jiných případech, kdy se protíná právo na spravedlivý proces s „obyčejným“ právem. Jedná se např. o situaci, kdy byl obviněný rozsudkem shledán vinným a byl mu uložen trest. Proti tomuto rozsudku podá státní zástupce odvolání, přičemž je odmítnuto pro opožděnost, přestože je podáno včas. Nejvyšší státní zástupce proto podá dovolání podle § 265b odst. 1 písm. l) TŘ. Měl by Nejvyšší soud takové dovolání odmítnout?

Domnívám se, že ano, neboť právo na odvolání proti rozhodnutí o vině a trestu je dle EÚLP součástí práva na spravedlivý proces. Pokud se Nejvyšší soud jednou vyslovil, že porušení práva na spravedlivý proces se může dovolatel domáhat pouze ve prospěch obviněného, měl by na tomto názoru setrvat i v ostatních případech.

Obecně však považuji právní úpravu dovolání za komplexní a bez výrazně problematických částí. Obsáhlá judikatura Nejvyššího soudu jednotlivá ustanovení podrobně rozvádí a slouží tak jako výkladové vodítko. Z tohoto důvodu se domnívám, že současná právní úprava dovolání nezakládá, kromě výše uvedeného, závažnější interpretační problémy.

7. Seznam použitých zkratk

TŘ	zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů
TZ	zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
ZSVM	zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věci mládeže a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
TOPO	zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů
ZSS	zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů
LZPS	usnesení č. 2/1993 Sb., předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky
Ústava	ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
Úmluva	sdělení č. 209/1992 Sb. federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících
Nejvyšší soud	Nejvyšší soud České republiky
Ústavní soud	Ústavní soud České republiky

8. Seznam použitých zdrojů

Seznam použité knižní literatury

CÍSAŘOVÁ, Dagmar, FENYK, Jaroslav a kolektiv. *Trestní právo procesní*. 7. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 9788075983060

DRAŠTÍK, Antonín, FENYK, Jaroslav a kolektiv. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-600-7. Dostupné z www.noveaspi.cz

KMEC, Jiří, KOSAŘ, David, KRATOCHVÍL, Jan, BOBEK, Michal. *Evropská úmluva o lidských právech* [online právní informační systém]. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-365-3. Dostupné z www.beck-online.cz

JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní*. Vyd. 5. Praha: Leges, 2018. ISBN 9788075022783

SEKVARD, Ondřej. *Dovolání*. Praha: Orac, 2004, s. 49. Knihovnička Orac. ISBN 80-86199-53-3.

ŠÁMAL, Pavel. *Opravné prostředky v trestním řízení. Stížnost pro porušení zákona. Obnova řízení*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 1999. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 8071792497

ŠÁMAL, Pavel, MUSIL, Jan, KUČHTA, Josef a kol. *Trestní právo procesní*. 4. přeprac. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-496-4

ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář* [online právní informační systém]. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-465-0. Dostupné z www.beck-online.cz

Seznam použité časopisecké literatury

BAXA, Josef. Reforma trestního řízení - geneze jejího vzniku a její cíle. *Bulletin advokacie* [online právní informační systém]. 2001, č. 11-12, s. 12-22. ISSN 1210-6348. Dostupné z www.beck-online.cz

BOBEK, Jaroslav. Ještě k dovolání v trestním řízení. *Bulletin advokacie* [online právní informační systém]. 2007, č. 4, s. 54-56. ISSN 1210-6348. Dostupné z www.beck-online.cz

ENGELMANN, Jan. Trestní zákoník, trestní řád. *Poradce*. 2019, č. 5-7, s. 10-768. ISSN 1211-2437

HANUŠ, Libor. Může ústavní imperativ ochrany práv založit kompetenci soudu? [K dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) TrŘ]. *Trestněprávní revue* [online právní informační systém]. 2008, č. 1, s. 1-8. ISSN 1213-5313. Dostupné z www.beck-online.cz

HRACHOVEC, Petr. Dovolání v trestním řízení – první rok v praxi. *Bulletin advokacie* [online právní informační systém]. 2003, č. 5, s. 7-20. ISSN 1210-6348. Dostupné z www.beck-online.cz

HRACHOVEC, Petr. Pátý rok dovolání podle trestního řádu. *Bulletin advokacie* [online právní informační systém]. 2006, č. 11-12, s. 24-36. ISSN 1210-6348. Dostupné z www.beck-online.cz

HRACHOVEC, Petr. Deset let dovolání podle trestního řádu, 1. část. *Bulletin advokacie* [online právní informační systém]. 2012, č. 1-2, s. 17-24. ISSN 1210-6348. Dostupné z www.beck-online.cz

HRACHOVEC, Petr. Deset let dovolání podle trestního řádu, 2. část. *Bulletin advokacie* [online právní informační systém]. 2012, č. 3, s. 15. ISSN 1210-6348. Dostupné z www.beck-online.cz

MALENOVSKÝ, Radek. Výklad ust. § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu ve většinové rozhodovací praxi Nejvyššího soudu pohledem ústavně zaručených základních práv a svobod. *Trestněprávní revue* [online právní informační systém], 2007, č. 2, s. 44–52. ISSN 1213-5313. Dostupné z www.beck-online.cz

MALENOVSKÝ, Radek. Ještě jednou k dovolacímu důvodu dle § 265b odst. 1 písm. g) TrŘ. *Trestněprávní revue* [online právní informační systém], 2008, č. 6, s. 176-185) ISSN 1213-5313. Dostupné z www.beck-online.cz

PÚRY, František. Několik prvních zkušeností s dovoláním v trestním řízení. *Právní rozhledy* [online právní informační systém]. 2003, č. 7, s. 349 – 353. ISSN 1210-6410. Dostupné z www.beck-online.cz

ŠÁMAL, Pavel. Dovolání - nový mimořádný opravný prostředek v trestním řízení. *Bulletin advokacie* [online právní informační systém]. 2001, č. 11-12, s. 103-124. ISSN 1210-6348. Dostupné z www.beck-online.cz

ŠÁMAL, Pavel. K důvodu dovolání podle § 265b odst. 2 TrŘ. *Trestněprávní revue* [online právní informační systém]. 2003, č. 2, s. 60 ISSN 1213-5313. Dostupné z www.beck-online.cz

Seznam použitých právních předpisů

zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věci mládeže a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů

usnesení č. 2/1993 Sb., předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky

ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

sdělení č. 209/1992 Sb. federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících

zákon č. 265/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 315/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

zákon č. 519/1991, kterým se mění a doplňuje občanský soudní řád a notářský řád

zákon č. 99/1963, občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Seznam použité judikatury

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 8. 1991, sp. zn. 11 Tz 53/91

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 11. 1996, sp. zn. 2 Tzn 187/96

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 9. 1999 sp. zn. 7 Nd 310/99

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 9. 1999 sp. zn. 8 Tz 129/99

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 7. 2002, sp. zn. 7 Tdo 421/2002

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 2. 2002, sp.zn. 6 Tdo 576/2002

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 7. 2002, sp. zn. 11 Tdo 291/2002

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2002, sp. zn. 3 Tdo 2/2002

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 11. 2002, sp.zn 11 Tdo 636/2002

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 8. 2002, sp. zn. 7 Tdo 528/2002

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 7. 2002, sp. zn. 6 Tdo 142/2002

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 8. 2002, sp. zn. 7 Tdo 528/2002

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 7. 2002, sp. zn. 7 Tdo 421/2002

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2002, sp. zn. 5 Tdo 1058/2002

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. října 2002, sp. zn. 5 Tdo 785/2002

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2002, sp. zn. 5 Tdo 547/2002

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. září 2002, sp. zn. 7 Tdo 686/2002

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. října 2002, sp. zn. 5 Tdo 775/2002

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 11. 2002, sp. zn. 5 Tdo 933/2002

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 4. 2002, sp. zn. 3 Tdo 68/2002

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 7. 2002, sp. zn. 7 Tdo 356/2002

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 9. 2002, sp. zn. 11 Tdo 530/2002

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2002, sp. zn. 7 Tdo 91/2002

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 1. 2003, sp. zn. 7 Tdo 1079/2002

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2002, sp. zn. 3 Tdo 810/2002

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 11. 2002, sp. zn. 7 Tdo 916/2002

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 11. 2002, sp. zn. 3 Tdo 932/2002

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 8. 2002, sp. zn. 11 Tdo 504/2002

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 8. 2002, sp.zn. 11 Tdo 423/2002

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 9. 2002, sp.zn. 11 Tdo 79/2002

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 9. 2003, sp. zn. 11 Tdo 577/2003

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 10. 2003, sp.zn. 6 Tdo 982/2003

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 1. 2004, sp.zn. 6 Tdo 1480/2003

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2003, sp. zn. 6 Tdo 1407/2003

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 2. 2003, sp. zn. 5 Tdo 82/2003
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 11. 2003, sp.zn. 6 Tdo 1067/2003
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2003, sp.zn. 3 Tdo 806/2003
Rosudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 1. 2006, sp. zn. 33 Odo 1191/2003
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 11. 2003, sp.zn 11 Tdo 1286/2003
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 12. 2003, sp. zn. 6 Tdo 1426/2003
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 10. 2003, sp. zn. 3 Tdo 1148/2003
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 6. 2003, sp.zn. 5 Tdo 66/2003
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. května 2003, sp. zn. 7 Tdo 574/2003
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 5. 2003, sp. zn. 5 Tdo 411/2003
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 7. 2003, sp. zn. 7 Tdo 734/2003
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 8. 2003, sp. zn. 5 Tdo 944/2003
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 6. 2003, sp. zn. 5 Tdo 630/2003
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 5 Tdo 1135/2003
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2003, sp. zn. 7 Tdo 1464/2003
Usnesení Velkého senátu Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2003, sp. zn. 15 Tdo 138/2003
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 5. 2003, sp. zn. 7 Tdo 541/2003
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 2. 2004, sp. zn. 11 Tdo 27/2004
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 1. 2005, sp. zn. 8 Tdo 1500/2004
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 5. 2004 sp. zn. 5 Tdo 479/2004
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2004, sp. zn. 11 Tdo 514/2004
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2005, sp. zn. 11 Tdo 1200/2004
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 4. 2004, sp. zn. 11 Tdo 426/2004
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 6. 2004, sp. zn. 7 Tdo 587/2004
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 5. 2004, sp. zn. 11 Tdo 575/2004
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 4. 2004, sp. zn. 11 Tdo 178/2004
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 5. 2004, sp. zn. 11 Tdo 509/2004
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 3. 2004, sp.zn. 11 Tdo 245/2004
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 2. 2005, sp. zn. 11 Tdo 31/2005
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.10.2005, sp.zn. 11 Tdo 1390/2005
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1.6.2005, sp.zn. 3 Tdo 567/2005
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 4. 2005, sp. zn. 8 Tdo 202/2005
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 1. 2006, sp. zn. 5 Tdo 1620/2005
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.7.2006, sp.zn. 3 Tdo 766/2006
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 5. 2006 sp. zn. 3 Tdo 489/2006
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 10. 2006, sp. zn. 5 Tdo 1124/2006
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 8. 2006, sp. zn. 7 Tdo 870/2006
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 12 2006, sp. zn. 5 Tdo 1364/2006
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 5. 2006, sp. zn. 5 Tdo 570/2006
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2006, sp.zn. 3 Tdo 640/2006
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2006, sp. zn. 11 Tdo 142/2006
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. března 2007, sp. zn. 8 Tdo 327/2007
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 2. 2007, sp. zn. 11 Tdo 18/2007
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. března 2007, sp. zn. 8 Tdo 327/2007
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2007, sp. zn. 11 Tdo 760/2007
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 10. 2007 sp. zn. 3 Tdo 668/2007
Usnesení Nejvyššího soudu ze 16. 5. 2007, sp. zn. 11 Tdo 494/2007
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 9. 2008, sp.zn. 8 Tdo 1102/2008
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2010, sp.zn 11 Tdo 1041/2009
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2009, sp.zn. 8 Tdo 83/2009

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 1. 2011, sp. zn. 3 Tdo 1371/2010
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 1. 2011, sp. zn. 7 Tdo 1567/2010
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 3. 2012, sp. zn. 11 Tdo 369/2011
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 8. 2011, sp. zn. 7 Tdo 986/2011
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 1. 2012, sp. zn. 8 Tdo 1454/2011
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 6. 2011, sp. zn. 8 Tdo 172/2011
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 7. 2012, sp.zn. 8 Tdo 587/2012
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 2012, sp. zn. 11 Tdo 422/2012
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 5. 2014, sp. zn. 6 Tdo 164/2014-25
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2015, sp.zn. 6 Tdo 615/2015
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2015, sp. zn. 6 Tdo 29/2015
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 3. 2015, sp. zn. 3 Tdo 17/2015
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 9. 2015, sp. zn. 6 Tdo 193/2015
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 5. 2015, sp.zn. 8 Tdo 469/2015
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 3. 2015, sp. zn. 3 Tdo 247/2015-21
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 2. 2016, sp.zn. 3 Tdo 67/2016
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2017, sp. zn. 5 Tdo 1425/2016
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 7. 2016, sp. zn. 6 Tdo 969/2016
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 10. 2016, sp.zn. 3 Tdo 1197/2016
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 3. 2017, sp.zn. 7 Tdo 1217/2016
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 10. 2016, sp.zn. 6 Tdo 1459/2016
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 7. 2016, sp.zn. 8 Tdo 811/2016
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2016, sp.zn. 8 Tdo 1561/2016
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2016, sp.zn. 4 Tdo 559/2016
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 6. 2017, sp. zn. 8 Tdo 605/2017
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2017, sp.zn. 7 Tdo 975/2017
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 12. 2017, sp. zn. 8 Tdo 1224/2017
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 2019, sp. zn. 15 Tdo 1474/2018
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 4. 2018, sp.zn. 4 Tdo 58/2018
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 3. 2019, sp.zn. 6 Tdo 252/2019
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 3. 2019, sp. zn. 11 Tdo 74/2019
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 5. 2019, sp. zn. 6 Tdo 506/2019
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 5. 2020, sp.zn, 6 Tdo 474/2020
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 4. 2020, sp. zn. 11 Tdo 269/2020

Nález Ústavního soudu ze dne 18. 4. 2001 Sp. zn. I. ÚS 549/2000
Nález Ústavního soudu ze dne 21. 4. 2004, sp. zn. IV. ÚS 802/02
Nález Ústavního soudu ze dne 11. 11. 2003 sp. zn. II. ÚS 182/02
Usnesení Ústavní soudu ze dne 28. 11. 2002, sp.zn. IV ÚS 134/03
Usnesení Ústavního soudu ze dne 30. 10. 2003, sp. zn. III. ÚS 217/03
Nález Ústavního soudu ze dne 18. 11. 2004 sp.zn. III. ÚS 177/04
Nález Ústavního soudu ze dne 18. 8. 2004, sp. zn. I. ÚS 55/04
Nález Ústavního soudu ze dne 23. 3. 2004, sp.zn. I. ÚS 4/04
Nález Ústavního soudu ze dne 8. 6. 2006, sp.zn. II. ÚS 304/04
Nález Ústavního soudu ze dne 7. 3. 2007, sp. zn. I. ÚS 722/05
Nález Ústavního soudu ze dne 15. 2. 2006, sp.zn. II. ÚS 648/05
Usnesení Ústavního soudu ze dne 27. 6. 2006, sp. zn. I. ÚS 426/05
Nález Ústavního soudu ze dne 24. 4. 2006, sp.zn. I. ÚS 670/05
Nález Ústavního soudu ze dne 9. 8. 2009, sp.zn. II. ÚS 2152/08
Usnesení Ústavního soudu ze dne 23. 11. 2009, sp. zn. IV. ÚS 2651/09

Usnesení Ústavního soudu ze dne 11. 11. 2009, sp. zn. I. ÚS 1717/09
Stanovisko Ústavního soudu ze dne 4. 3. 2014, sp. zn. Pl. ÚS-st. 38/14
Nález Ústavního soudu ze dne 9. 8. 2016, sp.zn. I. ÚS 3456/15
Usnesení Ústavního soudu ze dne 12. 9. 2017, sp. zn. III. ÚS 1337/17
Nález Ústavního soudu ze dne 19. 2. 2019, sp.zn I. ÚS 2832/18

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 6. 5. 2002, sp.zn. To 709/2001

Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva Delcourt v. Belgium, ze dne 17. 1. 1970, stížnosti 2689/65

Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva Ekbatani v. Sweden, ze dne 26. 5. 1988, stížnost č. 10563/83

Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva Monell and Morris v. The United Kingdom, ze dne 2. 3. 1987, stížnosti č. 9562/81 a 9818/82

Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva Schlumpf v. Switzerland, ze dne 8. 1. 2009, stížnost č. 29002/06

Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva Anakomba Yula v. Belgium, ESLP ze dne 10. 3. 2009, stížnost č. 45413/07

Seznam ostatních použitých zdrojů

Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona č. 265/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním

Důvodová zpráva k zákonu č. 315/2019 Sb.

Sněmovní tisk č. 758/0 z roku 2000

Sněmovní tisk č. 630/0 z roku 2020

Sněmovní tisk č. 630/5 z roku 2021

Sněmovní tisk č. 630/6 z roku 2021

Přípomínka Nejvyššího soudu ze dne 20. 5. 2019 k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

9. Dovolání

Abstrakt

Diplomová práce je zaměřena na rozbor dovolání v trestním řízení. Jedná se o mimořádný opravný prostředek, který byl do českého trestního řádu zaveden s účinností od 1. 1. 2002. Samotná práce je rozdělena do 6 kapitol, přičemž stěžejní částí je podrobná analýza dovolacích důvodů a problematiky tzv. extrémního nesouladu. Problematika tzv. extrémního nesouladu není dosud v odborné literatuře podrobně zpracována, a proto ji ve své práci věnuji větší pozornost. Význam tzv. extrémního nesouladu je pro rozhodovací činnost Nejvyššího soudu České republiky značný. Jedná se o koncept vyplývající z judikatury Ústavního soudu České republiky, který rozšiřuje zákonem vypočtené dovolací důvody. Nejvyšší soud má na základě tohoto konceptu povinnost přezkoumávat nejen právní vady rozhodnutí, ale přezkoumávat také skutková zjištění v případech právě tzv. extrémního nesouladu. Ústavní soud České republiky tento přístup obhajuje nutností Nejvyššího soudu dodržovat práva na spravedlivý proces ve smyslu Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Listiny základních práv a svobod. Ve své práci podrobuji tento argument kritickému rozboru a uvádím protiargumenty k přístupu Ústavního soudu. Ve své práci dále čtenáře seznamuji se základními charakteristikami dovolání a historickým kontextem přijetí dovolání. Dále se práce zabývá podmínkami přípustnosti dovolání včetně příkladu nepřípustnosti a základními rysy dovolacího řízení. V neposlední řadě upozorňuji na chystanou rekonstrukci trestního řádu a změny oproti současné úpravě. Závěrem práce shrnuji nabyté poznatky. Zdroje, které jsem ve své práci použil, jsou především komentářová literatura, odborné články, zákony, důvodové zprávy k zákonům, judikatura Nejvyššího soudu České republiky, judikatura Ústavního soudu České republiky a judikatura Evropského soudu pro lidská práva.

Klíčová slova: dovolání, extrémní nesoulad, Nejvyšší soud České republiky

10. Extraordinary appeal

Abstract

My master's thesis is focused on analysis of extraordinary appeal in criminal procedure. Extraordinary appeal is one of extraordinary remedial measures which was introduced into the Czech Criminal Procedure Code with effect from 1 January 2002. The thesis is divided into 6 chapters and the main chapter of the thesis is focused on in-depth analysis of the grounds of an extraordinary appeal and the issue of so called extreme discrepancy. So far, the issue of so called extreme discrepancy has not yet been subject to in-depth analysis in professional literature, therefore I pay more attention to this matter. The importance of so called extreme discrepancy is significant for the Supreme Court of the Czech Republic and its decisions. It is a concept arising from the case law of the Constitutional Court of the Czech Republic, which extends the grounds of an extraordinary appeal despite the grounds laid down in the Czech Criminal Procedure Code. Based on this concept the Supreme Court of the Czech Republic is obliged not only to review questions of law but also questions of fact in cases with so called extreme discrepancy. The Constitutional Court of the Czech Republic defends this concept saying it is necessary to keep this approach in order to respect the fair trial within the meaning of the European Convention on Human Rights and the the Czech Charter of Fundamental Rights and Freedoms. In my thesis I challenge this argument and I come with opinions that oppose the doctrine of the Constitutional Court of the Czech Republic. Furthermore, I provide reader with information regarding basic characteristics of the extraordinary appeal and historical context. In addition, the thesis deals with admissibility of the extraordinary appeal and basic characteristics of the extraordinary appeal procedure. With regards to upcoming recodification of Czech Criminal Procedure Code, I also provide reader with information regarding upcoming changes. At the end of the thesis I summarize the most important conclusions. The sources I worked with are mainly commentary literature, professional articles, laws, explanatory memoranda to laws, case law of the Supreme Court of the Czech Republic, case law of the Constitutional Court of the Czech Republic and case law of the European Court for Human Rights.

Key words: extraordinary appeal, extreme discrepancy, the Supreme Court of the Czech Republic